

Guvern Tătărăscu - XI -

15 nov.1935 -nov.1936

Guvern Tătărăscu .Legislatura PNL. Sesiunea a III-a ordinară , 14 nov.'35 - apr.'36

[LD:15 ian.2007.Aceasta a fost "**temperatura**", "**starea**" **regimului democratic** a întregii perioade interbelice,despre care am mai vorbit, despre care voi mai vorbi .
Dacă primii 15 ani de după război,au însemnat o etapă de respirație post belică,de reformare democratică,de reorganizare,de consolidare, odată cu izbucnirea crizei economice **totul și toate s-au tulburat**, intrându-se într-un alt ciclu .
Regret că nu cunosc la fel de bine istoriile altor țări europene - vecine sau occidentale-pentru a putea face **istorie comparată**,singura ce mi-ar putea permite să detectez ceea ce a fost **universal** și ceea ce a putut fi **specific românesc**,în istoria interbelică continentală.
Dar atât cât cunosc (URSS, Germania,Italia,Spania ,Franța,Anglia) ,știi că multe fenomene sunt identice sau foarte asemănătoare.Și că ,departe de a însemna o etichetă prescurtată pentru o periodizare istorică,**INTERBELICUL** are accepțiunea de **pace provizorie** între **două războaie mondiale** .O pace "provizorie",poartă în ea **germenii și potențialitățile conflictuale**
Abia privit în această oglindă,**tabloul societății românești** apare în reala-i înfățișare.]

1.)**Mesajul Regal** , **ședință comună** , **Cameră și Senat**, 15 nov.'35

(DAD, MO 1, șed.de vineri, 15 nov.'35 , p. 1-3)

[LD: 2003.Supratitlurile , sublinierile și completările, îmi aparțin.

În fond , este **bilanțul și programul de guvernare**]

La ora 12, **MSRegele Carol al II-lea**, însoțit de **Măria Sa Mihai**, Mare Voevod de Alba Iulia, de **ASRegală Principele Nicolae** și urmat de **guvern**, pășește în sala Adunării Deputaților, unde se află întruniți **senatorii și deputații**. **MSRegele** este întâmpinat cu **aplauze prelungite** , îndelung repetate , **ovațiuni** furtunoase , **urale** puternice și **aclamațiuni** , care durează câteva minute .**MSRegele** dă citite următorului **Mesaj Regal** :

Domnilor Senatori,

Domnilor Deputați,

▀**Guvernul Tătărăscu:stabilitate și continuitate**

[LD, 2003:cel mai important pentru guvernul Tătărăscu :că rămăsese la guvern ;că avea încrederea Regelui ;că intra în cea de a III-a sesiune parlamentară ordinară ;că avea majoritatea asigurată ;că putea să se considere un **guvern de continuitate** ,ceea ce nu se mai întâmplase ,sub celelate guvernări , de 6 ani !.Pe problemele de fond ale guvernării propriuzise,ar fi putut veni o perioadă de relativă relaxare , având învedere **rezolvarea problemelor**

"explozibile": convesrsiunea datoriilor agricole și plata datoriei externe , care marcaseră un **început de deblocare** , de ieșire din clinciul crizei economice .Cu toate astea vom vedea]

"Sunt fericit a Mă găsi iarăși în mijlocul **reprezentanților Țării**,întruniți azi în **a treia sesiune ordinară a legislaturii actuale** a Corpurilor Legiuitoare .

"Asigurarea unui regim de stabilitate și continuitate , constituie **condițiunea fundamentală** a oricărei **opere de refacere și consolidare** .(strigăte repetate de bravo ! Aplauze furtunoase ,

îndelung repetate

" În aplicarea principiilor care stau la baza unui **asemenea regim de guvernare** , vom găsi **sprijinul de temei** pe care îl reclamă , atât întreaga desfășurare a vieții naționale ,cât și acțiunea de fiecare zi pentru **soluționarea problemelor** de interes obștesc. " (aplauze

*Domnilor Senatori,
Domnilor Deputați,*

▣**Politica economică:adaptare și apărare**

[LD: despre această **adaptare și apărare** în raporturile economice , existau cele mai mari confruntări -ca soluții - pe scena politică românească.]

"**Criza generală** continuând să apese asupra tuturor țărilor și **să împiedice normalizarea raporturilor economice, România a fost silită să stăpânească dificultățile continuu schimbătoare**, printr-o politică de **continuă adaptare și apărare**, executată **cu eforturi și jefre grele**.**Sub protecția acestei politici** ,s-a desfășurat întreaga viață economică și financiară " (aplauze

/Agricultura [VVSassu]

"**Grație măsurilor de apărare și adaptare** , **s-a venit în ajutorul** celei mai însemnate și mai încercate ramuri de producție din economia noastră națională și **s-au putut înregistra** , și în acest an ,**rezultate multumitoare** pe tărâmul **valorificării cerealelor "** (aplauze , bravo

/Industrie ,Comerț [Gh.Leon]

"**Sub impulsul aceleeași acțiuni de susținere** , s-au putut apoi dezvolta și **celelate ramuri de producție** , care și-au găsit o **valorificare mai remuneratoare** și, în același timp,**și-au asigurat noi debușeuri.** "

/Finanțe- buget -[Victor Slăvescu / Victor Antonescu]

" De asemenea, putem privi **cu satisfacție eforturile de adaptare** făcute pe **tărâmul bugetar** , constatând azi că **executarea bugetului în curs** se dezvoltă **în condițiuni normale** . (strigăte de bravo, aplauze)cu **acoperirea permanentă a tuturor cheltuielilor prevăzute** și cu **realizarea integrală a bugetului special al apărării naționale** (strigăte de bravo ; aplauze prelungite)

" Pe de altă parte, **lichidarea tuturor datoriilor Statului** , săvârșită prin **împrumutul intern** , constituie **ultimul act** pentru **statornicirea ordinii în administrația finanțelor publice "**

/Investiții [ministrii de resort]

" Nu mai puțin trebuie să ne mulțumească acțiunea de **refacere a arterelor de comunicație**, precum și **executarea programului de investiții** cu caracter **social , sanitar , cultural și gospodăresc**, care, deși mărginite de un buget de comprimare , **s-au realizat peste toate prevederile.**" (aplauze , bravo !

/Muncă și disciplină -[întregul guvern]

" Aceste **constatări îmbucurătoare** ne îndrituesc să privim **viitorul cu încredere**,dar ne obligă , în același timp, **să insuflăm întregii țări credința că dificultățile** ce ne mai stau în cale **nu pot fi stăpânite decât prin muncă încordată** , prin **disciplină severă**,și printr-o **continuă și adâncă înțelegere a marilor îndatoriri** pe care situația de astăzi le impune tuturor ." (aplauze furtunoase, strigăte repetate de bravo !

*Domnilor Senatori,
Domnilor Deputați,*

▣**Programul viitor**

/Legiferare redusă, gospodărire intensă

" Urmărind cu fermitate aplicarea principiilor enunțate la începutul acestei legislaturi , și care reclamă **o acțiune de legiferare redusă, dar o acțiune de gospodărire intensă -și în această sesiune -Guvernul Meu nu va prezenta decât proiecte de legi legate de problemele a căror soluționare se impune fără întârziere .**

" În afară de proiectele de legi care sunt deja supuse aprobării Corpurilor Legiuitoare , și de proiectele de legi pentru **unificarea legislației noastre** , veți avea a examina o serie de proiecte menite să rezolve atari probleme.

-Legi economice:desăvârșirea organizării economiei naționale

" Proiectul de lege pentru organizarea **Consiliului Superior Economic**, proiectul de lege pentru **Organizarea și încurajarea agriculturii** , proiectul de lege pentru **Apărarea viticulturii** , proiectul de lege pentru modificarea **Legii minelor** proiectul de lege pentru **Organizarea meseriilor** , sunt menite **să sporească randamentul celor mai importante izvoare de bogăție ale țării și să desăvârșească organizarea economiei noastre naționale.**

-Legi morale :ordinea morală în administrație și gestiunea publică

" Proiectul de lege pentru **Răspunderea ministerială** și proiectul de lege pentru **Accelerarea judecării** unor anumite delictes , sunt menite **să întărească ordinea legală în administrarea autorității și ordinea morală în administrarea gestiunilor publice"**
(strigăte repetate de bravo ; aplauze îndelung prelungite

-Legea presei:armonizarea libertății cu responsabilitatea

" De asemenea , Guvernul Meu vă va supune un proiect de lege pentru **Organizarea Presei**, prin care se prevăd măsurile cele mai chibzuite ce vor realiza **armonizarea reală a principiului libertății scrisului cu principiul responsabilității scrisului** (aplauze puternice ; strigăte repetate de bravo ! fără de care **libertatea Presei este amenințată** tot mai mult **să sufere știrbiri păgubitoare . "**

*Domnilor Senatori,
Domnilor Deputați,*

/Apărarea Națională -[g-ral P.Anghelescu]

"Armata trebuie să rămână pe primul plan al preocupărilor Domniilor -Voastre . (aplauze puternice) **Satisfacerea integrală a nevoilor oștirii** este comandamentul suprem al ceasului de față. (strigăte: trăiască armata! Aplauze furtunoase **"Mari și însemnate progrese** au fost realizate în ultimul timp pentru această satisfacere și pentru **organizarea industriilor naționale de război.Dar situația generală cere noi eforturi și noi jertfe.**Guvernul Meu vă va supune o serie de măsuri menite să asigure resursele necesare unei **mai rapide înzestrări a armatei** și sunt încredințat că pentru înfăptuirea cât mai grabnică a acestei opere , **se vor asocia** , într-o patriotică solidaritate , **conștiințele tuturor românilor"** (strigăte: trăiască armata! Aplauze furtunoase

*Domnilor Senatori
Domnilor Deputați,*

/Politica externă[N.Titulescu]

-Aplicarea Pactului Societății Națiunilor

" **Situațiunea internațională este serioasă.**Anul care aproape s-a scurs, deși început sub semnul îmbucurător al **Acordurilor de la Roma**, care apropie două țări prietene nouă, **Franța și Italia** , deși rodnic în realizări în domeniul securității colective , **a fost sortit să vadă**, înainte de sfârșitul lui , **izbucnirea unui război** care , **dus pe teritoriul unui alt Continent**

[Abisinia] are totuși o adâncă înrăurire asupra situației politice europene .
"România, ca slujitoare credincioasă a **Pactului Societății Națiunilor** , a aplicat **dispozițiunile lui** , înfruntând greutatea acestei sarcini dureroase , cu nădejdea că o **Pace dreaptă** va putea fi curând restabilită. (aplauze)

-Pace europeană, respectarea tratatelor

În așteptare, o veghe continuă este necesară , pentru ca **păstrarea păcii europene** să fie asigurată și pentru ca **interesele noastre naționale să nu fie cu nimic atinse.**(aplauze ; strigăte de bravo , îndelung repetate)

-Fidelitate față de aliați

" Mai mult ca oricând, se impune în acest scop **respectarea tratatelor de pace, fidelitate către alianțele noastre, prietenie cu toate Statele,** fără deosebire , consolidarea raporturilor noastre de **bună vecinătate și cooperarea noastră la opera de securitate colectivă** , în cadrul și cu **respectul Pactului Societății Națiunilor "** (aplauze ; strigăte de bravo , îndelung repetate)

*Domnilor Senatori,
Domnilor Deputați,*

▣Apel la colaborare, la solidaritate

/Prevedere, întărire ,unire

" Dar , mai presus de toate, ceea ce poate asigura Poporului Român trăinicia ființei lui de Stat ,**este încrederea în noi înșine și în Destinele acestui Neam** care,ca să se împlinească , cer ca **fiecare din noi să se supună la cele trei porunci ale vremurilor grele în care trăim : prevedere, întărire , unire "** (Aplauze furtunoase, îndelung prelungite; strigăte de bravo !

/Dezarmarea patimilor și luptelor interne

"**În împrejurările de azi , și în fața gravelor probleme** care își așteaptă deslegarea , trebuie **să dezarmeze toate patimile și să înceteze toate luptele interne** ,și fiecare bun Român trebuie să-și ridice **puterea de înțelegere și puterea de jertfă la înălțimea îndatoririlor** dictate de chemarea zilelor pe care le trăim.

" Din **înfrățirea tuturor sufletelor** , din **unirea tuturor voințelor** , s-a făurit **forța morală** care, în ceasurile de răscruce, **a dat poporului nostru marile sale biruințe.**

Să fim vrednici de pildele înaintașilor noștri și să ne aducem aminte de jertfele lor.
(**Aplauze îndelung repetate ; strigăte de bravo !**)

Încredințat că sunteți cu toții pătrunși de aceste simțăminte, **Eu vă urez spor la muncă și rog pe Cel Atotputernic să binecuvinteze lucrările Domniilor -Voastre "**

(Aplauze și ovațiuni îndelung prelungite .Strigăte : Trăiască Regele !

Trăiască Marele Voievod Mihai !)

-Gh.Tătărăscu : Sesiunea Corpurilor Legiuitoare este deschisă .

(**Adunarea aclamă și ovaționează îndelung pe Suveran și pe Marele Voievod**

Mesajul Regal / 15 nov.'35

2.)Hurmuz Aznavorian (raportor),**Adresa de Răspuns la Mesaj**,Cameră, 25 nov.'35

(DAD, MO 4, șed. de luni, 25 nov.'35, p. 12- 13

[LD : Prezenți 278 deputați. Nefiind notați absenți, sunt în incintă, dintre liderii opoziției,

Maniu și Mihalache ;Gh.Brătianu și CCGiurescu ;O.Goga ;ACCuza;lunian ș.a

Printre absenți (peste 106 mai semnificativi) - dacă nu mă înșel - toți reprezentanții minorităților , ceea ce putea fi un **izvor de tensiuni cu răsunset extern**

În ce privește Mesajul propriuzis, este pentru prima oară când **regimul democratic** este pus **sub oficial(programatic) sub semnul unor"corijări"** ,menite să asigure **securitatea națională .**

Accentul este pus , pe de o parte, pe **devotamentul grija și veghea MSRegelui** ,

pe de altă parte , pe **ideea de autoritate , stabilitate și ordine .**
Acestor comandamente ,le sunt **subsumate anumite legi** (răspunderea guvernamentală și organizarea presei) și **apelul la colaborare a partidelor de ordine.**
Dar tocmai asupra acestor chestiuni ,nu numai că nu era un consens, ci confruntările se ascut .
din acest an putând fi observată explicit ,**seria încordărilor geo-politice, care vor afecta și angaja treptat ,și destinul României]**

Răspuns la Mesaj / 25 nov.'35

/MSRegele=simbol de unire

" Sire,
Adunarea Deputaților, întrunită în **a treia sesiune ordinară** a legislaturii actuale a Corpurilor Legiuitoare, adânc **pătrunsă de greutatele** care apasă azi viața de Stat ,
își exprimă întreaga sa **recunoștință pentru cuvintele de prețuire** a muncii depuse în trecut și de îndemn la munca viitoare , precum și **neclintitul său devotament către Maiestatea Voastră , simbol de unire al tuturor conștiințelor românești** , însemnând totodată **un permanent apel la o superioară înțelegere a intereselor naționale.** (aplauze la majorități) [.....]
" Fără permanenta **grijă și veghe a Maiestății Voastre**, însă, **nu ne putem închipui asigurarea integralei desfășurări a vieții naționale** , pe toate tărâmurile , **într-un Stat monarhic constituțional.**" (aplauze la majorități)

/Guvernul=regim juridic și politic de autoritate, ordine, responsabilitate

" Sire,
"Nu se poate clădi nimic temeinic în ordinea vieții obștești și nici nu se poate obține întreaga eficacitate din principiul de autoritate, fără **un regim juridic și politic care să asigure sentimentul stabilității factorilor aflați la posturi de comandă și de răspundere directă.** În acest sentiment deslușim noi **chezășia unității și continuității în concepțiunea ordinii în Stat și realizarea misiunii lui,** prin acțiunea de guvernare de fiecare zi.

▫Politica economică:precauțiune, adaptare , apărare

" Sire,
"În vremurile acestea nesigure , în care zilnic apar **probleme economice și financiare necunoscute** de experiența trecutului, datorită mai ales **repercusiunii asupra vieții românești a crizei mondiale** , a trebuit în mod necesar să adoptăm **o politică de precauțiune** , de continuă **adaptare și de apărare** , care a prilejuit și așa grele jertfe."

/Agricultura- țărării

" S-a realizat astfel , spre binele economiei naționale, **valorificarea cerealelor** , venindu-se în ajutorul **celeii mai însemnate ramuri de producție din țară** , asigurând, în același timp, **clasei celeii mai îndreptățite [țărănimea]** să rețină atențiunea și grija factorilor de conducere , **o bună stare materială** , în raport cu sacrificiile făcute .

/Industria, Comerț , Finanțe, Buget , Investiții,]

[LD :aceeași generală apreciere , ca în Mesaj]

▫Parlamentul :legiferare absolut necesară

[LD:accentul pus pe legiferare ,nu pe controlul parlamentar]

"Sire,
Adunarea Deputaților ,**convinsă de necesitatea primatului acțiunii și a realizărilor gospodărești**, față de funcțiunea ei de legiferare ,**fără a avea sentimentul că-și reduce ceva din prerogativele ei**, va discuta și rezolva **numai acele legi** a căror soluționare se impune după nevoile imediate .

-Unificarea codurilor uzuale și a legii administrative

" Astfel, vom desăvârși **unificarea legislației** noastre , în legătură cu **codurile uzuale** ale dreptului comun , **pentru a pune capăt deosebirilor de regimuri juridice** în vigoare în țara noastră , precum și **legea administrativă**. [LD :nu e gata, pentru că ar fi presupus revizuirea Constituției !] [-----repetă (parafrazează)Mesajul -----]

" Vom debata , în această sesiune , între altele , proiectul de lege privind organizarea **Consiliului Economic Superior** , proiectul de lege pentru organizarea și **încurajarea agriculturii** , proiectul de lege pentru **apărarea viticulturii**meseriilor ... minelor

-Legea Răspunderii ministeriale

" De asemenea , pentru a asigura **ordinea morală în administrarea gestiunilor publice** și pentru **a asigura liberul proces de selecționare a competențelor direct responsabile** , la **posturile de comandă**,prin **restaurarea corelației între demnitate și răspunderea ministerială** "

-Legea presei

[LD: atenție ! teren delicat, nevralgic , cu dublu tăiș]

" Preocupați de **respectul ce-l datorăm libertăților publice,a căror menire e să reprezinte forțe creatoare , cu semnificație și utilitate socială și națională , iar nu să însemne privilegii pentru a asigura interese particulare** ,vom debata , în cadrul Constituției , un **proiect de lege pentru organizarea presei** ,în care vom stabili , ca la toate celelalte libertăți publice ,**corelația firească dintre principiul libertății scrisului ,cu principiul responsabilității scrisului , fără de care orice libertate publică e sortită să rămână în afară de ordinea juridică .Aceasta cu atât mai mult pentru libertatea scrisului , care nu trebuie confundată cu exploatarea comerțului scrisului "**

▫Politica externă]

" Sire,

[LD : ca în Mesaj :dilemele diplomației românești ;începutul izolării,nesiguranță și căutări]
"Pentru a respecta angajamentele internaționale luate de Statul Român, pentru ca ,la rândul său, Statul Român să aibă dreptul de a cere executarea tuturor tratatelor care asigură drepturile noastre intangibile, România, credincioasă Pactului Societății Națiunilor , a aplicat dispozițiunile lui , înfruntând greutățile acestei sarcini dureroase , față de o țară amică [Italia] cu nădejdea că o pace dreaptă [Abisinia] a putea fi curând restabilită " [-----] Adunarea Deputaților e adânc convinsă că , mai presus de toate, ceea ce poate asigura poporului român **trăinicia ființei lui de Stat, este încrederea în noi înșine și în Destinele acestui Neam "**

▫Armata

"Sire,

[LD:schimbare de ton cu **acoperire dorită ,nu realizată** .Atingerea acelu stadiu în care armata României să fie o forță "**temută**" era o metaforă.

Realizarea "**integrală**" a nevoilor oștirii, o **iluzie** ,suficientă pe timp de pace **înzestrarea** tehnic-autarhică a armatei ,**tardivă și modestă**.

A interpreta , însă, această stare de fapt în delăsare sau inconștiență, este o ineptie.

Distanța dintre primul și al doilea război mondial a fost , pentru un stat ca România, o **sabie a lui Damocles** a cărei cădere pe grumazul României a fost o fatalitate inevitabilă.

Zică oricine , orice.]

"Ierarhia dintre State , considerate ca forțe politice, se determină **după gradul lor de pregătire militară** .Sub acest aspect mai ales, **puterea unui Stat e datorită , în aceeași măsură, în care amenințarea lui e temută**.

De aceea, **satisfacerea integrală a nevoilor oștirii** , trebuie să fie **comandamentul suprem** al clipei de față .Stăpânită de acest sentiment , **Adunarea Deputaților asigură** pe Maiestatea Voastră că **va sprijini fără rezerve toate măsurile** pe care **Guvernul Țării** le va lua, pentru a asigura resursele necesare unei **complete și rapide înzestrări a armatei** și , mai ales, pentru **organizarea industriilor naționale de război** , care să ne asigure ,

pe cât e cu putință, **independența mijloacelor de apărare națională** " (aplauze la majorități
Răspuns la Mesaj / 25 nov.'35

▀Apel la destindere,colaborare.]

" Sire,

"Dacă regimul politic democratic , care **a adus prețioase servicii națiunii române, îndreptățește** , din înalte considerațiuni verificate aiurea,**o liberă discuțiune , atât în presă , cât și în Parlament,a tuturor problemelor care interesează Statul ,aceasta nu înseamnă că ideea de libertate justifică totul** ,chiar în afară de destinațiunea ei finală .

#Devieri, pasiuni, excese ,dezbinări distructive

"În aceste dezbateri publice, în ultimul timp, **s-a pus ,uneori ,din partea organizațiilor politice o deosebită pasiune , care a contribuit , într-o largă măsură,la împiedicarea unei colaborări rodnice în interes obștesc.**" Deși lupta politică ,**justificată în regimul democratic ca o necesitate firească a progresului,a deviat uneori la noi , în ultimul timp, de la misiunea ei de a promova curente de opinii și de a asigura libera circulație a elitelor națiunii ,contribuind la desbinări inutile ,**

totuși ,ori de câte ori interesele superioare ale Statului Român au fost în joc , patriotismul luminat al celor cu sentimentul răspunderii [LD:aluzie clară la PNT]și grija lor de netăgăduit pentru interesele obștești , au biruit toate adversitățile , realizând acea înțelegere comună atât de necesară vieții de Stat " (aplauze pe băncile majorității)

" De aceea, și în clipa de față , **avem dreptul legitim să ne întemeiem pe aceste date ale istoriei noastre politice**,pentru a asigura pe Maiestatea Voastră că,**grație înaltului îndemn, la unire și spirit de jertfă** ,pornit din marea iubire de Neam și Țară a Maiestății Voastre, vom face din nou toate **sfortările ca cei , aparent potrivnici** în slujba acelorași idealuri , **să se recunoască cruciați ai acestei credințe "**

[LD: Gheorghe Brătianu și Averescu ,cu al lor "front constituțional" ?Goga ? Cuza ?]

Să trăiți , Sire ! Trăiască Măria Sa Voevodul Mihai !Trăiască Dinastia !

Răspuns la Mesaj / 25 nov.'35

3.)Gh.Brătianu , Întrebări -Comunicări, 26 nov.'35

(DAD, MO 4. șed. de marți, 26 nov.'35 , p. 23 -24

(BCS, Mss16.690 [N.Titulescu] f. 1-3

/ **Către Titulescu : acordul de trecere a trupelor sovietice prin țara noastră ;**

-Argumente constituționale, drept internațional, pentru respingerea Convenției /

[LD: vezi pe larg la fișier Politică externă]

/Către Tătărăscu și Inculeț : **cenzurarea cuvântărilor lui și g-ral Averescu (Iași)**

-"Frontul Constituțional "-Iași : Averescu -Gh.Brătianu /

-Ravagiile cenzurii;subiecte tabu :monarhia ; opoziția ; politica extrenă /

Gh.Brătianu / 26 nov.'35

a).Întrebare ptr Nicolae Titulescu

/Trecerea trupelor sovietice pe teritoriul României ?!

"În ziua de **5 octombrie**, am depus pe biroul acestei Adunări ,**textul unei întrebări** adresate d-lui ministru al Afacerilor Străine , cu privire la **încheierea unei convenții** pentru **trecerea trupelor sovietice pe teritoriul României** ,de care fusese vorba în presa străină.

" După 11 zile, la **16 octombrie** ,ministru de externe **a răspuns** printr-un **Comunicat** în care **desminte categoric orice tratative** în această chestiune , **ca și intenția de a încheia cu URSS un pact de asistență mutuală** ,care ar fi dus, pe altă cale, la același rezultat .

#Clauze neliniștitoare

"Ar fi fost desigur locul să mă declar satisfăcut de termenii atât de categorici ai acestei declarațiuni , **dacă nu ar fi intervenit** , de câțva timp , **o serie de comentarii și interpretări** , mai mult sau mai puțin oficiase , **care mă obligă să consider chestiunea încă deschisă.**

" Din aceste comentarii ,dar mai ales din **cezurarea unor cuvântări și articole** care se răspândeau , am putut desprinde **o îndoită concluziune :**

că ,**fără a fi nevoie de un nou tratat ,alianțele noastre cu Franța și Cehoslovacia ar cuprinde obligațiunea pentru noi de a deschide hotarele noastre armatelor sovietice.**

"Că , în special **art. 16 al Pactului Societății Națiunilor** , **ne obligă** , fără nici un drept de discuțiune , **a pune teritoriul nostru la dispoziția unei armate străine ,printr-o simplă hotărâre a Consiliului de la Geneva** ,hotărâre ale cărei efecte ar urma să se producă automat , prin **perfecționarea sistemului de securitate colectivă** ,la elaborarea căruia se lucrează în prezent , în legătură cu sancțiunile aplicate în conflictul italo-etipoiian."

/Art.123 din Constituție =dreptul de trecere

[LD:Nu e cazul , cred , să amintesc aici de ce românii -printr-o experiență seculară -deveniseră foarte suspicioși atunci când era vorba de "staționarea" sau "trecerea" armatelor rusești peste teritoriul românesc.Nu e cazul , cred , să amintesc aici că acest art 123 , era expresia tocmai a acestei experiențe , și că îngrijorarea lui Brătianu era temeinică]

" Asemenea interpretări constituie , de sigur , cea mai strălucită dovadă a **înțelepciunii făuritorilor României moderne** , care au avut **prevederea** de a înscrie în textul legii noastre fundamentale , păstrate de **art. 123 al Constituției** de astăzi , **dispozițiunea că < nici o trupă , armată străină , nu poate a fi dmisă în serviciul Staului , nici nu poate intra sau trece pe teritoriul României , decât în puterea unei anume legi. >**

/Art.5 din Pactul Ligii Națiunilor: unanimitatea membrilor

" Nu mai insist asupra concluziunilor scoase atât de tendențios din **tratatele noastre de alianță cu Franța și Mica Înțelegere** , **care nu prevedeau și nu puteau prevedea , eventualitatea unei cooperări cu Sovietele** , pe atunci , în afară de Societatea Națiunilor.

Voi aminti doar că **Pactul Societății** prevede , la art. 5 , că **hotărârile Adunării sau ale Consiliului sunt luate cu unanimitatea membrilor Societății** reprezentate în întrunire .

" A ne supune unei deciziuni luate **în afară de noi și fără consimțământul nostru** , ar fi deci , în termenii însăși ai **convenantului , o dispozițiune formal contrară prezentului pact. "**

" Deoarece alianțele noastre , și în special aceea cu Franța , **sunt în totul conforme cu dispozițiunile Pactului** ,o astfel de interpretare este nu numai **potrivnică Constituției României** , dar și **ăsezământului fundamental al ordinii internaționale de astăzi.**

#Titulescu să clarifice!

În asemenea împrejurări , și **fără a mai stăruia asupra primejdiei ce-o reprezintă , pentru țara noastră** , care nu poate dori cu U.S. decât raporturi normale de bună vecinătate , **orice convențiuni care ar cuprinde sau ar pregăti trecerea armatelor roșii pe teritoriul unei țări , totdeauna amenințate de imperialismul rusesc ,ca și de propaganda comunistă , am onoarea de a întreba din nou pe d-l ministru al Afacerilor Străine** , independent de expunerea ce va socoti util a face Corpurilor Legiuitoare :

dacă politica externă a României este determinată **numai de dispozițiile art. 16** și nu de întregul **Pact al Societății Națiunilor** , în litere și în spiritul lui ?

" **Dacă d-sa nu crede** , în virtutea **Pactului Micii Înțelegeri** din 1933 , **România nu avea dreptul și datoria** de a examina recentul **Pact de asistență** , încheiat între **Cehoslovacia și URSS** , și **de a se opune la orice ar fi putut primejdui securitatea și sistemul general de alianțe ale Statului nostru** , care cuprinde **Franța , Mica Înțelegere și Polonia ?**

" **Dacă d-sa nu vede** în însăși **Pactul franco-sovietic** , astăzi încă neratificat , și cu deosebire în dispozițiunea care prevede înlocuirea lui cu o convenție mai largă , cuprinzând toate celelate țări interesate **< pe baza consultațiunii neagresiunii și neajutării agresorului >** , un motiv mai mult **de a nu grăbi încheierea unei înțelegeri deosebite cu**

URSS ce ar fi astfel **nu numai în detrimentul intereselor României, dar și a păcii generale ? "**

(aplauze la PNL-georgist)

-**Mircea Djuvara** (vicepreșed. : **Se va comunica d-lui ministrului Afacerilor Străine .**

Gh.Brătianu / 26 nov.'35

b).Întrebare adresată lui Tătărescu și Inuleț

Am onoarea de a adresa d-lui președinte al Consiliului și d-lui ministru de Interne , următoarea comunicare :

"A protesta împotriva cenzurii a devenit un lucru banal și , desigur, **nu-mi face iluzia că o repetare a acestor protestări ,ar mai putea avea vreun efect** asupra **sistemului pe care l-a adoptat** , în această privință, **guvernul.**

"Trebuie însă să constat că **din modul cum operează cenzura ,se pot trege unele concluzii** asupra **politicii generale a guvernului , care o inspiră și o îndrumază.**

Din acest punct de vedere, ajungem, într-adevăr la **unele rezultate interesante** , deși, chiar pentru noi, **surprinzătoare ."**

Gh.Brătianu / 26 nov.'35

Frontul Constituțional-Brătianu+Averescu (lași)

/Vigilența cenzurii !

" Cuvântările rostite în recenta întrunire de la Iași a **Frontului Constituțional**, de d-l Mareșal Averescu și de mine, **au avut parte de un regim cu totul deosebit .**

DI Mareșal Averescu își va spune , desigur, cuvântul , atunci când d-sa va socoti necesar .

" În ce mă privește , cred însă că trebuie de pe acum să **vă aduc la cunoștință ce mi s-a interzis să public chiar în ziarul pe care îl conduc.**

...Atributele Monarhiei !

Constat, astfel, că **nu am voie , declarându-mă odată mai mult monarhic și dinastic, să adaog că înțeleg Monarhia în rosturile ce i le-au definit legile fundamentale ale țării ."**

...Opinia altor partide opozante !

" Nu am voie, atunci când este vorba de extremisme în politica internă sau cea externă, **să discut atitudinea altor partide din opoziție.**

Vor fi deosebiri de vederi între noi și PNȚărănesc sau PNCreștin ,dar **cred că nu convine reprezentanților acestor organizații politice ,să fie acoperiți de binevoitoarea ocrotire a cenzurii .**

-**Virgil Madgearu : Nu am cerut nici odată această favoare din partea d-lui Inuleț .**

...Chestiuni de politica externă...

"Dar mai este o chestiune închisă , de o deosebită gravitate :**nu am voie** , examinând unele probleme de politică externă,**să declar că nu vom îngădui ca măsuri luate în afară de noi, fără știința și voința națiunii,să expună această țară la cele mai nemăsurate și mai grave primejdii .**

" În aceeași zi, într-un articol publicat în același ziar, **s-a suprimat o frază care reproducea în alți termeni aceeași idee :**

<Dacă ne-am ridicat împotriva controlului Societății Națiunilor asupra economiei noastre , revendicând independența deplină a Statului național vom putea oare admite ca hotărârile forurilor internaționale să dispună , fără știința și fără voința României , de teritoriul și de hotarele noastre ? " O întrebare deci .Răspunsul a venit numaidecât : **<Cenzurat .>**

/Concluzie implicită:

Concluziile se impun de la sine . Le vom rezuma doar , constatând că

pentru a fi pe placul cenzurii în România, trebuie să declari:că monarhia nu poate fi

constituțională, că **extremismul social sau politic nu poate fi discutat**, că **țara aceasta nu este independentă**, **alți factori hotărând de destinele noastre**.

" Orice alte comentarii ar fi , desigur, de prisos.

Cum rămâne , însă, **declarația solemnă** isvorâtă dintr-o convingere de care , nu mă îndoiesc , a **președintelui nostru** cu prilejul **recentei realegeri a d-sale [NNSăveanu]** în fruntea acestei Adunări :< **Să nu uităm că democrația și libertățile au trăit și s-au dezvoltat numai în cadrul regimului reprezentativ și chiar azi - cu toate atacurile împotriva - i - tot el e acela care răspunde mai bine idealului ce au popoarele despre guvern , căci el înlătură soluțiile violente :dictatura și revoluția >?" (aplauze la PNL-georgist**

-Mircea Djuvara : Se va comunica d-lui președ. al Consiliului și ministrului de Interne . Gh.Brătianu / interpelări / 26 nov.'35

4.)Gh.A.Cuza:anunțarea Partidului Național Creștin ,29 nov.'35

(DAD, MO 5, șed. de vineri, 29 nov.'35, p. 45- 47)

[LD : Gh.Cuza era profesor de drept roman la Universitatea din Iași]

Fără îndoială această fuziune este importantă și semnificativă.

Pe lângă **creșterea puterii organizatorice** la nivel național,

pe lângă **speratele posibilități de raliere** și a altor grupări sau naționaliști izolați,

în mod imediat , **crește gruparea lor în parlament** .

Cum **PNC** anunță și un **"front parlamentar"** cu **Frontul Românesc -noua formațiune debutează optimist**.Dincolo de doctrină, de ideologie, de problemele de fond ale programului, **PNC se prezintă " ca la carte "** : are un **program articulat , coerent** , care poate fi considerat **program de guvernare** .

/ **Formarea PNC - 15iul.'35, Iași /**

/Ideologie : ideea națională , românism

Programul PNC

/Ordinea spirituală :doctrina creștină ;Biserica - integrată în stat ;

/Ordinea monarhică : monarhie constituțională

/Ordinea constituțională ,modificarea Constit. naționalism - creștinism - autoritarism

Reformarea Parlamentului / Reformarea principiilor legislative /

/Ordinea politică :România a Românilor

/Regimul minorităților :trei categorii, trei tratamente

/Ordinea socială :Țărani, muncitori, intelectuali.

/Ordinea culturală : ideea națională (Ministerul propagandei)

/Ordinea economică : agricultura, industria (Românizarea orașelor)

/Ordinea externă :sistem de alianțe

Transcriere fidelă a documentului .Doc.integral - **fișier LANC IV sau PNA-IV**

15 iul.'35.Fuziunea LANC- ACCuza +PNA- Goga=PNC

" Die președinte , d-lor deputați, în **15 iulie a acestui an**, a avut loc la **Iași,actul Istoric al fuziunii Partidului Național-Agrar** , de sub conducerea d-lui **Octavian Goga** și **Ligii Apărării Național Creștine** , de sub **conducerea supremă** a d-lui **A.C.Cuza** .

" **Acest nou partid**, izvorât din **tot ce are mai sfânt acest neam**,**purcede la luptă** și se prezintă astăzi în Parlament , înaintea dvs, **cu un program bine definit**.

Îmi revine mie astăzi deosebita onoare de a da citire **actului fuziunii** , care cuprinde **punctele programatice** , pe temeiul cărora înțelegem să ducem lupta în viitor.

Iată .dlor, **textul actului fuziunii** , **semnat la Iași [15 iul 1935]**

#România secătuită și bolnavă

"România, **pe urma guvernărilor** politicianismului **lacom**,**al așa -zisei democrații** **exploatare** ,ca și pe urma **destrucțiunii metodice** , îndrumate de **elementele străine** încuibate în țară,

se găsește astăzi secătuită și bolnavă.

" **Ca să fie salvată de prăpastia sufletească și de ruina economică** ,**trebuie să se închege**

într-o singură tabără **rândurile forțelor politice din țară , care au principiul național** , cu toate consecințele, **la baza ideologiei lor.**

/ACCuza și O Goga, semnatarii fuziunii

"Trăgând concluzia cuvenită din această stare de spirit, care călăuzește instinctul de viață al poporului nostru, și care îndrumă pretutindeni **conștiința nouă a lumii civilizate, subsemnații: A.C.Cuza**, președintele suprem al LANC și **Octavian Goga**, președintele PNA, inspirându-ne din **necesitățile** actualelor zile hotărâtoare pentru **destinele românismului**, inaugurăm acest proces de realizare și **hotărâm contopirea LANC și PNA** , într-o unitate , sub denumirea de **Partidul Național Creștin "**
G.A.Cuza / 29 nov., retro 15 iul '35

Programul Partidului Național Creștin

"Ideile de căpetenie ale înfrățirii noastre, pe care ne angajăm cu onoare și pe conștiință a le îndeplini , sunt :

/Ordinea morală

-Biserica națională - la baza statului român .

[**LD atenție !:anularea secularizării bisericii** din legislația statului român modern ; **atenție !** : nu știu dacă la această fuziune **ACCuza renunță la " reforma "dogmei ortodoxiei** (eliminarea Vechiului Testament)pe care a propovăduit-o]

Spre deosebire de concepția liberală și de materialismul marxist, vrem la baza Statului Român **principiul spiritual al creștinismului** și , în consecință, considerăm Biserica națională **suprema reprezentantă a acestei forțe generatoare de viață morală .Suntem convinși că societatea românească** nu se poate smulge din dezagregarea haotică de astăzi, care dă naștere **tuturor rătăcirilor și tuturor ticăloșilor politice,decât impunând spiritului public ordinea morală întemeiată pe doctrina creștină .**

Vrem să integrăm Biserica noastră în misiunea ei permanentă , creatoare și purificatoare . Vrem , deci, o preoțime luptătoare , încadrată în organizația de Stat,conform tradiției românești și cerințelor etnice ale unei noi așezări naționale ."

-Regalitatea - singura formă de stat

Socotim regalitatea ca singura formă de Stat , care ne asigură aici, **în fața curentelor anarhice și a atâră vecinătăți dușmane nouă,o consolidare națională și o civilizație proprie.** Suntem deci pentru **monarhia constituțională** , pe care o vom întări ,sporind și apărând prestigiul Dinastiei , din toate puterile noastre ."

-Modificarea Constituției

[**LD : urmez ordinea și includerea în Constituție a principiilor preconizate în programul PNC , așa cum a fost el elaborat.Originalul este în ghilimele. Supratitlurile îmi aparțin]**

"Ne declarăm **pentru modificarea Constituției actuale**,ținând prin aceasta la **afirmarea categorică a ideii naționale** în structura vieții noastre de Stat, la **prefacerea morală a societății românești [principiul creștinismului]** și la **restabilirea principiului de autoritate** în organismul Statului. "

[**LD : atenție! nimic despre Adunarea Deputaților și eventual, rolul ce ar urma să-l joace partidele politice în mecanismul parlamentar]**

" Vrem , deci, **transformarea Corpurilor Legiuitoare** într-un instrument ordonat și util, prin **reducerea numărului deputaților** ca și prin **noi atribuțiuni și o nouă organizare a Senatului** alcătuit din **senatori aleși de către corporațiile românești, constituite în temeiul unor legi speciale** , ale căror principii se vor înscrie în Constituție,apoi din **senatorii numiți de Rege , dintre fruntașii țării ,și senatorii de drept, reprezentând anumite instituții. "**

-Domenia politică a românismului

"Vrem înscrierea în Constituție a principiilor de bază ale legilor administrative, pentru a asigura dominațiunea politică a românismului , **înlăturându-se exagerările principiului electiv** și urmărind o administrație onestă ,ferită de **fluctuațiunile politicianiste** "

-Caracterul național al presei

" Vrem înscrierea în Constituție a principiilor unei **legi a presei**,având a asigura caracterul național, cinstea profesională și garanția intelectuală a organelor de publicitate din țară .

" Vrem o nouă și riguroasă afirmare a **răspunderii ministeriale** .

"Vrem introducerea pedepsei cu moartea , **ca sancțiuni pentru anumite crime de drept comun , ca și pentru crimele de înaltă trădare . "**

/Ordinea politică

-România a Românilor !

[LD: nu trebuie comentarii. **Programul este clar și fără echivocuri.**]

" În ordinea politică Vrem România a Românilor.Vrem ca stăpânirea politică , economică și culturală a națiunii dominante ,să se afirme **desrobită de orice amestec parazitar .**

Vrem aplicarea principiului național la funcțiunile de Stat și punerea în valoare a **proporționalității numerice , în sens etnic**,la toate întreprinderile particulare din România.

Vrem ca armata națională, justiția, administrația și învățământul de Stat ,

să fie **în mâinile națiunii dominante** , pentru a asigura în prima perioadă de consolidare a Statului, **valorificarea principiului național.**

Se va avea în vedere **pricipiul proporționalității numerice** și la înscrierea în **institutele superioare de învățământ."**

/Minoritarii :loiali /tolerați/expulzabili/

[LD: nu trebuie comentarii.**Programul este destul de neclar și cu echivocuri ,putând produce însă mari tensiuni și complicații .**Aceste principii încă mai erau simple opinii teoretice ,la nivel parlamentar sau doctrinar,în contradicție cu regimul democratic constituțional al României.Dar ele făceau "valuri"de simpatie psihologică în opinia publică.

Împărțirea în cele trei categorii -loiali,tolerați,expulzabili -**pseudo geopolitică și hazardată** introducea în relațiile cu minoritățile **criterii discriminatorii** .

Expulzarea străinilor și revizuirea cetățeniei ,mai ales a evreilor ,le va începe Goga în scurta-i guvernare din 1937, cu consecințele știute]

" În materie minoritară, **distingem :**

1.Minoritarii [LD : care ar fi ? :germanii , armenii, grecii , turcii ?pentru că statele lor de origină sunt departe de granițele românești ?]

care , din prima zi a întemeierii României de azi ,s-au încadrat în **ideea Statului Național** , identificându-se în mod definitiv cu **interesele națiunii dominante** ,fiind legătura lor cu țara , garantată de însăși situația geografică a Statului Român. Acestea vor putea ocupa funcțiuni în Stat , conform proporționalității numerice .

2. Minorități care, fiind infiltrații ale unor neamuri constituite în state naționale la hotarele României , **expuse fiind agitațiilor permanente din aceste țări** , ale căror guverne lansează pe față lozinci revizioniste ,**prezintă încă în manifestările lor tendințe centrifuge.**

[LD :care ar fi ? :ungurii, bulgarii, ucrainenii, rușii , sârbii , cehii, polonezii, ale căror state -mamă se aflau în vecinătatea României]

Acestea se vor putea valorifica în anumite funcțiuni în Stat , în profesiunile libere ,în comerț și în industrie, conform proporționalității lor numerice .

3. Elementul evreesc care prin străvechi impulsuri extrateritoriale , prin cetățenia lui prea recentă,și prin contactul cu influențele statelor cărora au aparținut,**înfățișează note dizolvante , protivnice consolidării Statului Român** ,

și față de care Statul Român are datoria să-și apere organizația și munca românească.

,[LD :nu există nici o crutare !Suspiciune generală.Dar nici o soluție clară !]

Vrem **reintegrarea în patria de origine a tuturor străinilor** introduși în țară prin fraudă, necetățeni , în sensul tratatului de pace ,**care nu-și pot legitima existența lor aici , prin prisma unei**

necesități de Stat .Vrem revizuirea tuturor cetățeniilor acordate celor veniți în țară după semnarea tratatului de pace "

/Ordinea socială :

[LD : un veritabil **program social**, putându-se lua **la concurență cu programele altor partide**, fie ele țărăniste, liberale sau socialiste .

Cu o importanță deosebită :**nu anunță " stat țărănesc "**, nici **"muncitoresc "**,nici **"corporatist "** arătându-se preocupat **de situația tuturor claselor producătoare ,dezavuând lupta de clasă , aproape ca un stat "liberal".Dar ,reafirmând de fiecare dată,primatul stăpânirii românești]**

"Văzând în țărănimea noastră însăși temelie existenței de Stat a României ,vrem ridicarea economică , fizică și morală a ei , printr-o politică metodică [.....]

Vrem ca **preoții și învățătorii să devină cu adevărat apostolii** acestei opere de renaștere națională .Vrem o **solicitudine specială** pe seama tuturor categoriilor producătoare ,în ordinea materială și în ordinea intelectuală , **recunoscând îndreptățirea fiecăreia ca funcțiune întregitoare în viața națională a României .**

Vrem , prin măsuri speciale , **afirmând ideea stăpânirii românești , să curmăm starea actuală de șomaj în care se zbate tineretul nostru intelectual .**

Vrem **reeducarea muncitorimii noastre**, prin **sustragerea din erezia luptei de clasă** , și încorporarea ei în totalitatea națiunii . "

/Ordinea culturală .

Îndrumarea și supravegherea în sensul național constructiv a întregii mișcări culturale din România (presă , case de editură , teatru , cinematograf , radio) prin crearea unui Minister al propagandei naționale . "

/Ordinea economică

Agricultura-ramură de căpetenie

Vrem **întărirea producției agricole** . Socotim producția agricolă ca **ramură de căpetenie a economiei naționale** ; vom înlesni **dezvoltarea agriculturii în cantitatea și calitatea ei** , având în vedere **crearea de debușuri** pentru produsele românești și posibilități favorabile industrializării lor .

...Industrie națională,cu desființarea celei parazitare

Vrem **întemeierea și întărirea industriilor cu capital industrial românesc**, menite să servească **apărarea națională** și să satisfacă **nevoile agricole** .

Desființarea tuturor măsurilor de protecție acordate de guvernele trecute în mod interesat , așa -ziselor industrii naționale exploatatoare , care au contribuit la scumpirea vieții și la prăvălirea noastră economică .

Românizare prin expropriere

Vrem **exproprierea rurală și urbană** din motive de utilitate națională .

Vrem **colonizarea Românilor** în diverse puncte importante ale țării .

Vrem **românizarea orașelor României** " [----- --]

/Ordinea politicii externe :

[LD : grabă ? prudență ? echivoc ? așteptare ? compromisuri reciproce Goga -Cuza ? Cred că de fiecare , în anume proporții . Nici într-un caz , elogierea diplomației oficiale . A dispărut atacul consecvent contra Ligii Națiunilor , contra marilor democrații ,dar și promisiunea explicită a alinierii la Germania sau Italia .]

Politica noastră externă , având drept grijă de căpetenie **apărarea ființei Statului** , menținând **principiul intangibilității granițelor României** și creând în acest sens **un sistem de alianțe ,va urmări legături de amicitie cu țările care vor asigura refacerea economică a Statului Român , prin plasarea produselor românești . "**

(Aplauze prelungite pe băncile PNC și ale Frontului Românesc - Vaida]

5.)Octavian Goga ,Bloc Național Parlamentar,29 nov.'35

(DAD, MO 5 , șed. de vineri, 29 nov.'35, p. 47)

▣BNP:PNC+Fr.Românesc

(Este primit cu aplauze de către membrii proaspătului PNC și ai Frontului Românesc)

"Dle președinte, d-lor deputați, vă rog să-mi îngăduiți să dau citire principiilor în puterea cărora s-a înfăptuit Blocul Parlamentar Național , între Partidul Național -Creștinși Frontul Românesc.

" Frontul Românesc de sub conducerea d-lui dr. Alexandru Vaida -Voevod și Partidul Național-Creștin de sub conducerea d-lor ACCuza și Octavian Goga , menținându-și fiecare programul și principiile călăuzitoare , au hotărât constituirea unui bloc parlamentar , cu scopul de a afirma , în sesiunea actuală a Corpurilor Legiuitoare , o unitate de acțiune pentru apărarea și punerea în valoare a marilor interese naționale ale României.

" Frontul Românesc și Partidul Național-Creștin au stabilit ca program minimal al Blocului Parlamentar , următoarelor chestiuni , în care s-a fixat o identitate de credințe și soluții :

I.Monarhia=garantul unității de stat

Afirmarea în orice împrejurare a instituției monarhice și păstrarea intactă a prestigiului Tronului , aceasta fiind garanția supremă a unității de Stat la Români , care , în sufletul lor au adânc înrădăcinat devotamentul pentru Coroană "
(aplauze la PNC și Fr.Românesc)

II.Characterul național și creștin al statului

Afirmarea caracterului național și creștin al Statului nostru ,prin lupta fără șovăire pentru realizarea lozincii România a Românilor.

Pentru atingerea acestui scop și pentru a asigura în mod real stăpânirea politică a națiunii dominante , desrobită de orice amestec parazitar , Blocul Parlamentar revendică :

1. Aplicarea principiului proporționalității

în armată , justiție , administrație ,în învățământul de stat secundar și superior , precum și în toate funcțiunile sau întreprinderile de Stat ;de asemenea , realizarea proporționalității în sens etnic la toate întreprinderile particulare din România.

2. Reintegrarea bisericilor româneștiîn organizația de stat

în misiunea lor permanentă ,creatoare și purificatoare , prin încadrarea normală a tagmei preotești în organizația de Stat , conform tradiției noastre și cerințelor etice ale unei noi așezări naționale.

3.Desființarea trusturilor și cartelurile exploataoare

și înlăturarea tuturor măsurilor de protecție acordate industriei parazitare,pentru a realiza o dreaptă cumpănă între prețurile produselor industriale și produsele agricole din țară.

4.Impunerea de fapt a primatului muncii românești ,

întărirea și încurajarea ei față de elementul străin acaparator.

5. Revizuirea tuturor cetățeniilor

acordate celor veniți în țară după semnarea tratatului de pace, tot astfel revocarea dreptului

de a rămânea în țară a muncitorilor și preținșilor tehnicieni statorniciți cu pașapoarte străine.

6. Deparazitarea presei de intrușii străini

care înrăuresc spiritul public din țară ,în sens dizolvant , subversiv și antiromânesc.

III . Ridicarea culturală, economică și sanitară a țărănimii noastre .

IV. Înființarea creditului țărănesc și a creditului pentru meseriași și micii comercianți

români , urmărind reînvierea spiritului național și creștin al breslelor tradiționale.

V.Înarmarea grabnică a țării

VI.Modificarea Constituției actuale ,

urmărind afirmarea categorică a ideii naționale în structura vieții noastre de Stat , refacerea morală a societății românești și restabilirea principiului de autoritate în organismul Statului.

VII.Îndrumarea politicii externe

[LD : atenție :categorica intervenție a lui Vaida în problemele diplomatice !]

..în sensul ideii de pace , de respectare a granițelor noastre , prin păstrarea tratatelor care le garantează.Menținerea alianțelor actuale , ca și stabilirea de raporturi normale cu toate Statele ,prin înțelegeri de neagresiune , constatând însă inoportunitatea unui pact de asistență mutuală cu Rusia Sovietică. "

Blocul Parlamentar își va putea amplifica programul,în sensul principiilor mai sus arătate , nu va colabora însă și nu se va putea întovărăși în nici o împrejurare , cu partide sau organisme politice a căror concepție, structură și teluri sunt în contradicere cu aceste idei, prin care s-a justificat înfăptuirea lui "

Semnează : ACCuza, Alex.Vaida -Voevod, Octavian Goga .

(aplauze prelungite pe băncile Blocului Parlamentar Național)

Blocul Parlamentar Național / 29 nov.'35

6.)Octavian Goga (PNC ,la Mesaj (I, II) 5,9 dec.'35

(DAD, MO 8-9 , șed .de joi, 5 dec. p 113- 118 ;șed. de luni, 9 dec, p. 130 - 139 .

I.Mihalache, dr.N.Lupu , I.Inculeț, Aurel Dobrescu, Petre Andrei, Armd.Călinescu , Vlad Dimitriu , Virgil Madgearu - intervenții polemice .

[LD :discursul este enorm și l-a rostit în două reprize : 5, 9 dec.

Scopul principal al discursului : de a pretinde argumentat ,guvernarea României .

Ținta principală de atac :PNT,țărănismul ,statul țărănesc(concurentul presupus la succesiune)]

Document integral :[fișier LANC /PNC - IV](#)

Sumar discurs :

/Goga : evoluția autobiografică / lansarea luptei naționale : retro '33-'34 /

/PNA : protecția muncii naționale / Străinii / Orașele / Presa / Întreprind part. /

/Starea sufletească a românilor /Revirimentul ideii naționale / perioada " revoluționară " /

/Conflictul -controversă PNC - PNT :adunările convocate (contramandate),la 14 nov.

Declarații / implicare guvern, MSR / acuze reciproce

[Polemică Goga - Mihalache /

I.Inculeț (ministr.Interne : răspunsul guvernului : adunările din 14 nov.]

/Despre PNL :respect trecut ;merite istorice // Eclipsa liberalismului /

/Neoliberalismul :acomodarea PNL: protecția muncii naț. - eșec /

/Starea de asediu / cenzura

/Despre "laboratoarele" de elaborare a doctrinelor și programelor
/Valurile de popularitate : Averescu / PNȚ / efemer PNL /
/ Noul val : Naționalismul integral / Naționalismul creștin / Conștiință militantă /
/Diagnostic :stare quasi-revoluționară / soluție : canalizare pașnică /
/PNC + BPN cer guvernarea României /
[LD Atenție! Între discursul din 5 dec. și continuarea din 9 decembrie ,s-au intercalat
interpelarea lui Armand Călinescu și chestiunea personală ridicată de Vlad Dimitriu (PRȚ)
Vezi mai jos la pct.8, 9]

Goga / 5 dec.'35 / retro '33-'34

/Autoprezentare :lupta sa pentru ideea națională ;

/Străinii - marele discurs din martie '34 (PNA

[LD : amplă autoevocare a semnalelor sale de alarmă , din perioada PNA ,mai ales lungul său discurs din martie '34 -vezi Fișier **PNA - II**]

Goga / 5 dec.'35 / retro '33

▣Primatul românesc !

[LD : Goga face aceste largi autocitări pentru a justifica **continuitatea lui de gândire ;**
pentru a fixa drumul spiritual -politic care l-au condus spre **doctrina naționalistă ...**]

" Desigur că **organismul sufletesc** al poporului nostru **înregistrează totul**. [.....]

Sufletul românesc înregistrează la fiecare pas orice întâmplare și de aceea **starea sufletească** a poporului nostru se găsește într-**o legitimă surescitare** . [-----]

Pentru a justifica continuitatea mea de gândire , permiteți-mi să vă citesc :

< Este , cred eu, **un sentiment penibil** constatarea că , după 15 ani de țară românească ,
de unire [-----] pe care o face poporul nostru **că nu este stăpân la el acasă** . [-----]

noi suntem în țara noastră oarecum **puși deoparte** .

Sunt anumite **cercuri de interese** în care se joacă , peste capul nostru, **străinii**

- aceasta a devenit **o axiomă populară** - **dețin cheia de boltă a vieții noastre de Stat** .

Primatul românesc devine cheia de boltă a vieții noastre de Stat. Această constatare **nu se strigă din vârful piramidei sociale,ea pornește de jos, vine de la mase, ca un dicton al mulțimilor** . > [-----]

Goga / 5 dec.'35 /retro'34

▣ Revirimentul ideii naționale

▣ Perioadă " revoluționară "

[LD : Goga reamintește definirea și soluția dată de el acelei "**stări revoluționare**" , care trebuia canalizată pe căi pașnice , pentru a evita "**zile fierbinți**" .O făcea în calitate de "**receptacol**" al **sentimentului public**.]

"Aceasta era **constatarea preliminară**. Iar după ce am ajuns să arăt , **de-alungul câtorva ore, toate datele statistice** , serioase, lipsite de orice caracter de agitație , **întemeiate pe realități** , primite de mine **de la organe de mare răspundere** ale Statului român,după aceea am tras o concluziune .**Iată concluziunea cu care îmi încheiam atunci interpelarea** .

Ziceam [mart.'34]:

<**Făgăduesc** , în mod categoric, în ce mă privește , simt nevoia sufletescă **de a reveni la principiile inițiale ale gândului meu de odinioară** , cu care **vreau să merg pe drumul limpede și neted al ideii naționale** .**Eu cred în acest reviriment** .

Sau vine o biruință a ideii naționale astăzi,când sentimentul național trece prin cea mai cumplită zbiciuire pe tot Continentul și angajează sufletul românesc , **sau** , după criza actuală, morală a societății noi românești , **noi vom intra într-o criză de Stat** .>

Goga / 5 dec.'35

▣ Adeziunea frenetică la PNC

"Trebuie să vorbesc în mod **sincer**.[...] **Vă voi spune adevărul .Am fost în multe colțuri ale țării și am căutat să văd cum se reoglindește această străduință programatică** a noastră. Și trebuie să vă spun că , nu numai că **am găsit un ecou**, dar ne-a întâmpinat **o azeziune frenetică , furtunoasă, aș putea să zic îngrijorătoare** , în toate colțurile țării , unde am căutat **să verificăm termometrul de simțire al maselor populare**.[-----]

Goga / 5 dec.'35

#Presa " democratică"

/Înstrăinată,negustorească,mincinoasă,

[LD : Deși nu împărtășesc doctrina cuzistă, deși sunt iremediabil câștigată pentru democrație, deși sunt pentru o presă liberă și de calitate,**Goga are dreptate , în mare măsură.**

Atâta caricaturizare , atâta minciună , atâta calomnie s-a revărsat în presa "democratică" (presa din Sărindar, cu proprietari și redactori minoritari)**contra oricăror idei și manifestări naționaliste românești !** Aș spune chiar că , **prin campanii compromițătoare ,a defăimat momente de autentic patriotism ;a demolat prestigii literare și cariere politice ; făcând victime multe** Chiar Goga, ajuns la guvern în dec.'37 , va plăti cu pierderea puterii și cu viața proprie, conflictul lui deschis cu anumită presă .Dar toate la timpul lor.

Noroc cu dezbaterile parlamentare care redau cu fidelitate tot ce se rostește în parlament , încât din ele eu am putut să recostitui niște adevăruri care , din presă , ar fi ieșit denaturate ...

Deci va trebui ca această problemă să o tratez cu onestitate , în lumina adevărului ...]

" D.lor deputați, spunând însă **adevărul întreg**, trebuie să **constat că acest unison de gândire populară , eu nu l-am văzut manifestându-se în anumite colțuri de gazetă**, și

că ,dimpotrivă,**cei mai mari și cei mai redutabili dușmani ai acestui impuls organic al sufletului românesc** , se găsesc la **anumite gazete** care , pentru mine,

sunt o nenorocire națională. [-----]

Goga / 5 dec.'35

▀Mișcarea nazistă/Mișcarea național-creștină românească

/Deosebiri și asemănări

"[----] **cum putem fi noi național-socialiști , ca în Germania ?**

În mod natural **național-socialismul este o doctrină care încarnează năzuințele germane** , pentru ca **ideea națională să-și facă drum acolo**.Această idee a îmbrățișat **o serie de revendicări socialiste** , pentru ca, cu acestea, **să paralizeze, să înlăture, și să distrugă mișcarea marxistă din Germania** ,care luase așa de mari proporții după război.

" Ce nevoie avem noi ,într-o țară care nu are nici un fel de manifestare socialistă

serioasă , **să luăm asupra noastră asemenea revendicări ?**

Ce înrudire poate fi , deci, între îndrumările de caracter socialist și socializant

, ale mișcării de la Berlin , **și mișcările noastre de caracter pur local ? Nici una .**

Noi suntem o manifestare organică românească, ce se încadrează în **marea ideologie națională și naționalistă a Continentului nostru "** (aplauze la BPN) [----]

Goga -Mihalache-Lupu

#Manifestațiile PNT, PNC proiectate pe 14 nov.

/Apelul Regelui/Măsurile guvernului /

[LD : treptat, treptat , în parlament se **clarifică " misterul"** cu această controversă :

adunarea , **marșul PNT s-a contramandat la apelul " categoric" al Regelui.**

În rest, totul este răfuială penibilă de ambele părți.

Coroborează și cu alte documente, de ex. cele ale **PCR !**]

"[...] Noi am ajuns într-un fel de **controversă cu PNT** pe chestiunea **adunării de la 14 nov .**

Conducerea PNT a crezut că trebuie să facă o mare întrunire aici, la București ,în ajunul

deschiderii Parlamentului . Era natural, în dreptul său, PNT să facă o asemenea întrunire. Nimeni nu-i contestă acest drept.

Însă, felul cum a fost lansată această întrunire , a fost cu totul particular, neobișnuit , încă în anele noastre politice. Tonul a fost atât de ofensiv, încât a stârnit la unii îngrijorări ;
Însă cei care știm să citim o declarație politică , am văzut că aici este o tentativă pur și simplu de intimidare , pentru a smulge guvernul.

S-a spus : această întrunire înseamnă o năvală asupra Bucureștiului .

S-a spus : jumătate din voi, țărani , veți veni la București , ca să dărâăm această Sodomă și Gomoră ; jumătate din voi veți rămâne la vetrele voastre ca să puneți mâna pe primării .

"A fost un ton pur și simplu revoluționar , al unor oameni care vor să smulgă cu forța brahială , puterea.

S-a aruncat principiul maselor pe arena politică , ca un criteriu de venire la putere .

Atunci, eu, ca un gest reflex, în mod normal, fără să stau de vorbă cu cineva, fără să mă consult nici cu șeful nostru suprem, cu d-l ACCuza, într-o cuvântare am zis :
< Apoi, dacă singurul criteriu și singura justificare de venire la guvern sunt masele

- lucrul pe care eu nu l-am crezut , fiindcă eu am fost totdeauna de părere că MSRegele pune guvernele , și nu strada - (aplauze prelungite la PNC)-atunci am zis : este de datoria noastră să răspundem și noi la acest criteriu , să mobilizăm și masele noastre , și să ne înfățișăm la București , într-un examen mut al forțelor de care dispunem nu să facem o demonstrație , pe urma căreia să intimidăm lumea , ci să venim într-o defilare liniștită , și să dăm posibilitate de comparație acestei Capitale , să vadă unde sunt masele , pe care noi le-am verificat în acele mari adunări populare , cum îndrăznesc să spun că nu au fost încă în țara noastră. >
[-----]

-Mihalache: D-le Goga , am vrut să vă spun că dvs v-a venit foarte ușor să renunțați la acea adunare . Dvs singur ați spus că ați plănuit adunarea de la 14 nov., fără ca măcar să vă consultați cu d-l Cuza . Prin urmare, cum ați plănuit-o de ușor, tot atât de ușor ați putut renunța la ea. (aplauze la PNT)

Nu tot atât de ușor ne-a fost nouă care luăm lucrurile mai în serios și care nu am putut să renunțăm la ea decât în urma apelului categoric al Suveranului țării. (aplauze la PNT)

-Lupu : "D-le Goga , vreau să pun o întrebare . Admit că PNT se gândea să vină cu târnăcoape și cu coase la București, să facă revoluție. Socotiți dvs că guvernul era așa de slab că nu putea singur să preântâmpineo asemenea revoluție ? Pentru ce ați sărit dvs în ajutorul guvernului ? (aplauze la PNT ; proteste la PNC) [-----]

Noi eram hotărâți să venim la București, și când ni s-a interzis, am renunțat .

Dar dvs ziceți că m-am înțeles cu d. Tătărescu ! Aici intrați, dle Mihalache, în raza de calomnie de care mă voi ocupa. [LD : urmează o lungă și penibilă relatare a lui Goga, din care rezultă că în " Dreptatea " apăruseră niște bârfe că Inculeț -cu aprobarea lui Tătărescu- ar fi promis și dat lui Goga , pentru zădărnicierea manifestației din 14 nov., 20 milioane de lei ! Apoi ...]

-Goga: " Vă declar pe sufletul și pe conștiința mea că nu am avut nici o înțelegere cu guvernul , pe ideea de a face întrunire la 14 noiembrie. Am făcut-o dintr-un bine determinat și logic egoism , pe care dvs trebuie să-l înțelegeți . Voiam să afirm forța partidului meu. Dacă din aceasta a ricoșat o binefacere asupra guvernului , sau a fost o despresurare a Coroanei , pe care o invocați dvs, fiindcă știam că dvs , când veți ieși de la Palat , veți spune că Maiestatea Sa a făcut un apel la dvs (ilaritate, aplauze la BPN)

-I. Inculeț (Interne): lămuriri

-I. Inculeț: Cu privire la adunările proiectate , care nu au avut soarta să aibă loc la 14 noiembrie , să-mi dați voie să dau următoarele lămuriri :

Ministerul de Interne s-a aflat - mi se pare că la 15 septembrie - în posesia unei cereri - notați vă rog, prima cerere ! - a Partidului Național Creștin , sub semnătura d-lui Goga. Cererea a fost înregistrată la Prefectura Capitalei . Peste vreo 5 zile sau o săptămână - nu-mi aduc aminte - a venit altă cerere , din partea Partidului Național Țărănesc , semnată de secretarul general al partidului, d-l Madgearu, care , iarăși, a fost înregistrată la Prefectura Capitalei.

"Guvernul, văzând intențiunile pe care le aveau unii din cei ce doreau să participe la aceste

întruniri ,**nu s-a grăbit să ia o hotărâre definitivă**, decât după ce a lăsat să se desfășoare evenimentele și să se limpezească lucrurile.

"În urma acestor desfășurări , care au avut un reflex și în " *Dreptatea* " ,pe care a citat-o dl Goga, **guvernul a hotărât să interzică aceste întruniri** din ziua de 14 noiembrie. Motivele au fost două .

Primul motiv :guvernul nu a voit să admită ca, în junul adunării Parlamentului ,un act solemn,să se producă întrunirile acestea, care aveau aerul să preseze asupra factorului constituțional ca să schimbe regimul.

"Cea mai temeinică desmințire a acuzațiilor că guvernul ar fi îndemnat pe dl Goga să facă întunecarea în aceeași zi, este faptul că guvernul și ministrul de Interne **nu putea să-și vâre capul sub sabie.Nouă nu ne trebuie turburări , ci liniște.Noii guvernăm.**

Al doilea motiv al refuzului, este că nu puteam să admitem , în aceeași zi , două întruniri a două partide adverse, când, indiscutabil, s-ar fi produs ciocniri.

/Scrisoarea lui Tătăreanu către Mihalache și Goga

-Inculeț:" Cunoașteți cu toții **scrisoarea pe care a scris-o d-l prim-ministru** către șefii partidelor Național-Creștin și Național-Țărănesc.

D-l Goga a răspus imediat la această scrisoare , **renunțând la întrunire și aprobând motivele pe care le-a dezvoltat d-l prim-ministru în scrisoarea lui.**

Partidul Național-Țărănesc , din motive pe care le-a exclamat - și cred că nu a fost una din exclamațiile cele mai fericite -șeful partidului, d-l Ion Mihalache, a așteptat apelul Suveranului. Este un obicei **să nu amestecăm numele Suveranului în dezbateri.**

" Astfel întrunirile de la 14 noiembrie **nu s-au ținut.** Camera s-a deschis în liniște, dezbaterile s-au deschis într-o atmosferă parlamentară și **noi , ca guvern, mărturisim că ne bucurăm , pentru că nu dorim decât să guvernăm în liniște ."**

/Revocarea manifestațiilor din 14 nov.

" Și acum , d-lor , dați- mi voie să **dau cea mai formală desmințire :** în primul rând **că d-l Goga ar fi avut o înțelegere cu guvernul, cu d-l Tătăreanu, cu mine sau altcineva din guvern, fie să aranjeze în aceeași zi , fie să contramandeze întrunirea ;**

după cum dau cea mai formală desmințire , că aș fi dat cuiva bani ,**să convoace întrunirea sau să amâne.**[Inculeț spune că era întrebare , când de unii când de alții,dacă a dat bani la PNC sau PNT !] [aplauze la PNL și PNC]

-Mihalache :Asta nici d-ta nu o crezi !

-Lupu : Dați-mi voie să spun că asta e prea de oală! (ilaritate la PNT)

-Inculeț :În tot cazul, eu cred că **nu este demn de un partid** care a guvernat [PNT] sau care ar vrea să guverneze [PNC] **să întrebuițeze în luptele politice dintre partide metodele acestea care merită toată dezaprobarea din partea tuturor. "**

-Goga-reluare discurs

▀"Țărănismul "în programele partidelor politice .

/"Țărănismul" clasei dirigente

" Partidele politice nu pot rămâne insensibile la curentele de idei care angajează societatea , și astfel, în mod normal, **această simpatie față de țărani a fost receptată și de către partidele politice.**" Acestea și-au dat seama că **ceea ce gândirea românească a pornit, nu poate să rămână în afară de programul lor...**

...Votul universal și împrăștierea

și astfel , cum știți foarte bine ,în ordinea politică a țării ,**Partidul Liberal a scris aceste revendicări populare pe steagul său** și ele au format **obiect de discuție :votul universal, pe de o parte , și ideea împrăștiării , pe de altă parte ."**[-----]

La Iași, aceste idei au fost acceptate , și iarăși, este un fenomen curios ,pe care nu-l explică decât această influență a gândirii românești ,nu-l explică decât caracterul axiomatic al problemei , care trecuse din mână în mână , din gură în gură, din creier în creier, faptul că aceste drepturi acordate țăranilor , sfintele lor drepturi ,nu au venit după o împinsătură de jos, ci aproape au fost otcroiate de sus, de către clasa conducătoare " (aplauze la BPN)
" Acest fenomen, dacă ne apropiem numai în două cuvinte de el și îl despicăm , ne dă realitatea situației : de o parte, întreaga societate românească conducătoare , conștiință de drepturile care se cuvin țăranilor , iar de altă parte ,și un îndemn - trebuie să o spunem - de generozitate și de idee de sacrificiu din partea acestei clase conducătoare ." (aplauze la BPN[---]
Goga / 9 dec.'35

#Partidul Liberal

[LD:În câteva cuvinte va face și un succint examen al Partidului Liberal ; va vorbi tot cu sinceritate -spune el .Dar este foarte clar , nu intenționează să treacă și PNL prin același proces de acuzare . Fie pentru că este , realmente , " o înțelegere" , fie că ... se gândește mai degrabă la succesiune , și atunci inamicul nr.1 era PNTJ, nu PNL .]

" Sincer vorbind , nu aș putea să nu accentuez respectul pe care l-am avut ,și care nu este un respect individual , ci istoric, al țării , pentru figurile proeminente ale Partidului Liberal în trecut .

...Meritele istorice

"Cine nu- și dă seama că pentru clădirea României moderne , pentru opera Unirii , pentru opera de civilizație ,după cum la Biblie se spune : la început a fost cuvântul , la noi se poate spune în ordinea politică : la început a fost Cogălniceanu ?

"Cine nu-și dă seama de opera constructivă în ideea de Stat , de opera care a pus piatra unghiulară a formației noastre de Stat , din care , pe urmă , s-a desfășurat viața amplă de astăzi a lui Ion Brăianu ?

" Cine nu-și dă seama de rolul istoric ,de mare echilibrator , care s-a descurcat prin atâtea frământări ale evenimentelor mondiale , al lui Ion Brătianu cel tânăr ,care totdeauna a avut un fir , care l-a călăuzit : firul sentimentului patriotic și care a dat la sfârșitul năzuințelor sale , România de astăzi ?

"Respectul meu pentru munca Partidului Liberal , pentru proeminentele figuri ale Partidului Liberal din trecut se încadrează în istorie ; nu este un respect individual ,ci este un sentiment împărtășit de toți acei cari , cu obiectivitate și cu pricepere ,urmăresc desfășurarea evenimentelor istorice la noi. "

#Aparenta eclipsă a liberalismului?

" Trebuie însă ,tot cu sinceritate , să vă fac o mărturisire .Eu m-am înșelat în prevederile mele politice am crezut că după război ,Partidul Liberal are să intre într-o eclipsă și că, politicește , rolul lui are să fie redus.De ce credeam eu aceasta ?Pentru că o doctrină politică nu se înfățișează în mod izolat într-un Stat ;ea trebuie să se găsească într-o corelație normală cu marile mișcări care zbuciumă continentul.Atunci, la începutul veacului XX -lea , cu cât trecea vremea, am înregistrat un fenomen , pe care l-au înregistrat și alții , în mod obiectiv : eclipsa liberalismului .Acest fenomen merge înainte , se continuă și se propagă.

În Belgia, unde era mișcarea liberală și care își avea rostul ei, s-a eclipsat ,iar în Anglittera patria clasică a liberalismului , dvs ați văzut că în alegerile din urmă au fost 4 deputați legați de Lloyd George "

...Procesul de tardivitate în receptare

[LD .am citit și recitit acest fragment de discurs , și nu pricepeam ce vrea să spună și unde vrea să ajungă .Apoi am avut surpriza unei adevărate revelații:Goga , este cel care identifică cel mai exact un fenomen specific românesc : "un proces de tardivitate de recepțiune" ,a unor ideologii și doctrine în drumul lor din Occident spre Orient .

"Lumea merge spre alte difernețieri , în alt sens : ideile de dreapta , pe de o parte, și ideile

de stânga , de cealaltă parte ,spre o bifurcație în care **nu știam cum își va găsi rostul Partidul Liberal.**"Dar mai era o chestiune .

Operațiunile politice ale Partidului Liberal se făceau numai pe solul patriei mume.

Configurația solului s-a schimbat .Îmi închipuiam : **dispare cauza , dispare și efectul ,** și îmi ziceam : **vom avea o slăbire în acțiunea Partidului Liberal ,** așa că desfășurarea istorică a dvs ,eu o priveam sub acest unghi :de o parte a continentului , iar de altă parte , al configurației solului schimbat .Atunci mă întreb câte o dată : **de ce m-am înșelat ,deși am avut și am dreptate în premisele mele ?**

Aceasta **se explică prin două lucruri :** pe de o parte , cred eu , **se explică printr-un proces de tardivitate de recepțiune a societății noastre .**

Fenomenele ideologice și politice în transplantarea lor ,în drumul lor din Occident spre Orient ,**fac un drum lent , se propagă încet.**Dvs știți foarte bine că **sunt fenomene** care s-au înregistrat **acum 20 de ani ,**sau în domeniul intelectual, sau în domeniul literar, sau în domeniul muzical,sau în domeniul politic , să zicem **în Europa Centrală ,** și le găsiți în mod anacronic **acum ,** într-un faubourg de la Calcuta .**Tardivitate de recepție."**

...Neoliberalismul=însușirea altor curente de idei

[LD: printr-o inspirată căutare a surselor de contagiune ,Goga sare (sau ignoră) filonul generos al al "stângii" - care a dat doctrinei liberale **spiritul solidarității și armoniei sociale** - ajungând în imediatul prezent al "**dreptei naționaliste**"]

"Dar mai este încă ceva .**Dvs v-ați însușit ,** de câte ori s-a ivit, **idei care nu vă aparțineau și care erau scoase la suprafață de frământări politice și le-ați scris pe steagul dvs.**

Nu ați izbutit totdeauna să le realizați și **nici nu le-ați realizat ,**câte o dată **le-ați compromis.**

" Iată, de ex, **ultima desfășurare a concepției politice la noi și mai ales a sentimentului maselor.**Dvs știți că **ideea națională** s-a ridicat pe primul plan.

S-a cerut , de pildă, **respectarea muncii naționale .**Din toate părțile **vi s-a arătat ,cu lux de mare argumente,** că trebuie **primatul muncii românești.**

Dvs ,**deși ca doctrină , prin liberalismul dvs, nu erați indicați să o faceți ,v-ați înscris aceste revendicări, ați făcut legea ;**dar uitați-vă în propria dvs conștiință , **examinați** realitatea țării și veți vedea , d-nii mei,că **nu s-a atins scopul avut în vedere .**Și nu s-a atins scopul care s-a avut în vedere , **pentru ce ?** Pentru că **nu s-au urmărit , conform impulsurilor categorice ,** pe care le dă **un program bine definit , unei idei.** Aceasta este realitatea. "

Goga / 9 dec.'35

#Cenzura și starea de asediu

[LD : Goga este mai mult **ex-ministru de Interne , decât lider de partid .Dar în ce privește " pericolele",**unghiurile de privire erau atât de diferite,încât era foarte greu să se găsească un numitor comun. **Și totuși ...]**

" Am vorbit de dumnealor [**PNT**] și am spus că nu mă ocup de guernarea d-lor.Mi-ar fi foarte ușor să mă ocup de guvernarea dvs .**Nu mă ocup însă nici de această guvernare ,** fiindcă **am făcut un examen de doctrină .**Totuși, există o chestiune asupra căreia îmi permit să vă atrag atenția și pe care o vorbesc aici ca om politic: este chestiunea **cenzurii și a stării de asediu .**

" D-lor , **cred că este o mare greșeală .**Eu , **când dvs ați cerut-o ,**de acord cu alți oameni politici , **pentru un timp de , am votat-o.Dar nu mi-am închipuit că vom intra într-o permanentă de cenzurăși într-o permanentă de stare de asediu.**

Prin aceasta **se creează,** d-lor miniștri, **un joc al aparențelor** care este **păgubitor** intereselor **naționale .**

...Imagine proastă în străinătate

"**Un joc al aparențelor ,întâi, pentru străinătate .**Dvs știți foarte bine că ,după omorârea lui **Dolfus la Viena ,** nu a trecut **o săptămână-** deși era un zbucium interior extraordinar , **deși se împușcau** oamenii unii pe alții -în moentul **când nu au mai fost gloanțe de pușcă , s-a retras starea de asediu.Cum vă puteți închipui dvs, că la Viena ,** care este astăzi un **centru cultural,** un centru **intelectual,** un centru **muzical,** lumea aceea, **valurile de străini ,s-ar mai duce acolo ,** când ar fi **o permanentă stare de asediu ?!**Și **mutatis mutandis ,** gândiți-vă la noi ...

-Emil Panaitescu :Nu e liberă presa la Viena. Este mai greu ca la noi .

Nimic din ceea ce nu vrea guvernul nu se publică în presa din Viena.

-Goga : " Dar nu este stare de asediu. Presa își primește inspirațiunile ei ,în marile probleme de Stat și în marile probleme de politică externă , de la guvern.Și este bine așa să fie , fiindcă guvernul își are răspunderea lui.Dar nu e mai puțin adevărat că **nu este stare de asediu .**

[-----] **Lumea crede că noi suntem aici pe un vulcan.Nu este adevărat ,** acel joc al aparențelor, din acest p.d.v., **că suntem pe un vulcan .**

...Impresia de frică , pe plan intern

"Și acum trec la **efectele rele** ale stării de asediu și ale cenzurii , **în ordinea internă.**

În ordinea internă, cu legile existente, **gazetele care vor să facă scandal,pot pur și simplu să fie stăpânite .**Cred că **unanimitatea de simțire a poporului românesc ,când vede că este pur și simplu căutare de scandal, îți dă dreptate să pui pumnul** într-o asemenea manifestație .

Acesta este adevărul. **Eu însămi am confiscat gazete** , de ex, în momente **când acele gazete puneau în circulație** lucruri care nu erau conforme cu interesele cele mari ale țării .

Nu este bine să treci în conștiința publică ideea că d-ta te temiDați-mi voie, **este o diminuțiune de autoritate .**[.....]

...Compromiterea ideii de "stare de asediu"

" **Starea de asediu , cu severitatea sa, cu grava ei seriozitate, intervine atunci când țara se găsește la zile grele , la zile de primejdie ,și atunci o pui în practică cu toate consecințele.**

Dar dacă d-ta lași , zi cu zi, să se obișnuiască lumea cu această stare de asediu , **ba ești silit să fii și indulgent** în cadrul ei , **atunci se compromite ideea** și nu există un special beneficiu pentru țară în urma aplicării ei." [-----]

Goga / 9 dec.'35

▣Popularitatea -criteriu esențial al adjudecării puterii

[LD :Goga este ...obosit. Spune că atât coardele sale vocale , cât și răbdarea auditorilor , au fost puse la grea încercare . Ajuns la partea finală a discursului , **Goga își pregătește ținta : adjudecarea guvernării. Alege ca prim argument , popularitatea]**

" Cred că **țara noastră** astăzi este într-un **proces de elaborare interioară.**Viața politică este o **fluctuațiune permanentă .**Adevărurile de azi , sunt desmințite mâine.Noțiunile nu sunt permanente , ele sunt într-o **continuă evoluție.**Și atunci eu găsesc că țara noastră este în plin **proces de elaborare politică."** Rezumativ, o sinteză , a valurilor de popularitate:

...Val efemer : PNL !

" **Apoi guvernarea dvs n-a fost** de așa fel , iertați-mă , **ca să constituie și mai departe o platformă de perpetuare a dvs, în sentimentul public.**Mai ales că la aceasta s-a adăugat faptul că **au intervenit alte forte , alte energii, alte impulsuri de simțire și de gândire** pe arena politică ,**care pe dvs v-au eclipsat "** (aplauze la BPN)

" **În această situație , d-lor, stau și mă gândesc și caut să rostesc adevărul întreg .** Aceasta am căutat în tot cursul cuvântării mele - și am avut de multe ori satisfacția să subliniați spusele mele cu aplauze -și **vă rog să judecați tot ce am spus în calitate pur și simplu de buni români ,** cătuși de puțin membri ai unui partid **cu care mă găsesc în adversitate și cu care ,** oricâte ar spune dumnealor [PNT] , **eu nu m-am înțeles.** Ce să mă înțeleg ?**Sunteți un guvern care se preapără de plecare .**Eu nu m-am înțeles cu dvs deloc, nu am nimic cu dvs.Iar dacă au avut ecou cuvintele mele , a fost efectul pe care-l trezește în suflete de români, **preocupările unui român."**

...Noul val :naționalismul integral !

" **Dragii mei, ca român vă spun :analizați fenomenele sociale , fenomenele de simțire din această țară, uitați-vă împrejurul dvs, și constatați adevărurile .**

Ne aflăm în fața unui val nou , puternic și primejdios, aproape ;este valul ideii naționale (aplauze la Blocul Parlamentar Național)[----]

Goga / 9 dec.'35

...Stare quasi - revoluționară

...Canalizare pașnică ...

▣ Guvernarea României !

[LD : atenție ! stenograma înregistrează în acest final de discurs , **doar aplauzele PNC.** Nu știu dacă aceasta are sau nu vreo semnificație. Chiar și atunci **când Goga invocă numele lui Vaida ,aprobarea apaludată vine tot numai de la PNC** Chiar și atunci când , cu un ton amenințător , **Goga cere guvernarea României ,în numele PNC și al BPN** , aplauzele vin **numai de la PNC** .Să-și fi depășit mandatul ? Oricum , și de data asta , privind **diagnosticul țării,pronosticurile sale,vor primi o confirmare** , chiar dacă **va mai aștepta încă 2 ani !**]

"**Ei bine, toți vor începe .Este marea rețea, marele angrenaj de simțire,pe care și-l prepară un popor, când se află la o răspântie a istoriei lui,și când vrea , în mod categoric, să facă o schimbare "**.

" Spuneam la începutul cuvântării mele că este **o stare quasi -revoluționară. Da !** **Și datoria noastră este să canalizăm în mod pașnic această revoluție.**Noi vrem să integrăm poporul românesc , întârziat în prerogativele lui normale, **în popor alcătuitor de Stat .**

"Să nu se sperie nimeni. Acesta este capitolul întâi , și al doilea poate să fie capitolul de toleranță ;dar nu invers : toleranța transformată în slăbiciune , pe care s-o plătim noi ." (aplauze prelungite la Partidul Național Creștin)

" De aceea, **nu vă mirați că oamenii politici cu răspundere**, oameni de ex.ca **Alexandru Vaida - Voevod** (aplauze prelungite la Partidul Național Creștin)oameni care **au avut toate onorurile** în această țară, toate satisfacțiile, despre care nu mai poate fi vorba de un proces individual de satisfacțiune ,**oameni ca dânsul, au înregistrat această pornire.**

" **Ea nu este a lui Vaida , ea nu este a noastră ; este a țării, vorbește țara , noi o girăm numai cu numele nostru** ,și nu vrem altceva **decât s-o canalizăm în mod pașnic** (aplauze prelungite la Partidul Național Creștin)**să înțeleagă cu toții că trebuie să punem ordine în această țară și că ordine nu se poate pune , decât avându-se în vedere această valoare națională a poporului nostru .**

" **Nu mai există altă evanghelie pe pământul românesc ,decât evanghelia credinței naționale !"** (aplauze prelungite la Partidul Național Creștin)

" **Cine se va împotrivi ei, are să fie măturat ! "**

"Eu nu sunt aici un competiționar de guvern [**LD - ei . dar ce este ?!**]Eu sunt aici omul care constată o stare sufletească a unei țări.Eu vă pun această realitate în față.[.....]

Acesta este valul ; aceasta este avalanșa și ,de pe creasta acestui val,Partidul Național-Creștin și Blocul Parlamentar Național ,cer guvernul României ! "

(aplauze prelungite și îndelung repetate la Partidul Național Creștin ;strigăte de bravo de pe băncile PNC ; membrii PNC , în picioare , ovaționează pe orator)

O.Goga / discurs mesaj / 5, 9 dec.'35

7.)ACCuza (PNC , discurs la mesaj)12 dec.'35

Vict.Iamndi, Aurelian Benteoiu ,Eug.Titeanu , Valer Pop- intervenții, replici.

I.Mihalache, dr.Lupu, Petre Andrei - intervenții -replici .

(DAD, MO 12, șed. de joi, 12 dec.'35, p. 200 - 215

[**LD, 17 mai 2003 : atmosferă de nervozitate. Sunt mulți înscrși la mesaj, și se dorește încheierea dezbaterilor Grupul PNC se manifestase zgomotos și agresiv.**

Pe 29 nov. , **Gh.A.Cuza** prezentase **Programul PNC** (din14 iul) iar **O.Goga** prezentase **Programul PPN**, care îl angaja și pe **Al.Vaida -Voevod ;**

O.Goga , rostise un discursla Mesaj imens , în două reprize (5, 9 dec.

Atât in programe , cât și în discursuri, **PNC cerea guvernarea.**

Nu dezbat chestiuni legate de guvernare, ci...doar **platforma naționalistă**, din toate unghiurile, , în care cereau rezolvarea "**problemei jidănești**".

Cu discursul său, ACCuza ...încheie ciclul .Tot ce au avut de spus, se spusese.

Ca istoric, îmi convine, pentru că pot să completez lucruri interesante privind evoluția acestei probleme. **Mesajul, Răspunsul**, legislația anunțată, lucrurile curente, **nu se discută**.

Pe banca ministerială ,asistă **Iamandi, Inculeț, Valeriu Pop,M.Negură,Titeanu, Bentoiu** , care intervin punctual, pentru a lămuri vreun act vizat ;

Tătăărăscu apare la sfârșitul discursului .Cum și de data asta , ținta criticilor în concurența pentru guvernare este PNT,din când în când, intervin polemic **Mihalache și dr.Lupu**.

În plan secund, dar omniprezent , **concurența dintre PNT și PNL** pentru guvernare .

Din acest p.d.v., atacurile goga-cuziste la adresa PNT, îngăduie guvernului liberal

ca **opozanții săi să se anihileze reciproc**. De data aceasta, pe planul ideilor, a doctrinelor, național-țărăniștii sunt "temperați", precum cu adunarea plănuită pentru 14 noiembrie .

Cum discursul lui Cuza este iar kilometric, cum el este întrerupt cu tot felul de paranteze polemice, am recurs iar la supratitluri, sistematizări, sublinieri, colorări]

Doc.integral xeroxat ; problematizat- **fișier LANC IV - PNC -I**

/Profeție, argumentare , revendicare : **guvernarea PNC/**

/Autobiografie politic -parlamentară , **1893- 1895 : problema jidănească /**

/ Autobiografie politic -universitară, **1895-1914 : creștinism + economie politică /**

/ Răzbunare și victorie : **triumful ideii naționale**

Hitlerismul în Germania ; crearea PNC ; victoria naționalistă în Baroul Ilfov;

/ **Doctrina cuzistă antisemită** - premergătoare hitlerismului ; revendicarea unei întâietăți : **1889 /**
- descalificarea PNL ca partid "național" ;

- dizidența Cuza în P.Conservator : pro-Bărnuțiu , anti-Maiorescu ;

/ Doctrina cuzistă : **legea naționalității** - definiții, principii , scop .

/ **Jidanii = națiune parazită /**

/ **Soluția problemei jidănești : eliminarea națională și internațională /**

/ **Jidanii din România : 1568 - 1914 /**

/ Problema jidănească în **epoca constituțională, sub domnia partidelor /**

/ Doctrina cuzistă : **clasa de mijloc și pericolul jidănesc /**

/ Doctrina cuzistă : **orașele , pericolul jidănesc /** partidele complice: **PNL, PRT, PNT /**

/ Colonizarea evreilor în Basarbia - cazul **Jewische colonisation** , 1935 /

Polemici și controverse

Cuza - Mihalache -Titeanu - Bentoiu-Valeriu Pop : Legea circulației pământurilor .

Bentoiu -Mihalache :întărirea elementului românesc în politicile PNL, PNT

Cuza -Bentoiu : orașele și problema jidănească

Cuza -Madgearu : evreii din PNT ; tacticile PNT -presiunea maselor

Goga - Lupu- Mihalache :diversiunea antisemitismului

/ **Guvernarea PNC : necesitate națională ;**

/ **Program PNC : rezolvarea problemei jidănești ;**

/ **Politică externă : aliați pentru rezolvarea problemei jidănești;**

/ **Concurentul principal : PNT - răfuielei, amenințări ;**

[-----]

-Justin Stănescu (vicepreșed.Camerei : Adunarea este suverană în hotărârile ei.

Camera a decis să se suprimă comunicările și anunțările de interpelări , pentru ședința de azi și de mâine. În consecință trecem la ordinea zilei :

dă cuvântul lui ACCuza .

Face un **apel stăruitor** ca **discursul să nu dureze mai mult** de termenul regulamentar.

Face **apel la Cameră , să evite întreruperile**. [----]

ACCuza / 12 dec.'35

▣ **Profeție: PNC va governa țara !**

" **Cuvântarea memorabilă a d-lui Octavian Goga** , președintele Partidului Național Creștin , în ședințele din 5 și 9 decembrie , a caracterizat în întregime tendințele partidului nostru Național Creștin , în **admirația Camerei** întregi și a **recunoștinii noastre depline**. [-----]

" Mie, d-lor, după expunerea președintelui nostru Octavian Goga, **îmi revine sarcina**

ca să privesc PNC în lumina teoriei.

A teoriei însă care va avea o consecință practică imediată și anume, în concluzie :
că guvernarea țării de către PNC este o necesitate națională urgentă.

(aplauze la Blocul Parlamentar Național

" Partidul Național-Creștin nu este o improvizație a ambițiilor noastre ,el este emanația unei puternice și reale mișcări populare .Când zic că guvernarea noastră este o necesitate urgentă, mă raportez tocmai la acele mișcări care domină astăzi , și pe care dvs - fără să mai fie nevoie să discutăm prea mult - le puteți constata la fiecare pas. [-----]

ACCuza / 12 dec.'35

#Răzbunare și victorie

▫Triumful ideii naționale

/Rezolvarea problemei jidovești în Germania .

"[----]Stau și privesc în alte țări - nu numai la noi -țări mari , țări de cultură , și văd că ceea ce am gândit și susținut eu, s-a realizat acolo și dacă au realizat acele țări , în sfârșit vom realiza și noi.

" Problema care mă preocupă și despre care voi vorbi imediat ,a fost rezolvată în Germania și ,cu riscul de a fi taxat încă o dată că fac uneltiri hitleriste ,eu îmi exprim întreaga admirație și recunoștință către acel genial conducător politic care este Adolf Hitler și care singur a avut curajul în timpul nostru , să rezolve problema jidovească , așa numai cum ea poate fi rezolvită." [-----]

ACCuza / 12 dec.'35

/Victoria naționalistă la Baroul Ilfov.

"Pe lângă aceasta, oare mișcarea din țară nu dovedește că a triumfat ideea de la care am pornit eu ? S-au făcut alegeri la Barou. Ei bine, la baroul de Ilfov a triumfat lista care reprezintă elementul național românesc ,în lupta împotriva străinilor care au invadat barourile din toată țara . "[-----]

ACCuza / 12 dec.'35

/Soluția problemei jidănești

[LD : Parlamentul românesc îl ascultă pe Cuza amuzându-se, ca și cum ar asculta o poveste. Nu era , cred eu, un semn de neseriozitate , de cinism sau de xenofobie împărtășită, dar păreau atât de năstrușnice soluțiile lui Cuza ,încât râdeau.Cu mentalitatea ce a avut-o omenirea după holocaust, nu se pot judeca mentalitățile de atunci.Este ceea ce încerc să prezint .]

-ACCuza : prin urmare , clar : jidanii reprezintă un caz de călcare a legii naționalității .

Care este așa dar soluția problemei jidănești ? Nu este decât una :restabilirea în drepturile ei a legii naționalității .Lămurit , științific, nu pe impresii.

" Ei bine, cum se restabilește legea naționalității față de jidani ?

Prin eliminarea jidanilor ! (aplauze la PNC) Eliminarea jidanilor în ce fel ?

Eliminarea națională , cum am început să procedăm noi acum,să-i scoatem din toate ramurile unde s-au vârat ca paraziții , pentru ca să le demonstrăm că n-au ce căuta în mijlocul nostru ; și eliminarea internațională .[-----] Cum or sta acolo, treaba lor, nu ne interesează.

Dar în ceea ce ne privește pe noi,pe pământul nostru n-au ce căuta .Clar și categoric. [...]

ACCuza / 12 dec.'35

▫Epoca constituțională

#Domnia partidelor -Problema jidanilor.

" Însă ultima fază a problemei așezării jidănești,o reprezintă epoca constituțională a României și a domniei partidelor.

Nenorocirea problemei jidănești la noi în țară se datorește guvernării partidelor,a partidelor

care ,nu numai că **nu au luat nici o măsură pentru a ne apăra de jidani** - cum făceau domnii aceia - **dar au luat toate măsurile ca să susțină pe jidani în lupta de concurență cu creștinii.**" [-----]

" **Aici intervin partidele , și eu întreb : ce fac partidele pentru a rezolva problema jidănească ?** Suntem astăzi aici , cu toții , țara ne aude ; ce fac partidele ?

...Partidul Liberal

"Dar este altceva mai grav : dvs **ați venit** în aparență cu o **lege de protecție a muncii naționale** - foarte bune ! - **dar pe care nu o aplicați ,sau , dacă o aplicați, o aplicați împotriva creștinilor** , sărmanii,unii veniți de cine știe de unde, și care s-au acuiat la noi în țară , **dar nu o aplicați împotriva jidanilor** - pot să vă dau dovada oricând veți dori.[.....]

ați făcut **legea de colonizare a Basarabiei de către jidani** [**vezi mai jos replica lui Titeanu**] și **a trebuit să reveniți dvs înșivă asupra acestei idei** , și atunci eu vă întreb : Ce fel de oameni sunteți dvs care nu vedeți problemele ce se prezintă sau care luați asemenea dispozițiuni , pe care , după câteva zile, le retrageți ? Prin urmare ,**dvs , în materie de problemă jidovească, nu aveți nici o soluție ...** [-----analizează și celelate partide-----]

-Eug.Titeanu (subsecretar de Stat Interne):replică

▣"**Colonizarea**" evreilor din Basarbia

[LD :**Jewische Colonisation**,asociație care , sub paravanul unei societăți de binefacere , se apucase să cumpere pământ,cf **legii circulației** pământurilor a lui Mihalache]

"Dle Cuza , îngăduți- mi să dau explicații : [-----] aluzia pe care d-l prof.Cuza a făcut-o la faptul precis al **colonizării Basarabiei cu evrei**, vă dau pe scurt lămuririle necesare.

Nu a existat o lege de colonizare. Nu s-a putut deci reveni la o lege.**A fost altceva**.

S-a făcut un **Jurnal al Consiliului de miniștri** , care reglementa - cu alte cuvinte disciplina și limita - activitatea unei **Societăți de binefacere și asistență (Jewische Colonisation)**, care funcționa de decenii în Basarabia , încă de sub stăpânirea rusească.Tocmai pentru că această **Asociație internațională evreească , avea o activitate nereglementată**, care de multe ori **depășea scopul de caritate pură** ,s-a venit cu acest **Jurnal de Consiliu**.

Evident, noi am crezut că este bună credință ,și de o parte, și de alta. **Nu vedeam nici un rău ca asistența socială proprizisă ,dată copiilor orfani , șomerilor evrei și evreilor în mizerie**, în loc să se grezeze pe bugetul Statului românesc, **să fie dată de către această asociație evreească**.

În urma unor informații ulterior primite, constatându-se că **această asociație își continua activitatea ca și în trecut, depășind limitele fixate de Jurnalul Consiliului de Miniștri, problema a fost reexaminată**.

Desigur că, **după ce vor fi înlăturate toate primejdiile legii Mihalache** ,vom lua toate măsurile pentru **a menține această Asociație de veche funcționare** , în cadrul strict al unei activități de asistență socială " [-----]

-CCGiurescu :Amintește lui Titeanu că **a cerut dosarul acestui caz, și că nu l-a primit**.

Adaugă că , în respectivul Jurnal de Consiliu ,**se acorda acele asociații evreești , autorizația de a procura seminte și mașini agricole !**Abia acum , **după ce opoziția s-a sesizat, organele administrative au cercetat tranzacțiile și înstrăinările de pământ făcute în ultimul timp, pentru a le anula** . Cere insistent dosarul.

-Eug.Titeanu : Veți avea dosarul . Tranzacțiunile nu s-au făcut acum., în 12 zile. Asociația asta funcționează de 40 de ani. În ce privește **înstrăinările de loturi și tranzacțiuni** a acestor proprietăți rurale, **ele au fost posibile pe baza legii Mihalache**. [---]

-Mihalache -Bentoiu - Valeriu Pop ,retro 1929 /

▣ **Legea circulației bunurilor**

#Înstrăinarea pământurilor în Basarabia.

[LD : vezi mai sus opinia lui Cuza, răspunsul lui Titeanu, care au provocat explicațiile lui Mihalache .Mie îmi ajută să clarific această contestată și mult comentată lege]

-Mihalache : Ori lipsa de informație, ori lipsa de discernământ, ori o simplă inadvertență, ori lipsa de bună credință , se vede că **Legea circulației bunurilor** , nu este cunoscută .

Scopul legii a fost tocmai ca să asigure această circulație exclusiv în mâna țăranilor

(aplauze PNȚ) Și, pentru că **nu am găsit o altă formulă** - și aici fac apel la juriștii cei mai buni să găsească o formulă mai potrivită , care să se încadreze în textul constituțional - decât aceasta : **"muncitori manuali de pământ"** , care , **cu alte cuvinte spune : țărani români de categoria celor puși pe tabelele împrumutării**

S-ar putea întâmpla ca , în această categorie de **"muncitor manual de pământ"**

să intre și câțiva evrei , care erau , realmente , muncitori manuali.

Recunosc, **exigențele d-lui prof.Cuza nu ar fi împlinite** și admit cea mai severă critică

din acest p.d.v, că, prin această definiție, **s-ar putea să cumpere pământ țărănesc și câteva zeci sau sute de evrei care se ocupă cu cultura pământului , personal și manual.**

Dar bine, d-le ministru, **tocmai acum v-ați găsit dvs să-l puneți în posibilitate și**

să-i inventați muncitori manuali de pământ , dând autorizație societății evrești ,

din Basarabia , fiindcă **scopul acelei asociații , Jewische Colonisation , a fost să pună capital și inventar la îndemâna muncitorilor de pământ ca să cumpere pământ.**

Și mie mi s-a făcut o astfel de cerere și am refuzat . Dvs ați aprobat !(aplauze la PNȚ)

S-a spus că s-a vândut la evrei pământ.

De ce ați pus în posibilitate pe acei evrei să cumpere pământ, adică de ce ați dat autorizație acelei Asociații ? Și , când ați constatat fraudarea , **câte din aceste cumpărări au fost anulate , cum spune legea ?**

După cum se știe, **deși legea din 1925, imobiliza pământul în mâna celor împrumutați,**

legile naturale , legile omeneștitotuși, **țăranii vindeau pământul , la particulari, la bănci ...**

M-am găsit în fata unei situații de fapt.Am vrut să anulez acele vânzări, dar nici o lege nu mi dădea dreptul.Atunci am dat acea reglementare a circulației, în sânul muncitorilor de pământ, din categoria celor cu drept la împrumutare.

Desfid să se găsească o altă formulă ,care să asigure stăpânirea pământului de cei mai buni țărani.

-Eug.Titeanu,Mihai Negură (ministr.Agricult):promit ca să se discute chestiunea pe larg , când se va dezvolta interpelarea.[---]

-Aurelian Bentoiu (ministr.secretar de stat , Justiție) : Am ascultat comparația făcută de dl Mihalache între cele două legi succesive - **legea din 1925 , care imobiliza pământurile în mâna țăranilor ,legea liberală, și legea d-sale, pe care o găsește superioară.**

Or , **această lege n-a fost decât o solicitare pentru o cât mai repede circulație a pământurilor rurale, fără distincție de naționalitate a achizitorilor .**

-I.Mihalache : Vei fi cunoscând legi, dar **nu cunoști chestiunea de loc.**

-Bentoiu : **Nu putem împiedica circulația** - ați spus dvs - pentru că nevoile vieții sunt mai tari decât exigențele legii ; **și chiar dacă existau prohibițiuni de circulație în lege,deci garanțiile păstrării în patrimoniile țărănești a pământurilor rurale , ele totuși se făceau împotriva legii.**

Dle Mihalache , înstrăinările făcute împotriva legii , sunt lovite de nulitate.

-Mihalache : Cum le puteți anula ?

-Bentoiu : Cum ? În primul rând **prin acțiune de anulare** de către fiecare interesat .

Apoi, **printr-o lege cu articol unic**, în care , privitor la atribuțiunile ministerului public, s-ar fi trecut obligațiunea ca , **din oficiu, să se ceară anularea acestor tranzacțiuni.**

În loc să faceți aceasta, ați deschis larg ușa tuturor înstrăinărilor, favorizându-le.

Ați preferat să dați liberă circulație , fără distincțiune, dacă pământurile acestea ajung în patrimoniul românești sau altele. " [-----]

-Valeriu Pop (ministrul Justiției)

[roagă pe Cuza să-l permită această întrerupere deoarece **controversa este de mare importanță** în ce privește **cauzele** care au dus la **înstrăinarea pământurilor țărănești moldovenești , în mâinile minoritarilor .**

Este **Raportul procurorului general de la Chișinău** care, ocupându-se de toate problemele

din circumscripția sa, **se ocupă de problema pământurilor din Basarabia**, făcând unele propuneri către guvern]

▫Raportul procurorului g-ral Chișinău

Citează din *Raport* :

<Aceste propuneri ar aduce corectivul de care credem că are nevoie **legea din 1929, a circulației pământurilor rurale provenite din împrăștiere.**

Legea aceasta a izvorât din dorința de a crea o proprietate rurală de maximum 25 ha, pentru a încuraja elementele muncitoare și destoinice din lumea satelor, dându-le **putința să se închiaburească**, în scopul de a putea face o agricultură model.

<Noi nu știm ce rezultate va fi dat această lege în alte regiuni ale țării.

Cunoaștem însă, rezultatele din cele 6 județe ale circumscripției acestei Curți de Apel.

Vom spune de la început că ele sunt îngrijorătoare.

< Pentru a cumpăra pământ, trebuie capital, iar în Basarabia, capitalul, în lipsă de credit, l-au avut și-l au cei ce l-au avut și înainte de expropriere și împrăștiere, și **aceștia nu au fost și nu sunt moldovenii basarabeni**, pentru care, în primul loc, s-a făcut exproprierea.

< Putem afirma că multe mii de hectare de pământ agricol, au ieșit din proprietatea sătenilor băștinași, intrând în aceea a unor minoritari.

< Rezultatul acesta al **legii circulației pământurilor rurale**, a fost adus la cunoștința înaltului guvern, încă din anul 1930. Ministerul Justiției a dat, în acest timp, o **Circulară**, cerând atenție la autentificarea actelor de vindere-cumpărare, iar Ministerul Agriculturii a și intentat o serie de acțiuni de anulare a unor astfel de înstrăinări a pământurilor provenite din împrăștiere .>

-**Valeriu Pop** : Acestea s-au făcut pe vremea când dl gral Rășcanu era ministrul Basarabiei, la 1931. Din acest Raport, se desprinde **starea îngrijorătoare de lucruri în ce privește înstrăinarea pământurilor țărănești din Basarabia**, care a început din 1929, o dat cu aplicarea **legii circulației, operă a guvernului PNT**. (aplauze la PNL)

-**Mihalache** : generalul Rășcanu a fost pe vremea guvernului Iorga

-**Valeriu Pop** : Da, a fost sub guvernul Iorga. **Cât a fost de defectuoasă legea**, o demonstrează faptul că **înstrăinarea bunurilor din mâinile moldovenești în mâini minoritare, într-un singur an, a luat proporții atât de îngrijorătoare**, încât a fost nevoie ca guvernul să fie sesizat de **autorități și instanțe judecătorești**, pentru a se lua măsuri.

De atunci, s-a mai intercalat o guvernare național -țărănistă, cu o durată de aproape 2 ani.

Întreb pe dl Mihalache : ce măsuri a luat guvernul național -țărănist de la 1932

și până la 1933, pentru a înlătura lipsurile dezastruoase ale **legii circulației** bunurilor, pentru care răspunderea o are guvernul Partidului Național Țărănesc ? "

(vii aplauze la PNL) [-----]

-**Mihalache** : ... și noi dorim ca ea să vină în întregul ei în dezbaterile Camerei, fiindcă **dintr-o lege, care a fost făcută cu cele mai bune intenții și are cele mai fericite dispozițiuni, se face un cap de acuzare împotriva noastră.**

Acum, d-lor, mă pun în ipostaza că legea este rea sau greșită, și vă întreb :

astăzi băgați de seamă acest lucru, când de la 1930 era dată alarma ?

Ce măsuri a luat guvernul în acești doi ani ? După doi ani, se trezește guvernul că legea nu e bună ? (aprobări, aplauze la PNT ; sgomot, întreruperi la PNL)

Ce măsuri a luat guvernul pentru a pune la îndemâna țăranilor români capitalul necesar pentru cumpărarea pământurilor din Basarabia și a pământurilor turcilor din Cadrilater ?

(aprobări, aplauze la PNT ; sgomot, întreruperi la PNL)

[Mihalache mai vrea să dea răspunsuri ; Cuza nu-i mai îngăduie ; Valeriu Pop promite dezbateri]

-**Bentoiu - Mihalache, retro'**

▫PNL-PNT:Sprijinirea virtuților neamului (comparație)

[LD : nu cred că era momentul răfuielii PNL-PNT pe probleme bugetare, pe chestiuni agrare, etc etc. ; discursul era al lui Cuza !]

-**Bentoiu** : " Ați spus: noi nu credem în posibilitatea rezolvării problemei [evreești]

prin stâlciri și prin bătăi. Suntem de acord în această privință - noi credem în virtuțile neamului și în solitudinea pentru aceste virtuți ale neamului , pentru ca la o liberă întrecere între elementele românești și elementul minoritar , ai noștri să învingă.

Formula , teoretic exprimată , este exactă. În această privință , ne întâlnim (aplauze la PNL De cât , cu unul și același instrument , se pot cânta diverse melodii.

Să vedem ce ați făcut dvs și ce am făcut noi. [.....]

Să vedem ce ați făcut dvs pentru stimularea virtuților neamului , căci aceasta este ultima variantă a formulei statului țărănesc.

"Da, la stimularea virtuților neamului , în aplicarea formulei statului țărănesc , aveți să vă preocupați de toate problemele care se concentrează în cele trei departamente : agricultură , instrucție publică și sănătate publică.

Am avut curiozitatea să examinez acum , când știm ce zice popa , să văd ce face popa.

-Mihalache : Ești prea tinerel ca să ne dai lecții . (întreruperi , protestări la PNL

-Bentoiu : De aceea , am cercetat bugetele de la 1929 până în 1933 .

La un buget de 40 miliarde , în 1929 , ați acordat la capitolul materiale pentru departamentul agriculturii 1,46 % din totalitatea bugetului , și acest procent ridicol a mers descrescând , în măsura în care se desumfla formula statului țărănesc , până la 0,76% , mai puțin de o unitate la sută din bugetul întregului Stat român.

-I. Mihalache : Contest cifrele dumitale !

-Bentoiu : Eu le am exacte și acest lucru îmi e de ajuns.

-Mihalache : Sunt de ajuns câteva cifre de îndrăzneală , ca să aduci în discuție asemenea chestiuni ? D-ta mă înveți pe mine problema agricolă și economică ? Eu te sfătuiesc să rămâi pe terenul juridic , și să nu te amesteci unde nu te pricepi.

-Bentoiu : Nu suntem nici în juridic , nici în economic. Suntem în aritmetică elementară care se învață o dată cu abecedarul. A ști să citești într-un buget , a vedea cât s-a alocat unui departament , aceasta nu mai ține de specialitatea economică și juridică , ține de operațiune aritmetică.

-Mihalache : Desfid să-mi arătați să se fi alocat sub un alt ministru , o cifră mai mare la Ministerul de Agricultură.

-Bentoiu : Am vrut să arăt , însă , că una este afirmarea formulelor teoretice și a declarațiilor generoase de principii , și alta aplicațiunea sinceră în practica de guvernământ , și să arăt , cu câteva cifre elementare , că nu d-lor au dreptul să conteste naționalismul Partidului Liberal " (vii aplauze la PNL) [----]

-ACCuza - Aurelian Bentoiu

▣ Partidele : orașele - problema jidovească

[LD după intervențiile lui Titeanu , Mihalache , Giurescu : degeaba explicații ; Cuza își urmează imperturbabil demonstrația]

-ACCuza : " Nu mă mulțumesc declarațiunile dvs , însă vă felicit pentru dânsese , pentru că sunt argumente hotărâtoare pentru mine.

Vreau să demonstrez că partidele azi în ființă , nu se preocupă de soluția problemei jidănești și , prin măsurile lor , o agravează , în loc de a o soluționa.

"Încep cu dl ministru , autor al legii de colonizare cu jidani a Basarabiei , și îl întreb : Dacă d-ta ai văzut că se practică o expropriere de pământuri în Basarabia , ce te-a făcut pe dumneata să vii , pe deasupra , cu o lege de confirmare încă a societății aceleia de colonizare jidănească ? [-----]

-Aurelian Bentoiu (subsecretar de Stat la Justiție) : Să-mi dați voie să vă întrerup , d-le Cuza. Văd că , în felul cum se pune chestiunea , ne obligați să lămurim lucrurile și să excludem orice confuziune. Și dvs ne constrângeți la aceasta , și digresiunea dlui Mihalache .

Dvs ați pus o problemă precisă . Ați zis :

că interesul neamului nu poate fi servit de partidele politice ;

că nenorocirea neamului derivă din regimul de partide și

că problema evreească este o nenorocire , pe care partidele sunt incapabile să o înlăture .

-ACCuza : Și o agravează în fiecare zi .

-**Bentoiu** : Aceasta este concepția dvs și într-un regim de libertate a opiniilor nu vă poate obliga nimeni să aveți o altă concepțiune .

-**ACCuza** : Atâta ar mai trebui, să mă obligați (ilaritate)

-**Bentoiu** : Dvs afirmați - punând în socoteala guvernului - **existența unei legi** , care ar fi pornit din inițiativa guvernului și **a cărei existență eu o contest** .

Nu există nici o lege . Dvs faceți o afirmație care nu se poate verifica. "[-----]

▣ **Program PNC: rezolvarea problemei jidănești !**

"Ce este de făcut ? Vă întreb pe dvs pentru că, **dacă vă închipuiți că sistemul acesta poate să mai dureze, vă înșelați. Acest sistem nu mai poate dura**, pentru că **mulțimea și-a pierdut răbdarea**, și, într-un moment dat, **văzând că nu se face nimic de nimeni**, nici astăzi , nici mâine, **că se țin aici discursuri frumoase** , dar în timpul acesta **pământul României trece în mâinile străinilor și că interesele românești sunt primejduite** .

În acel moment **când va intra această convingere și revoltă în sufletele mulțimei** , veți vedea ce se poate întâmpla : **se va ridica mulțimea ca să-și câștige ea însăși , prin violență, drepturile ei pe care dvs nu le satisfaceți** .

" **Iată primejdia. Și atunci, în mod matematic, se îndeplinește ceea ce am spus : guvernarea României de către Partidul Național-Creștin** .

[-----]

Politica internă și externă a PNC este în funcție de

realizarea a programului "**România a Românilor** " .

" **România a Românilor** " nu este posibilă decât **prin eliminarea jidanilor** .

Eliminarea jidanilor este o problemă totodată , **națională și internațională , ca soluție deinitivă. Trebuie să procedăm la restabilirea românilor în drepturile lor** .

Vă rog, dvs , care sunteți pe băncile acelea (arătând spre majoritatea PNL sau pe băncile acelea (arătând spre PNT , **aveți ceva de spus ?**

[-----]

Am voit să stabilesc teza : **toate partidele actuale nu sunt capabile să rezolve problema jidănească** . Concluzia este : **singur Partidul Național -Creștin este în măsură să răspundă necesităților Statului** , pentru că **Statul român, dacă nu va rezolva problema jidănească, este condamnat să dispară** sau să sfârșească într-un conglomerat de indivizi , **cârmuit de jidani** , mai mult sau mai puțin, direct sau indirect.

-dr.Lupu : **Sunteți nedrept cu PNL. Partidul Liberal , prin dvs, vrea să rezolve chestiunea evreească** . [-----]

ACCuza / 12 dec.'35

▣ **Politica externă a PNC**

/Rezolvarea internațională a problemei jidănești

Problema jidănească este și o problemă internațională ; pentru că, evident, **câtă vreme nu vom ajunge să rezolvăm această problemă internațională, noi nu vom avea liniște, fiecare din țările noastre** .

Politica externă a PNC a fost clarificată în cele trei puncte ale programului nostru și nu voi reveni. Prin urmare, **nu e vorba de aschimba politica tradiționalăa țării** . Nicidecum.

Urmăm calea arătată prin programul nostru.

Dar este altceva : **pe mine mă interesează cum v-am spus , pentru că interesează țara mea, soluția problemei jidănești** . [-----]

Eu nu mă pot pune în conflict cu acele state care au rezolvat problema [Germania] sau care vor s-o rezolve . (aplauze la PNC

Sunt prietenul tuturor țărilor care se ostenesc să rezolve această problemă , și care se va rezolva definitiv, numai prin înțelegerea noastră comună . "

ACCuza / 12 dec.'35

8.) Boris Ștefanov, Instrucțiuni către PCR, 2 dec.'35

(Arh.CCaI PCR, fond 1, ds. 150, inv.8,[" Dragul meu" , nr.1]f . 56- 62)

[LD: dau această scrisoare- instrucțiune ,ca un exemplu de **document emblematic** , pentru ceea ce s-a numit "**munca legală**" a **comuniștilor** , atât în sânul **partidelor politice** , cât și prin intermediul **organizațiilor de masă** .

Șeful PC din România **dă linia Kominternului** care, după **Congresul VII** ,ar trebui să **poarte un nume** pe cât de simplu , pe atât de adevărat :**parazitare, fagocitare , invadare,infectare, racolare...**a oamenilor din **organizațiile politice ale adversarilor** ,în folosul, sub ideile, prin **directivele primite de la Moscova**. Doc.integral - **fișier PCR**

/Prelucrarea doc. Congr.VII Komintern

I.Imediat **incepe prelucrarea** cu **Secretariatul** , instructorii **CC**,privind **hotărârile Congresului al VII-lea** .Cu fiecare în parte. Aceștia , mai departe .În felul acesta , prelucrând aceste hotărâri , tovii din conducere , membri simpli din partid,**să meargă în întreprinderi mari și importante** , în în mori, fabrici de hârtie , de ulei ;în jurul redacțiilor de gazete .

Să se dea ajutor conducerii centrale a **Frontului Patriotic Antifascist** , care poate fi și el folosit.**Să introducem** în toate întreprinderile **comentarea zilnică** a celor scrise în **gazetele burgheze** cele mai răspândite, **ajutând pe muncitori să se orienteze just** de cursul evenimentelor în curs. [-----]

Boris Ștefanov / 2 dec.'35

/Infiltrarea în PNT,în org fasciste,în asociații, sindicate,org de masă

[LD: dau acest doc. ptr a argumenta inconsistența afirmațiilor superficiale de după revoluția din 1989 , cum că PCR nu a avut aderență la mase, că erau doar câțiva "infiltrați" (Nici o mie ! - afirmă unii) , și că "comunizarea" a fost exportată de armata de ocupație .Eu am suficiente argumente (și documente) , care probează că "stânga" noastră a fost destul de colorată în roșu , și că , imediat după '44 a ieșit la suprafață.]

III

1.**Să se creeze celule** , din muncitorii agricoli **zilieri și țărani săraci**.**În organizațiile PNT de jos**, nu intră numai chiaburii , **intră și mijlocași** ,iar în orașe , intră o bună parte din **mica burghezie**,**noi trebuie să facem front unic cu aceste organizații PNT** ,pentru apărarea intereselor acelor pături, **să ajutăm la crearea unui curent de stânga în PNT**, **pe care să-l atragem în lupta pentru FPA** .

"Elementele revoluționare pe care noi le câștigăm în sânul acestor organizații **pentru partidul nostru**, **le lăsăm acestor organizații** ,să activeze în sânul lor mai departe , **cuprinzându-le acolo în celulă de partid** .

" La nevoie, putem trimite **elemente necunoscute ale noastre**,**spre a activa în aceste organizațiuni** , îndeosebi **când aceștia sunt în organizații de masă**.Câștigarea acestor aliați **contra fascismului și războiului** ete de o mare importanță.

Dar , așa cum arată tov.Dimitroff , **nu trebuie neglijată** "nici un minut " ,**munca independentă**, **"de educație comunistă, de organizare și mobilizare a maselor"**

2.**Toți membri de partid sunt obligați , să fie membrii de sindicat,cooperative muncitorești sau țărănești .**

3.**Membrii de partid sunt obligați a activa în toate organizațiile de masă ,chiar dacă ele sunt în conducerea fasciștilor** ,având drept scop ca, prin apărarea intereselor acestor mase, **să le mobilizeze în contra conducerii lor burgheze sau fasciste** .

4. La țară, unde există **organizații întregi de masă țărănești**,sub influența unui **partid burghez**, mai ales a **PNT**,**celula noastră trebuie să intre și să rămână înăuntrul acestei organizații** , și cu atât mai mult **să intensifice munca sa ilegală**.

5. Unde sunt **tov. care lucrează într-o organizație de masă**,**ei formează acolo celula lor** , **fără să fie obligați să aparțină de cartier sau întreprindere**.

6. Rămâne ca o sarcină importantă crearea de **Comitete de întreprindere**,de **Comitete țărănești**, cuprinzând nu numai **comuniști și țărăniști**,ci **țărani și muncitori agricoli din orice partid ar face parte**.

Boris Ștefanov / 2 dec.'35

/Infiltrarea în rândurile naționalităților asupra

[LD : este faimoasa și mult discutata **lozincă a autodeterminării până la despărțire de statul român**, eludată sau trecută cu ușurință la categoria " greșelilor" ,în istoriografia comunistă.Am avut deseori mari controverse , pe această temă , cu colegii .

Punctul meu de vedere - cu care nu am avut nici o dată succes - este că ,**departe de a avantaja revizionismele din statele mici, vecine (Ungaria, Bulgaria),departe de a însemna îngrijorarea pentru independența celorlalte (țările Baltice, Polonia, Cehoslovacia , România lozincă lansată de Komintern și asumată de PCR** voit confuză , voit ambiguă, **trebuia să slujească exclusiv URSS**,care **viza anexiuni teritoriale la granița sa de vest, în dauna tuturor statelor mici din zonă**.Atât și nimic mai mult.

De aceea, în așteptarea unei conjuncturi favorabile (ca cea din '39-'40)cunoscând metamorfoze conjuncturale ofensive sau edulcorante ,singura constantă a " liniei" fiind **întreținerea deliberată a acestei stări de confuzie ,pentru partidele comuniste subordonate .**

Pe lângă gravitatea de fond , acest "joc " a însemnat inclusiv **răfuiala cu garniturile "naționale ale activității comunisti -dusă până la lichidarea fizică a lor -transformați în " pionii" sau " țapi ispășitori"** pentru aplicarea uneia sau alteia din variante.

Jocul a fost diabolic și merită tratat corespunzător. .]

IV-

1."**Naționalităților asupra** trebuie de arătat **pericolul principal ,fascismul german care pregătește războiul în contra URSS**,împreună cu aliații săi fasciști din Polonia , Ungaria ,Bulgaria, și **amenință independența nu numai a Statelor Baltice , Cehoslovaciei , ci și a României** . Pentru combaterea acestui pericol, trebuie ca **minoritățile asupra , în lupta lor ,sub conducerea P.C.Român , pentru cucerirea dreptului de autodeterminare până la despărțirea de statul român**,acum să concentreze **toate forțele lor în lupta contra agenților fasciști din aceste țări ,**[-----] **să lupte contra fascismului și fasciștilor din România** [----]Numai în modul acesta , **naționalitățile asupra își pot cuceri dreptul de autodeterminare până la despărțire de statul român**.

Orice încurajare a propagandei fasciștilor germani, italieni, bulgari , unguri , în România de azi, ca și orice propagandă a fasciștilor români, întărește dictaturile fasciste și pericolul de război. [-----]

-Crearea PC ale minorităților, pe provincii :transilvăneni,dobrogeni ,bucovineni, turci

[LD: atenție ! Printre "**naționalitățile "** asupra sunt enumerați și **moldovenii din Basarabia**]

2. Trebuie luat curs de **crearea P.C.Transilvănean**.La popularizarea și prelucrarea hotărârilor Congresului al VII-lea [Komintern] ,**se pune în discuție în sânul partidului această chestiune** ,și numai după ce se va clarifica chestiunea și se va pregăti Raportul și Rezoluțiile conferinței ,

vor fi trimise și aprobate de P.B.[Politic Birou] - numai atunci se va păși la convocarea conferinței și rezolvarea chestiunii .

Mados-ul concentrează toată munca sa în **sânul țărănimii ungare** de sub influența **Partidului Maghiar creează opoziție tot mai puternică înăuntrul partidului**.

3." În Cadrilater, se va crea **P.C. Bulgar**, prin **vărsarea cadrelor și simpatizanților DRO -ului** , în organizațiile existente ale **Partidului Național Bulgar,și punerea în conducere a antifasciștilor bulgari**.

Trebuie grăbită crearea organizației revoluționare a populației turcești din Dobrogea.

4." În Bucovina , trebuie luptat **contra fascizării Partidului Ucrainean, creat în el un curent de stânga**, prin **introducerea elementelor noastre și acolo unde masa țărănească este în aceste organizațiuni, să intre chiar întreaga celulă și să activeze legal**, ca membri ai acestei organizații, **neâncetând să intensifice munca ilegală. "**

5." În Basarabia, **comuniștii lucrează în toate organizațiile de masă,caută să mobilizeze diferitele naționalități din aceste organizații ,la apărarea intereselor specifice de naționalități asupra , cum sunt :moldoveni [LD : sic !] ,ruși , nemți , bulgari, etc "**

[-----]

Boris Ștefanov / 2 dec.'35

- V -

-Infiltrarea în rândurile intelectualilor, a org.micii burghezii, meseriași

Organizarea de " **tot felul de organizații de masă** " , în special pentru **apărarea " păcii și progresului"** în care să fie cuprinși " **tot felul de intelectuali "nu numai burghezi , ci și din sânul burgheziei liberale.**

Trebuie intensificată munca pentru formarea a " **tot felul de blocuri sau fronturi "ajutându-le să nu cadă și să nu rămâie sub conducerea elementelor burgheze șovăielnice , care mâine pot trece la fasciști, și intensificat atragerea lor în FPA.**[-----]

Boris Ștefanov / 2 dec.'35

-VII -

-Cucerirea armatei de partea poporului

Trebuie pusă în față maselor largi populare problema **cuceririi armatei de partea poporului.** Aceasta prin neâncetata **apărare a recruților , soldaților, demobilizaților, pensionarilor militari și gradelor inferioare."****Democratizarea armatei, izgonirea elementelor fasciste din rândurile armatei , ca și din aparatul Statului, anularea legii pregătirii premilitare , etc etc...** " **Nici o încredere guvernelor burgheze, contra votării bugetelor militare, drepturi politice pentru soldați, punerea sub controlul lor a producției armamentelor** [.....] **să susție hotărât politica de pace a U.S.**

Boris Ștefanov / 2 dec.'35

«Politica de cadre.

I.**Întărirea partidului** prin atragerea elementelor încercate în luptă, mai ales **din întreprinderile mari industriale : miniere, petrol, metalurgice, de război, transporturi , CFR, porturi. Legalizarea unei părți din cadrele existente .**Să se îngrijească cadrele băștinașe, în special de origine română, din industria grea.

II: **Studierea temeinică a tuturor cadrelor.** Crearea de **sectari organizatorici .**

Crearea unui **aparat , sub conducerea secretariatului , pentru studierea cadrelor , pentru studierea căderilor și ținutei tov. la Siguranță, procese, în închisori.**

III. **Lupta contra călcării regulilor de conspirație și contra provocăției ,critica oricărei greșeli, pedepsirea severă și demascarea.** [-----]

Urmărirea neâncetată a provocatorilor și mobilizarea maselor de a-și exprima disprețul și ura contra lor, și a face imposibilă viața lor în localitate."

Boris Ștefanov / 2 dec.'35

9.)**Armand Călinescu** :interpelare adresată lui Tătăărăscu,9 dec '35 .

(DAD, MO 9. șed. de luni, 9 dec.'35, p. 129-130

[**LD :Călinescu lansează interpelarea , după ce Goga rostise prima parte a discursului său, pe 5 dec.,și urma să-și rostească partea a doua.Călinescu efectiv dă "șah" guvernului privind atitudinea față de mișcările extremiste ,relaxarea , echivocul]**

Armand Călinescu / 9 dec.'35

#Politica contradictorie a guvernului

...Dizolvarea Gărzii de Fier...

" **Încă din primele zile** ale constituirii **ministerului liberal**, atât conducătorii săi ,cât și presa oficioasă, au arătat ca **principală misiune a noului regim,asigurarea ordinii interne** , ce , se zicea , **amenințată prin agitațiunile unor organizații extremiste.**

" **Curând**, după intrarea ei în funcțiune, **guvernul a și trecut la măsuri severe** în această direcție. Prin **Jurnalul Consiliului de Miniștri** din 9 decembrie 1933 ,una din formațiunile extremiste [**Garda de Fier**] s-a văzut **dizolvată și înlăturată din lupta electorală .**

"Câtva timp după aceea, regretatul **Ion Duca** , președinte de Consiliu , cădea victimă unui **odios asasinat .Guvernul** , reconstituit , a afirmat din nou, **necesitatea de a continua măsurile de represiune a curentelor extremiste .**

...Apărarea ordinii în Stat ...

Pe lângă **necesitatea de Stat** , de data aceasta se adăuga și un explicabil **comandament moral** pentru acei care văzură căzând pe șeful lor. Ministrul Justiției ceru Adunării , mijloace noi și înfățișă **un proiect** , care prevedea **sanțiuni grave** , pentru acei care se încadrau în **organizațiuni paramilitare** , purtau uniforme și se dedau la acte de violență.

...Relaxarea...Tolerarea ... Echivocul ... Fraternalizarea cu extremiștii ...

"**Spre surprinderea generală**, însă, **curând după votarea legii** , numită pentru **Apărarea Statului** , și **înainte de a se trece la aplicarea ei** ,se ivesc unele **incidente caracteristice** :
"Mai întâi , **subsecretarul de Stat de la Interne**, însărcinat cu siguranța Statului,și care , în toate împrejurările , se arătase cel mai **dârz apărător al politicii inițiale a guvernului** , **este înlocuit din funcția ce o avea** .Apoi, asistăm la o serie de **incidente** , provocate de **organizațiunile extremiste** .

#Astfel, la o **serbare oficială**, în prezența membrilor guvernului, **un tânăr ține o cuvântare** , în care **omagiază pe cei învinși** [**Garda de Fier**] ca **complici la asasinarea fostului prim-ministru**.**Membrii guvernului** , **pleacă ochii și se retrag fără a reacționa**.

#" După puțin timp, **într-un cortegiu sărbătoresc**, având în frunte muzica Prefecturii Capitalei, **se intercalează un car alegoric** , care reprezenta **aceeași organizație extremistă** [**Garda de fier**] și care purta semnul ei distinctiv. **Un tânăr** se urcă pe gardul Ministerului de Interne și **rostește o cuvântare cu caracter subversiv**.

Nu se ia nici o măsură, legea rămâne neaplicată !

#" În mijlocul Capitalei, se desfășoară **acte de brutalitate neobișnuită**.Bărbați și femei sunt luați cu forța și aruncați în lacul Cișmigiu. **Organele de Stat stau impasibile** .

#"La o adunare , în provincie, **membrii organizațiilor extremiste** , îmbrăcați în **uniforme** , sunt **întâmpinați la gară de autorități** , în frunte cu **prefectul de județ**, și **defilează apoi pe străzile orașului** , încadrați de agenții polițieniști,îmbrăcați în **mare ținută**.

#" În altă împrejurare, **comandantul unei legiuni de jandarmi** , mergând în anchete, călătorește într-**un automobil** , care poartă **fanionul unei grupări extremiste** , iar **șoferul este îmbrăcat în uniformă aceeași grupări**.

#" **Cenzura** , care se aplică cu atâta rigoare partidelor de ordine ,**nu a împiedicat răspândirea și placardarea ziarelor și manifestelor subversive** .

" **Starea de asediu**, introdusă în același scop,**nu a împiedicat manifestațiunilor semnalate** .

" Și când astfel se **întărește din ce în ce impresiunea că organele însărcinate să asigure ordinea în Stat** , în loc să ia măsurile cerute de lege, **fraternizează cu membrii curentelor extremiste** ,deodată **d-l președinte al Consiliului** , merge la o **consfătuire oficială la Constanța**, și **proclamă preferințele sale pentru aceleași grupări**.

≡Interpelarea:

" În asemenea condițiuni, **am onoarea de a interpela pe dl președ. al Consiliului asupra situației echivoce creată în țară**.

Guvernul liberal și-a schimbat politica sa ?**Conceptiunea** , pe care o avea despre ordinea internă și sentimentele de pietate față de memoria lui Ion Duca,au fost atât de slabe , **încât au putut fi abandonate cu atâta ușurință ?****Și pentru care motive au fost abandonate ?**

"**Sau guvernul nu se simte destul de tare** pentru a face față situațiunii și să aplice legile pe care el însuși le-a cerut și le-a obținut ?

" Fie într-un caz, însă, fie în celălalt, **situația creată constituie o gravă primejdie pentru liniștită dezvoltare a vieții noastre de Stat**.

Pe acest drum, **țara poate intra într-o perioadă de grave frământări ,care vor duce la un adevărat război civil "** (**mare ilaritate la PNC și Fr.Românesc**

-**Gh.A.Cuza** : Cine să facă revoluția ? Zipsein ?

-**Armd.Călinescu** : Mai mult de cât atât, **organizațiunile încurajate până astăzi,nu se sfiesc a-și arăta preferințele lor pentru o nouă orientare a politicii noastre externe** și aceasta, în momentul **când situațiunea internațională este atât de îngrijorătoare și când noi trebuie să avem o atitudine limpede**.

/Politica echivocă să înceteze !

" Guvernul Tătărescu **și-a luat o gravă răspundere prin politica echivocă** pe care a urmat-o până azi, **care a primejduit interese superioare de Stat .**

" Vă rog, d-le președinte, a interveni la Ministerul de Justiție , pentru **a mi se pune la dispoziție :**

1.un tablou al tuturor incidentelor provocate ,de la promulgarea și aplicarea **legii apărării Statului , de organizațiile extremiste ;**

2. un tablou al tuturor cazurilor , în care justiția a fost sesizată ;

3. un tablou de sancțiunile aplicate de organele judecătorești , în acest timp.
(aplauze la PNȚ)

-G:Fotino : Se va comunica d-lui președinte al Consiliului de Miniștri .

Se va interveni la Ministerul Justiției spre a se trimite actele cerute .

Armd.Călinescu / 9 dec.'35

10)Corneliu Zelea Codreanu , **Cercul și Manifeste** , 1927-1938 ,

Colecția "Europa" , **Ion Mării** Munchen, Ediția a 5-a, 1981 .

CZCodreanu / 20 sept.'36

«Circulara 42 din 20 sept.'36 :Ajutor în alegeri

(către șefii de regiuni și județe) (p. 86-87)

[LD :Cronologic, documentul este datat sept.'36 , după alegerile parlamentare parțiale.

Dar știu din alte scrieri și documente că aceasta a fost conduita generală a Gărzi , pe durata interdicției ca partid politic.El indică cu exactitate tactica adoptată după scoaterea în afara legii.

Dau documentul ptr. a exemplifica caracterul de **ordin de sus** și deobligativitatea supunerii celorlalți,fără "inițiative" , "bănueli " , "cârteli" , " întrebări"

O listă severă de interdicții.O aspră supraveghere , a șefilor, în general, și a **șefului suprem**, în special.Se poate spune că **în mișcarea legionară nu funcționa vreo urmă de democrație.**

Totul era **hotărât de la Centru**, totul era **gândit la Centru.**

Legionarul nu avea voie să gândească, să se îndoiască, să judece,iar ierarhia legionară , era autorizată să facă **o adevărată poliție internă** ,să supravegheze **disciplina și supunerea legionarilor** .Este adevărat că era **un partid scos în afara legii.**

Dă aceasta **caracterul "conspirativ" al mișcării !?Cum ar fi trebuit să procedeze ?**

LD:De meditat asupra oportunității scoaterii în afara legii a unui partid]

" În caz că la diferite **alegeri comunale , județene sau parlamentare ,și numai când partidele ce candidează cer de la Centru sprijin,legionarii primesc ordin să voteze anumite liste.**

A. Legionarii vor executa întocmai , fără semne de întrebare , bănueli sau cârteli, chiar dacă personal se găsesc în conflict cu cei ce vor fi ajutați !Pentru că **legionarul** , oricare ar fi el, **nu are dreptul să împiedice sau să stânjenească manevra politică în stil mare** , pe care o joacă conducerea centrală legionară.

Orice manevră se face **numai și numai în vederea biruinței legionare .**

Numai cel ce este în contra acestei biruinți , sau e lipsit de încredere , sau e prost, numai acela își va pune semne de întrebare.

Legionarul adevărat va sta neclintit și va avea o încredere nesdruncinată în conducerea care manevrează cu o siguranță de fier.

B.) În cazul când se hotărăște acest ajutor, pentru oricine : Vaidiști, Gogo-Cuziști, Țărăniști, Iunianiști, Georgiști etc. șefii județeni, de plăși, de cuiburi,vor supraveghea , cu cea mai mare vigilență , următoarele :

I. Legionarul nu are voie să ia contact cu membrii organizației respective, discutând și făcând planuri . El va spune : < **Discutați cu șefii noștri.Noi nu discutăm.Noi primim ordine și executăm. >**

II. Legionarul nu are voie să meargă în **propagandă electorală** ,singur sau cu partidul ajutat .

III. Legionarul nu are voie să vorbească la vreo întrunire politică sau consfătuire.

IV.Legionarul nu are voie a primi cadouri sau bani pentru propagandă .

V. Legionarul nu are voie să scoată manifeste în numele său sau al organizației.

VI. Legionarul nu are voie să stea la masă la cel pe care îl ajută în perioada electorală,

și nici nu are voie a lua parte la vreun banchet , masă comună etc.

VII. În ziua de vot, sub comandă, în cea mai perfectă **ordine și tăcere**, se prezintă la vot și votează. După care pleacă.

VIII. Dacă lumea vă întreabă : <De ce votați cu aceștia ? Sunt hoți, sunt răi, etc >

Legionarul răspunde : < **Nu stăm de vorbă pe această temă. Avem ordin și executăm ordinul.** > În cazul că nu ați primit ordinul Centrului, **legionarii nu votează pe nimeni.**

IX .Toți șefii de organizații legionare județene, vor lua măsuri ca **acest ordin să se citească și să se explice în toate cuiburile de legionari "**

CZC / 20 sept.'36

11.)Vlad Dimitriu (PRT):Mesajul și Răspunsul la Mesaj ,9 dec.'35

(DAD, MO 9 , șed. din 9 dec.'35 , p.141

[LD : Dimitriu ridică aceste probleme înaintea discursului lui Goga (partea a II-a)

Are mare dreptate în ceea ce spune.Am aceleași păreri despre ritualul , formalismul și conținutul celor două documente .Era categoric o ... mistificare, și este de neașteptat de ce s-a perpetuat practica. **Mesajul** era , în fond, al guvernului și **regele doar îl citea ;**

Răspunsul era, în fond, tot al guvernului și **un parlamentar doar îl citea.**

Dacă în ce privește **Mesajul** , se poate admite răspunderea guvernului ,**Răspunsul** Parlamentului , pe lângă **opinia " majorității"** ,ar foi trebuit să includă și **opiniile opoziției .**

Partea pozitivă a acestui ritual , însă, rămâne indiscutabil dezbateră lor.

LD: vezi pe larg la fișier Parlament]

Dimitriu / 9 dec.'35

▣Formalismul Mesajului și Răspunsului

#Practica vicioasă a prerogativelor

" D-le președinte, d-lor parlamentari, într-o democrație parlamentară reală , sinceră și serioasă , cele mai importante debateri politice ar trebui să fie acelea de **la Mesaj** și de la **buget**, mai cu seamă acelea de la Mesaj, fiindcă în cadrul acestor manifestațiuni se cuprind **cercetările tuturor problemelor vieții noastre de Stat.**

" **Ori, chiar dacă aceste debateri pot fi câteodată interesante, din ele nu decurg nici un fel de concluziuni și nu impun atențiunii guvernelor nici o conduită.**

" Să vină , oare, lipsa aceasta de consecințe , de acolo că **regimul nostru parlamentar nu mai poate funcționa și ar trebui schimbat cu alt regim**, de pildă cu unul dictatorial după cum unii nu se sfiesc s-o recomande ?

" **Sau poate regimul nostru parlamentar funcționează în mod vicios**, din cauza **lipsei de sinceritate și de seriozitate** cu care este practicat ?

" Să examinăm.

Mesajul Regal , actul politic al Capului Statului , într-un regim de real parlamentarism, este în adevăr , la noi , **actul Regelui , ori este în practică actul guvernului ?**

Răspunsul la Mesaj - actul politic al Parlamentului într-un regim de real parlamentarism , este în adevăr , la noi, **actul Parlamentului , ori este tot actul guvernului ?**

"Nu cumva, sub semnătura Regelui , **guvernul arată** Parlamentului , în Mesaj, binefacerile din trecut ale guvernării , precum și acelea de care , **în viitor**, țara va beneficia ? Sau, printre rânduri, **nu tot guvernul vorbește opoziției** despre **stabilitatea guvernului , recomandând potolirea patimilor ?**

"Nu cumva , **în urma și sub semnătura de împrumut a unui parlamentar** ,cu atât mai dureros când această semnătură aparține unui om de valoare ,nu cumva **tot guvernul răspunde Regelui** că națiunea e fericită, **mulțumește pentru " stabilitatea" la putere a guvernării - dorindu-i-o cât mai trainică -iar opoziției** , tot creștinește , îi recomandă , din nou, **o atitudine... civilizată ?**

" Pe scurt, **un schimb de "amabilități"** - sub semnăturile Regelui și Parlamentului - **amabilități puse la cale de guvern** - pe spatele nevoilor țării , **ce nici nu se pot vedea** , din cauza faptului și a decorului care înconjoară și întovărășește **solemnitatea citirii Mesajului și a înmânării Adresei de Răspuns la Mesaj ?** **"Cam la aceasta se reduce , pare-se , în practică , schimbul de " păreri" dintre Rege și Națiune** , în regimul nostru parlamentar , **adică la părerea guvernului "** Vlad Dimitriu / 9 dec.'35

12.)Virgil Madgearu (PNȚ) ,Declarație la Mesaj, 12 dec.'35

(DAD; M.O. 12, joi, 12 dec.'35 , p. 215 - 218)

[LD : Madgearu ia cuvântul imediat după ACCuza .Nu se stinseseră aplauzele PNC, când pe banca miniaterială, pe lângă ceilalți membri ai guvernului, intrase **Gh.Tătărăscu** primit și el cu ovații și aplauze. La urcarea la tribună , **Madgearu** este primit cu aplauze și ovații de gruparea parlamentară PNȚ , din care lipseau (sau tăceau) ardelenii, Maniu ... Până la Madgearu, **național- țărăniștii fuseseră foarte activi** ,intervenind polemic ori de câte ori PNȚ fusese atăcat :**Mihalache,Lupu, Călinescu, Petre Andrei, Madgearu .** Acum , în calitatea de **secretar general al PNȚ** , **Madgearu** rostește câteva fraze introductive și citește o **Declarație**.Analiza guvernării liberale , în toate domeniile, este zdrobitoare și concluzia fără echivoc : **guvernul Tătărăscu trebuie să plece !** Pe parursul discursului, Madgearu nu este întrerupt de nimeni Doc. integral xeroxat ; **fișier PNȚ XII**

Madgearu / 12 dec.'35

#Guvernul Tătărăscu -în prag de lichidare

#Diversiuni și atacuri

"D-le președinte, d- lor deputați, **Partidul Național -Țărănesc** , considerând că în condițiile date, **guvernul actual se află în fața lichidării guvernării sale** (reacții ironice la majoritate) **și a regimului ce a încercat zadarnic să salveze , a găsit că nu este potrivit să participe printr-o discuție amplă , cum se obișnuiește în timpuri normale, la Adresa de Răspuns la Mesajul Regal.**

"Partidul Național-Țărănesc nu este atins nici de diversiunea atacurilor și pozițiilor lipsite de independența de opinie,nici de diversiunea încercată cu aceste atacuri, cu aproape aceleași elemente.

"Partidul Național Țărănesc constată valurile crescânde ale nemulțumirii publice și ale PNȚ, ca să nu amintim și de **acțiunea lentă și continuă, exercitată din birourile Ministerului de Interne** ,câte o dată și ale **Instrucțiunii Publice**, în timpul guvernărilor liberale.

Astfel de încercări de diversiuni au putut surescita spiritele și mări anarhia în straturile de sus, în așa măsură încât PNL , la un moment dat,a plătit cu capul șefului său greșelile propriului partid. "[------]

Madgearu / 12 dec.'35

#Complicitate cu mișcările extremiste

"Persistența diversiunii exploatoare a sentimentului național și urii de rasă ,cu toate jefele politice plătite scump de țară și de Partidul Național Liberal, ar fi menită să ne bucure [LD :Mizerabil !] ,ca una care înfățișează luminos, [LD :Cinic !]falimentul monopolului politic al "claselor dirigente" [LD: ca bolșevicii!] dacă nu ne-ar îngrijora haosul ce se adâncește zi de zi, în viața de Stat și de ordine legală , prin nepriceperea sau complicitatea cu **forțe anarhice [LD :beție de cuvinte!],de care face dovadă zi de zi acest guvern "(aplauze la PNȚ) [------]**

Madgearu / 12 dec.'35

≡Continuitatea în guvernare ?!

[LD : trebuie să încerc să pricep **deosebirea celor două concepții** , în toate domeniile, ceea ce este greu. Dar , acum, într-o redactare extrem de elaborată - presupun - poate reușesc. În ceea ce privește "**continuitatea**" în guvernare , este evident că **fiecare partid, subiectiv**, considera acest principiu **potrivit guvernării sale !** Pentru adversari, continuitatea era incompatibilă pentru diverse condiționări , în care adverbele făceau carieră : "**dar** " , "**însă** " , "**doar** " ...]

" **Răspunsul** la Mesajul Tronului **stăruie asupra principiului de continuitate în opera de guvernare** . **Am sprijinit întotdeauna acest principiu** , menit să statornicească idei și metode folositoare vieții noastre publice. **N-am șovăit să apărăm** , în nici o împrejurare , **dreptul unui guvern de a avea timpul convenit pentru a arăta tot ce știe și tot ce poate.**

Nu este compatibilă însă cu ideea de continuitate , **dănuirea unor stări de dezordine politică și dezordine economică**. **Ce ar însemna continuitatea** aplicată **vârtejului de măsuri și reglementări comerciale contradictorii** , datorită **lipsei unei concepții unitare și unei acțiuni coordonate** între diferitele ministere și așezăminte publice ?

#Criza doctrinei liberale

" **Răspunsul la mesaj** a Senatului , **recunoaște** clar că **criza economică mondială a dezechilibrat economia liberală** și a scos în evidență **caracterul perimat al doctrinei liberale** . Într-adevăr , **a dispărut libertatea de producție individuală** , **libertatea de vânzare individuală** , **libertatea de concurență** ca regulatoare a prețurilor , **libertatea muncii** , **libertatea de circulație** , **de schimb** etc etc. **Acestea au fost temeliiile economiei liberale.**
Madgearu / 12 dec.'35

#Eșecul politicii economice a PNL

[LD : dincolo de subiectivitățile resentimentare ale unui ex-ministru , atât de hulit pentru politica sa financiară și economică, **Madgearu lansează totuși critici concrete economice , provocând la meditație și dezbatere**, ceea ce partidele naționaliste nu făceau.]

" **Ne-a fost dat însă să asistăm** , în cursul acestei guvernări , **la o încercare de aservire a cooperăției, rețelei bancare capitaliste, în plină descompunere .**

Ne-a fost dat , ani în șir , să asistăm la **protejarea nerațională a unor industrii** , pentru care **nu sunt condițiuni normale de dezvoltare în țară** , care **nu întrebunțează materii prime indigene**, nici **forțe de muncă naționale.**

Iar în timpul din urmă , am putut constata **o totală pasivitate față de dezechilibrul tot mai mare dintre prețurile industriale și cele agricole.**

Cum ar fi cu putință **o continuitate în asemenea condițiuni ?**[

#Dezastru financiar

[LD : Madgearu aduce **date, statistici, argumente**, pentru a demonstra **greșita politică economică a PNL**. Ele puteau fi contrazise, puteau fi demontate, dar **reprezentau un p.d.v. competent și sigur pe domeniu**, și puteau declanșa, **o autentică dezbatere** privind opera de guvernare.]

"**Politica economică a guvernului a compromis stabilitatea monetară** , pe care a declarat solemn că voiește s-o consolideze. **Independent de atitudinea noastră față de expedientele monetare din afară**, orice minte sănătoasă înțelege că **noi nu putem sacrifica interesele economiei noastre naționale vânzând străinătății ieftin și cumpărând scump.**

Este tocmai ceea ce a reușit să realizeze **guvernul actual**, drept urmare a unei politici economice și comerciale orientată exclusiv **după interesele unor monopolști și privilegiați**, în favoarea cărora **s-au sacrificat masele largi ale producătorilor și comercianților , precum și moneda țării "** (aplauze la PNL)

#Politică comercială ptr.privilegiați

" **Guvernul nu a reușit să îmbunătățească situația producătorilor**, prin nici una din variatele metode de politică comercială la care a recurs. **Singurii beneficiari ai regimului de export și import** , **au fost monopolștii, privilegiații și samsarii compensanților, contingentărilor, extra-contingentărilor și supracotelor** și a tuturor **traficurilor nepermise** , favorizate prin

practicile de la Departamentul Industriei și Comerțului.

" Rezultatul acestei politici economice se oglindește în **scăderea la o cincime a soldului activ al balanței comerciale** , pe 1934 , iar pe anul 1935 , un rezultat aparent, datorat **calculării false a valorilor exportate și importate**.

Dovada este **penuria crescândă a devizelor** , tocmai în timpul acesta , penurie care a dus la **suspendarea de fapt a transferului cuponului extern** la 1 august .

#Prăbușirea monedei

"Iar **efectul general al acestei politici** , se oglindește în mod desăvârșit în **deprecierea** , într-un ritm vertiginos , a cursului leului. [----] **o depreciere de peste 100%** .

Cum se acordă acest rezultat în **țelul propus de guvern : păstrarea stabilității leului ?**

Cum se potrivește aceasta cu **obligațiile de plăți externe** , prin acordurile încheiate cu creditorii Statului și ale comercianților , pentru **lichidarea arieratelor ?**

"Guvernul nu poate da nici o explicație și nu poate invoca nici o scuză pentru prăbușirea monedei noastre naționale .

Consumatorii , și în special **țărănimia și salariații** , suferă din ce în ce mai greu **urmările deprecierei leului** , prin **urcarea continuă a prețurilor industriale** a articolelor de import și a produselor naționale pe piața și **deci a costului vieții**.

Ceea ce este mai **grav** , este că **guvernul nu a întreprins nimic pentru a cumpăni prețurile agricole și cele industriale ;**

A pretinde că acțiunea izolată de susținere a prețului grâului , a contribuit la sporirea puterii de cumpărare a maselor rurale **este dovada totalei disprețuiri a realităților**.

El nu a împiedicat exploatarea monopolistă a pieții cu ajutorul cartelurilor și trusturilor.

#Politica bancară ? Risipa banului public !

"Guvernul n-a reușit nici să refacă creditul și să asigure economiei țării alimentarea cu creditele necesare. **Încercarea de asanare a anumitor bănci , alese după criteriile de partid** , s-a făcut în condițiuni ce constituie **o risipă a banului public** , și **amenință grav lichiditatea Băncii de emisiune**. Prin această acțiune **s-a agravat situația financiară a Statului**,

căruia i s-a pus în sarcină **8 miliarde lei** , achitați în **anuități de 450 milioane** .

În deosebi , **desconsiderarea situației speciale a creditului românesc din Ardeal și Banat** , și a **cooperăției de credit din Vechiul Regat** , **este în flagrant contrast cu manificența guvernului față de anume instituțiuni de credit** , a căror asanare a făcut obiectul preferințelor sale" (aplauze la PNȚ)

#Politica bugetară deficitară

Partidul Liberal se obligase să asigure echilibrarea bugetului Statului ,și să reducă, în același timp, impozitele .

În realitate, **el a sporit deficitul pe 1933-1934** , cu un miliard și jumătate lei și a lăsat în 1934-1935 un deficit de 4 miliarde lei, deși a avut de suportat o anuitate la **datoria publică micșorată** cu 1.699.000.000 lei față de anul precedent.

În loc să reducă cheltuielile în 1934-1935, a **sporit creditele de personal** cu [-----]

Plusul de cheltuieli de personal este cu atât mai **surprinzător** , cu cât , în același timp **votase legea așa-zisă a simplificării aparatului de Stat ...**

Guvernul , cu toate deplinele puteri acordate de Parlament, n-a fost capabil să ia nici o măsură de simplificare prin care să realizeze economii bugetare.

Faptul că, în loc de a scădea cheltuielile de personal cu 800 .000.000 lei,

ele au fost mărite cu aproape un miliard, **înseamnă o înșelare a Coroanei și a Parlamentului.** (aplauze la PNȚ)

Al doilea buget , cel pe exercițiul în curs (1935/ 1936) , **se bazează pe principii diametral opuse celor cuprinse în programul financiar cu care a venit guvernul** și , în primul rând, pe **expediente** . El nu va putea avea alt rezultat decât **reducerea deficitului la care l-a găsit guvernul liberal acum doi ani . Și acest rezultat se obține cu prețul fiscalității excesive** , atât prin sporirea **impozitelor indirecte** , cât și prin **metode drastice de urmărire** , care **lovesc în special pe micii contribuabili de la orașe și sate**. Anunțarea de noi impozite, **constituie o**

sfidare , într-o vreme în care guvernul prin **evaziuni fiscale, prin anularea contravențiilor plutocrației, iertarea acestora.**

#Acordurile cu străinătatea? condiții grave și umilitoare

Acordurile încheiate cu reprezentanții creditorilor noștri străini, s-au făcut în condiții grele și umilitoare, iar economia realizată cu acest prilej ,nu numai că a fost **legată de aplicarea unor condițiuni** care s-au dovedit **neexecutabile**, dar **guvernul a acceptat să pună Statul român la sancțiuni** , în caz de neexecutare punctuală a clauzelor aranjamentelor timp de trei ani (aplauze la PNȚ)

#Corupție și venalitate

Întreaga politică economică a guvernului, începând cu **opera de " asanare"** a creditului și sfârșind cu **traficul de devize**, **este pătată de acte de corupție și venalitate.**

...**Convenția** dintre Ministerul de Finanțe cu Banca Națională , pentru acoperirea pagubelor conversiunii , **a fost trecută prin Parlament prin suprindere și fals .**

...Ministerul de Finanțe, sesizat de Parlament, **n-a contestat veracitatea operațiunilor frauduloase ; anumite bănci de partid debitoare ale Băncii Naționale, au fost scoase complet din obligo, pagubele fiind trecute asupra Statului.**

Escrocheriile , de curând **sanctionate de Justiție**, **au sdruncinat prestigiul Băncii Naționale, după cum a constatat și șeful PNL, dl Dinu Brătianu , prin declarații publice**

(aplauze la PNȚ) **Scandaloasele afaceri de compensație (Cagero, Treuga etc)- prin intermediul unor parlamentari sau demnitari** , care au asigurat **câștiguri ilicite** , ca numeroasele **traficuri de permise de import**, au creat în țară **o atmosferă de ilegalitate și imoralitate** , necunoscută în timpul neutralității. (aplauze la PNȚ)

În această atmosferă , **guvernul a mers atât de departe** , încât **perimetre petrolifere ale Statului** , în loc să fie scoase cinstit și potrivit legii la licitație publică, **au fost concesionate în mod ilegal unor societăți improvizate din partea regimului**, care totuși au putut urca **cele mai înalte trepte ale ierarhiei politice** . (aplauze la PNȚ)

Madgearu / 12 dec.'35

#Falimentul regimului PNL

" Nu este de mirare că **guvernul , care nu a putut deslega niciuna din problemele economice la ordinea zilei, și care a ridicat împotriva lui toate clasele de producători , nu mai are astăzi nici un reazim în masele populare.**

" **Cu toate că exprimarea voinței naționale este împiedicată prin stările excepționale , prin bunul plac și prin abuzul permanent** exercitat de **aparatură administrativă și polițienesc**, totuși **o serie de manifestațiuni** au dovedit acest lucru neândoielnic.

...Alegerile județene, comunale și parțiale

" Dovada cea mai hotărâtoare au dat-o **alegerile administrative** .

În cele **40 de județe** în care au fost alegeri până acum, **PNL a pierdut 20% din voturi** .

În celelate **31 județe** , **alegerile se amână continuu** , fără alt motiv decât **teama de înfrângerea guvernului**. Ce s-a întâmplat la alegerile județene, **s-a repetat la alegerile comunale și parțiale , pentru Parlament**. În foarte multe cazuri , **alegerile s-au amânat și conducerea comunelor a fost lăsată comisiilor interimare.**

...Cenzură, stare de asediu....

"Numai **cenzura și starea de asediu împiedică opinia publică să se manifeste** în mod liber și mai înlesnește, astfel, **guvernului să-și prelungească agonia.**

Zădarnică și păgubitoare aragonie ! Guvernul e definitiv condamnat !

#Falimentul guvernării...

" **Falimentul programului și al concepțiilor sale economice , lipsa de autoritate și de demnitate a acțiunii sale politice , haosul în politica sa comercială, prăbușirea schimburilor**

cu străinătatea, căderea monedei, scumpirea vieții , anarhia în domeniul administrativ, imoralitatea și corupția în toate ramurile activității publice (ilaritate la PNL) ,
nu pot avea decât un singur desnodământ : plecarea grabnică a guvernului ".
(aplauze la PNȚ)
Virgil Madgearu / Declarația PNȚ / 12 dec.'35

13.) H.Otto Roth (PNG) ,discurs la Mesaj,12 dec.'35

(DAD, MO 12, șed. joi, 12 dec.'35, p. 218-219)
[LD:Doc.integral - [fișier Germani și Minorități](#)]

▫Dezbaterile la Mesaj

#Descreșterea parlamentarismului.

#Val năprasnic de naționalism

"Dle președinte, d-lor deputați, **de când fac parte din acest Parlament,adică de mai bine de 16 ani, nu mi-a venit nici o dată mai greu să iau cuvântul decât astăzi .**
Desbaterile parlamentare abia de mai promit să aibă drept rezultat o îmbunătățire sau măcar o clarificare a situației noastre ." Pe de o parte, pentru motivul că **influența Parlamentului , în general,este în descreștere,** pe de altă parte, însă, fiindcă **un val năprasnic de pretențiuni naționaliste** se ridică în fața noastră."[-----]
H.Otto Roth / 12 dec.'35

▫Germanii din România

#Descreșterea încrederii în germani

[LD : sunt convinsă de sinceritatea lui Roth în acele momente.Unde cred că nu avea dreptate, era când **vorbea în numele tuturor germanilor .Ca și între români, și la ei existau curente și curente ...]**

"Până aci am vorbit ca minoritar. Permiteți-mi ,vă rog, **să vă vorbesc ca german ,** punându-vă întrebarea :**pentru ce noi , Germanii, nu ne mai bucurăm de încredere în această țară , în aceeași măsură în care ne-a fost manifestată până de curând ?**
Ce ne desparte, deodată , unii de alții ?
Oare am făcut noi ceva ce să justifice atingerea cât de puțină a încrederii ?
A venit timpul **să vorbim cu toată sinceritatea** de această chestiune.
Raporturile dintre niște popoare , a căror soartă e legată pentru vecie de această glie,
nu trebuie să se reguleze după capricii sau după curente vremelnice și trecătoare
(LD:aplauze la PNȚ ; De ce ?)

/Nici o grupare germană contra statului român !

[LD: cum se explică girul moral-politic pe care loialul Roth , îl dă grupărilor naziste apărute în sânul populației germane ?Sigur, nu centrifuge, ci... cum ?]
Vă pot da asigurarea că , **în poporul nostru nu există nici o grupare a cărei atitudine față de poporul român și față de Statul Român să fi suferit , în ultimii ani, vreo schimbare .**
Privirile noastre nu sunt îndreptate dincolo de hotarele țării (LD:Aplauze la PNȚDe ce ?)
"Singura noastră năzuință este de a ne păstra caracterul nostru etnic german , ca niște cetățeni conștienți de datoriile lor, față de acest Stat .
Și nici o dată nu vom înceta să dăm Statului ce este al lui. "
H.Otto Roth / 12 dec.'35

#Legislația de "protejare" națională.

[LD : afară de măsurile contra mișcării naziste, cf legilor și măsurilor luate, ceea ce urmează este consecința **legii protecției elementului românesc , și al altor prevederi cu caracter similar. Trecuseră 17 ani de când trăiau în România. Cum trebuie considerată "politica săsească"?** Cum poate fi explicată **schimbarea de ton ?**]

"De aceea , **simțim cu mâhnire că ni se face o mare nedreptate** ,dacă în timpurile din urmă, ni se retrage , din ce în ce mai mult, **încrederea politică și dacă patrimoniul nostru politic este expus unor pierderi din ce în ce mai mari și mai simțite.** **Este cu putință ca lucrurile să meargă înainte în felul acesta ?**

#Schimbarea atitudinii poporului român

Vă rog cu toată stăruința să vă răzgândiți și să nu împingeți la deznădăjduire un popor care n-are alt gând decât să trăiască cu dvs în pace bună și stimă reciprocă.

"Poporul român, cu drept cuvânt, **este surd pentru amenințări ;însă când îi vorbești cu căldură și omeneste , îți dă ascultare.**

Și un astfel de apel călduros țin să-l fac astăzi , adresămându-mă îndeosebi numeroșilor prieteni , pe care tot îi mai avem în toate taberele politice românești.

Pentru ce vorbesc în acest mod neobișnuit ?Fiind că situația politică este neobișnuită , și fiind că metoda întrebuintată până acum nu mai promite nici un rezultat.

S-a schimbat ceva principial în atitudinea poporului român ;deci și noi ne vedem siliți de a căuta **drumuri noi în politica noastră față de dvs.**

-Tratatulele cu guvernul

"Din februarie , suntem în tratative cu onoratul guvern asupra tuturor chestiunilor de importanță care ne privesc.Au avut loc **discuțiuni după discuțiuni** , am înaintat **memorii după memorii.N-am ajuns la nici un rezultat ;** dimpotrivă, prin legi și regulamente noi , **situația noastră s-a înrăutățit din nou, și în modul cel mai grav.**

" Totuși, nu ne-am descurajat ,**începând de curând noi tratative cu onoratul guvern. Ne-am adresat cu această ocazie d-lui președinte al Consiliului,cât și d.lui ministru de Externe. [LD : atenție !]**Știu însă că , **pentru a duce aceste tratative cu succes**, este bine să **interesăm** ,pentru problemele în chestiune, **toate partidele românești și toată opinia publică. Voi reuși , oare ? Mi-o doresc din toată inima.**

Nu uitați, d-lor deputați, că , **în afară de lupta pentru putere și de problemele economice , există încă alte probleme de importanță primordială ,care determină în mare parte chiar chestiunea existenței naționale."**

H.O Roth / 12 dec.'35

14.)Vladimir Zaloziecky (P.U) ,Declarație la Mesaj :ucrainenii ,12 dec.'35

(DAD, MO 12, șed. din 12 dec.'35 , p. 220)

[LD : citește declarația după discursul lui HORoth . Câtă deosebire de limbaj !

Dar și de tratament ! Pentru că ,citind o serie de memorii și documente de epocă, am impresia că asupra ucrainenilor s-au făcut presiuni de desnaționalizare ,sub pretextul că ei fuseseră români ucrainizați.Problemă foarte delicată și cu nimic clarificată până la război, iar după pierderea nordului Bucovinei (1940) și după tratatul de pace (1947) , aceste probleme s-au "deslegat" în deplina lor favoare Vezi pe larg la **fișier Minorități** sau **Ucrainenii**]

Vladimir Zaloziecky / 12 dec.'35

«Ucrainenii din nordul Bucovinei,Maramureșului și Basarabiei

" **Ucrainenii** locuiesc de veacuri în mase compacte în nordul Bucovinei , în partea de est a Maramureșului , și în unele părți ale Basarabiei, **ca țărani.**

Ei numără în total **peste 1 milion de locuitori** harnici și pașnici ai acestei țări, care își îndeplinesc toate datoriile către Stat .[-----]

«Raporturile cu Guvernele României Mari

#Desnaționalizarea minorităților =rațiune de Stat

[LD: nu știu unde și cu ce prilej, Vintilă Brătianu s-a putut pronunța astfel. Recunosc deficiență de documentare. Recunosc faptul că la acest capitol, ca istoric român, nu pot să-mi reprim sentimentul de frustrare când văd cum au tratat chiar și acești ucraineni - scăpați de revoluția bolșevică! - toleranța românească.

"Toate aceste plângeri le aducem la cunoștința guvernelor, timp de zece ani, dar constatăm cu durere că situația noastră culturală și dreptul la viață devin din ce în ce mai grele.

Știți este că desnaționalizarea minorităților, a fost înălțată la rangul unei rațiuni de Stat, cum a declarat în mod deschis defunctul om de stat Vintilă Brătianu, la Turnu Severin, în oct. 1926: < Minoritățile trebuie să fie împinse înapoi în stare de sărăcie și modul primitiv de viață, pentru ca pe ruinele culturii lor să se nască o cultură unitară românească. >

Noi însă socotim că ar corespunde mai curând rațiunii politice a Statului român, ca cei 5 milioane de minoritari, să fie făcuți cetățeni cu plenitudinea drepturilor, a căror loialitate față de Statul român să rezulte în mod organic dintr-o egalitate de drepturi acordată generos și larg, iar nu numai garantată pe hârtie și violată în realitate.

Acela care nu recunoaște dreptatea altora, prepară fărâmarea propriei lui dreptăți.

Cum nu găsim nici un ecou la doleanțele noastre în Mesajul discutat, nu putem fi pro. "

Vladimir Zaloziecky / 12 dec-'35

15.) Emil Panaiteșcu(PNL) ,discurs la mesaj, 13 dec.'35

(DAD, MO 13, 13 dec.'35, p. 227-228 - xerox incomplet)

[LD : este de subliniat faptul că PNL, ca partid de guvernare, nu participă prin liderii săi de marcă la dezbateri. Nu știu dacă Dinu Brătianu este prezent în incintă, cert este că nu se manifestă, nici chiar atunci când numele său este implicat.

Din acest p.d.v., acest discurs ... cuminte, clasic, pare a reaminti guvernului că trebuie ca cineva să apere prestigiul partidului, că cineva trebuie să mai amintească de paginile glorioase înscrise în istoria României moderne, și, mai ales, să evoce numele Brătienilor: Ion și Vintilă. Nu am tot discursul, l-am luat pentru această semnalare.

Vezi la [fișier PNL.X](#)

Emil Panaiteșcu / 13 dec.'35

«Doctrinile și acțiunile partidelor.

Discuția la Mesaj s-a înfățișat sub aspectul unui examen de doctrine și de atitudini politice ale diferitelor partide. Firește, în această discuție, îmi revine și mie rolul de a examina, nu atât doctrinele politice, care au fost înfățișate, cât mai ales atitudinile, acțiunile și rezultatele acțiunilor politice ale diferitelor partide, spre a vedea din acest examen, care este posibilitatea de sistematizare a vieții noastre politice pe viitor.

Problemele înfățișate se pot grupa în câteva mari teme :

Problemele social- economice ; Problema națională ; Relațiile internaționale ;

Emil Panaiteșcu / 13 dec.'35

«Rostul, posibilitățile, mijloacele politice ale PNL

Sub acest unghi de vedere, care a fost rostul Partidului Național-Liberal și care au fost posibilitățile și mijloacele prin care PNL a reușit, aproape un veac, să determine însăși întreaga dezvoltare politică a României moderne ?

Căci numai cunoscând această dezvoltare în trecutul istoric cel mai apropiat al României moderne, numai astfel putem avea o garanție de posibilitatea pentru viitorul politic al României.

/Problema social- economică : țărănimea.

Problema social- economică a României actuale este și a fost , aproape un veac, **problema țărănească** .S-au prezentat citate , din care să se vadă de când datează ; S-au adjudecat, revendicat și contestat ,meritele pentru rezolvarea ei ; S-a uitat când a fost pomenită prima oară : **Proclamația de la Izlaz , 1848** .Pe atunci Ioan Brătianu era tânăr.S-a lansat atunci **lozinca votului universal și a împrăștiării**. Nu era decât o dorință, un strigăt de alarmă...

" **Strigătul acesta de alarmă și posibilitățile de realizare din *proclamația de la Izlaz* , formează însă un program de activitate pentru un întreg partid și pentru întreaga țară, un program de aproape un veac ,de la care nu s-a abătut nici o dată Partidul Liberal. Nu a rezolvat imediat problema României moderne, dar nici nu ar fi putut să o rezolve. Erau atâtea probleme în nașterea României moderne de rezolvat , mult mai urgente și mult mai imperioase, iar pe urmă era și o rezistență atât de puternică din partea clasei conducătoare , încât a trebuit uneori să treacă mulți ani ,până să se ajungă la rezultatele pe care le-am trăit noi.Partidul Liberal a fost înnoit prin colaborarea tinerimii generoase , a tinerimii socialiste ,care a fost transformată dintr-o tinerime de agitațiuni subversive și cu aspirațiuni internaționaliste, într-o tinerime națională , care a dat concursul și ajutorul cel mai activ pentru aducerea la îndeplinire a aspirațiunilor unei generozități care a durat până în zilele noastre .**

/Problema națională :Statul român modern

În ordinea națională, de la început, de la întemeierea Partidului Liberal -partidul s-a chemat , de la început " **Național -Liberal** " -în ordinea națională nu era altă îndatorire decât a construi **Statul modern al României și acesta a fost construit de PNL.**

/Constituțiile României

" Astfel , **vechea Constituție a României Mici a fost dată de Partidul Liberal și tot Partidul Liberal** , nu ca o întâmpinare , ci aproape ca necesitate ,i s-a impus și întocmirea **Constituției actuale** ,după care se conduce **România modernă ;Constituție** impusă împotriva violențelor , dar pornită **dintr-o minte hotărâtă** de a consolida România modernă. Azi, **Constituția votată de PNL** , este Constituția pe care jură toți cei ce se perindă pe nbanca ministerială .(aplauze la PNL)

()Ion Brătianu ()Vintilă Brătianu

Și tot în ordinea națională , cum s-ar fi prezentat **România actuală** , dacă , de la început, nu ar fi fost limpedea viziune a lui **Ion Brătianu** de a da toate **instituțiile de credit României** , și dacă nu ar fi fost , pe urmă, limpedea stăruință și **operă de creațiuni mari** , pe care a avut un suflet , pe cât de cald, pe atât de senin , și stăruitor în patriotismul său , de a aduce la îndeplinire **valorile mari ce trăesc în spiritul poporului românesc** , **opera aceasta splendidă , pe care a dat-o Romniei , Vintilă Brătianu** (aplauze la PNL)

/Politica externă

Și în ordinea politicii internaționale , oare s-a uitat că în **războiul independenței , nu toți Românii și nu toate partidele politice din România , au fost de acord să intrăm în războiul din 1877 ?**Spiritele cele mai hotărâte , energiile cele mai devotate și chiar mințile clare și luminate **nu știau dacă este mai bine ca România să intre în război sau să stea neutră și să se retragă în munți. Și atunci a apărut mintea limpede, energia hotărâtoare , viziunea departe -văzătoare a lui Ion Brătianu și a aruncat zarul .**

Este ușor să citești în cartea de istorie că s-a dobândit independența ;dar trebuie să te strămuți în ceasul acela ,în care **s-a aruncat zarul, ca să mergem alături de Rusia, în contra Turciei, ca să dobândim suveranitatea națională** ,căci ceasul acela putea să fie și un ceas de primejdie ,nu numai de biruință . (aplauze la PNL)

Și nu este o simplă întâmplare că **tot PNL a fost acela care a avut onoarea de a prezida mișcarea de eliberare a tuturor provinciilor;**și nu este un accident faptul că **PNL se găsea la cârma țării** ,atunci când soarta putea să fie mai grozavă decât în 1877 , **la 1916, când se putea întâmpla ca în tragedie : " a fi sau a nu fi "**

Soarta Poporului Român , de la o zi la alta , dintr-o simplă greșeală, putea să fie alta decât aceea pe care o avem azi.

[LD: evident, urma sublinierea rolului PNL în războiul reîntregirii, la tratativele de pace , la cele două mari reforme democratice (votul și împrumutarea) , la Constituția '23, la reformele din marile guvernări liberale ('22-'26 , '27-'28)

Emil Panaitescu / 13 dec.'35

16.)Hurmuz Aznavorian (Raportor) , discurs final la Mesaj, 13 dec.'35

(DAD, MO. 13, vineri, 13 dec.'35, pag. 228- 236)

[LD:2003.Supratitluri, sublinieri, colorări, semne , îmi aparțin.

Doc.integral -xerox ; fișier -PNL X

/ Autobiografie profesional - politică ; intrarea în PNL- 1928 /

/ Grupul "Părerii libere" / " Tinerii liberali " /

/ Conflictul dintre generații / Dezideratul pacificării /

/ PNL = Democrație - Naționalismul luminat /

/ Pedagogie politică : lupta politică - disputa - controversa- polemica /

/ Pedagogie politică : adversitatea - calomnia- dușmănia - violența - crima /

/ Unitatea politică în democrație : guvern - opoziție /

-Regim democrat : libertatea individuală - libertatea absolută -libertatea responsabilă /

-Regim democrat : disciplina socială - disciplina națională /

-Democrația = metodă politică / Obiectiv : asigurarea generațiilor politice ; elitele /

[Polemică **Aznavorian - Șeicaru** :anarhia ; regimul autoritar ;regimul excepțional]

/Partidul politic = pepiniera elitelor /

/Locul electoralului în regim democrat : consultarea națiunii ; stabilirea titularului puterii /

[Polemică **Aznavorian - Mihalache - Petre Andrei** :

cosimțământul electoral - falsificarea consimțământului]

/Elitele politice : competența - nedemnitatea /

/Corectivele (alternativele) regimului democrat : Regimul dictatorial ? - dezavantaje /

/Alternativa PNT : Stat țărănesc ? - diversiune electorală /

-PNL și problema țărănească ;

-Împrumutarea și votul universal ;

-I.I.C.Brătianu - documente programatice ; înfăptuiri ;

[Polemică **Aznavorian -Mihalache - IGVântu- Petre Andrei** :

stat românesc - stat burghez - stat sovietic - stat fascist - stat țărănesc]

/Politica externă - omagiu lui Titulescu /

/LD : lacunele discursului raportorului la Mesaj /

[LD: aici rețin doar episoadele legate strict de guvernare]

Aznavorian / 13 dec.'35

«Guvernul și opoziția.

"Toată lupta politică la noi se rezumă într-o expresiune necunoscută aiurea.

Peste tot, **cuvântul de ordine e să răstoarne guvernul,deși în viața politică normală,**

guvernul și opoziția formează o unitate politică :

Guvernul înseamnă acțiune ,opoziția înseamnă critică ,deci tot pe planul ideilor , tot pe planul discuției teoretice se duce lupta."

#Presiunea"Jos guvernul !"

[LD, 2003:principlal, are dreptate. Pentru **14 noiembrie**, guvernul evitase tocmai o atare manifestare În practică , însă, **și PNL a uzat și abuzat de această presiune , pentru a răsturna gub.PNT și a prelua puterea.**Aznavorian răspunde , aici, discursului lui Madgearu ,care , tot într-o optică subiectivă, **susținuse stabilitatea guvernării -a guvernării PNT-** dar a motivat imediat **necesitatea răsturnării guvernului -a celui liberal !]**

[LD:15 ian.2007.Din arsenalul luptelor politice interbelice , memoria colectivă post-revoluționară din '89 a extras deviza **<Jos guvernul ! >ca o obligație implicită a opoziției .**

Clasa politică românească actuală - lipsită de cultură istorică și politică democratică - a făcut astfel **un transfer de mentalitate**, după jumătate de secol când această deviză s-ar fi putut solda cu pușcări (în regimul comunist).]

"La noi, cuvântul acesta de ordine se cuprinde în deviza :< **Să răsturnăm Guvernul !** >
Răsturnarea guvernului **devine un obiectiv, o obsesie**, și tocmai aceia care pledează **stabilitatea în viața publică**, tocmai aceia cu această formulă diminuând autoritatea și prestigiul de guvernare de zi cu zi a guvernului, **fatal introduc cea mai mare instabilitate în viața publică**. [LD:vizează PNT]

#Pervertirea întrunirilor

"Nu numai atât, dar **se atribuie o semnificație politică și o misiune străină, unor împrejurări accidentale**, create în vederea unui cu totul alt scop și alte preocupări, cum sunt **întrunirile publice**, care sunt create în vederea scopului **de a educa masele populare**, de a le exalta, **de a crede în instituțiile de Stat**, în optimismul lor, se folosesc aceste manifestări politice, pentru a exalta puterile de distrugere și de intimidare, transformând **pasiunile excitate**, în **arme și mijloace hotărâtoare de răsturnare a guvernului**". [-----]

"Am împins prea departe spiritul de opoziție politică, și am trecut dincolo de limitele îngăduite."

/Necesitatea armistițiului politic.

Este adevărat, nu pot contesta și am și afirmat-o personal, în *Răspunsul la Mesaj*, că sunt **momente hotărâtoare în viața politică a Statului Român, când oamenii politici s-au înțeles, au făcut un armistițiu**, dar aici e **toată nenorocirea, aici e tot păcatul**, trebuie să vie momente de criză, momente excepționale, **ca această înțelegere să aibă loc**, ceea ce însemnează că **mecanismul nu funcționează normal**.

"**Încetarea violențelor este o condiție indispensabilă pentru normalizarea vieții publice**, și nu înțeleg prin violență numai acele agitațiuni personale, **violența înseamnă orice refuz de a recunoaște continuitatea în activitatea politică a cuiva**, prin manifestări de așa fel, încât să arunce un total discredit asupra activității, zi de zi, a guvernării unui partid politic." [-----]

Aznavorian / 13 dec.'35

#Denunțarea regimului democrat

[LD :este cu totul remarcabil cum Aznavorian, **sfidând clișeele comune, reușește să argumenteze** - în pofida unui adevăr axiomatic pentru mulți teoreticieni - că **libertatea individuală nu este un principiu definitoriu pentru democrație**.]

"Iată cum făcând **un bilanț sumar al acestor lupte politice și rezultatele nenorocite** la care s-a ajuns, putem să **ne apropiem și mai mult de materia de gândire politică**, încă **nestabilă, care circulă în lumea noastră politică**.

Regimul politic de până astăzi este denunțat, este considerat ca **incapabil să mai realizeze funcțiunile esențiale ale Statului**. Această părere este unanimă, divergențele încep la soluții.

Regimul democrat este denunțat astăzi ca incapabil și trebuie corectat.

Și dvs, ca și celelate grupări politice, **propuneți soluții de corectare**

Nu se mai poate continua cu aceste procedee, fiindcă s-a ajuns la **extrema limită**, într-o țară tânără cum este **Țara Românească**, fără garanția unui trecut de cultură și de **veche civilizație**."

/Libertatea individuală / libertatea absolută / libertatea responsabilă/

"Ei bine d-lor, înainte de a fixa soluțiile care se propun, fiindcă **divergențele încep de la corectivele ce se propun**, și veți vedea care sunt aceste corective, mi-aș îngădui în numai câteva cuvinte să **fixez cadrul teoretic al acestui regim democratic**, de care s-a vorbit foarte mult, **dar despre care nu s-a spus cuvântul decisiv**.

De exemplu, circula curenți în presă : democrația este regimul libertăților individuale
Eu recunosc întreaga valoare morală a libertății, această largă și profundă respirație a personalității umane. Dar libertatea individuală, orice cercetător în istorie și sociologie poate

constata ,se poate găsi și în alte regimuri politice . Nu acesta este esențialul.

"Libertatea individuală a folosit regimului democratic ca un mijloc , ca tehnică , pentru a pune în valoare potențialul cetățenesc , pentru a colabora cu corpul social , nu în scopuri individuale , fiindcă am fi ajuns la anarhie.

" Un regim politic nu garantează o libertate totală , fără nici o condiție , fără nici o finalitate pentru corpul social .

/Disciplina națională și socială

"Libertatea s-a protejat , față de regimul absolutist , ca o posibilitate de mai multe realizări în interesul corpului social , ea este condiționată de disciplina socială și națională.

Nu există libertate absolută. Ca jurist , mi-aș refuza să admit că există drepturi absolute , toate sunt limitate prin drept , toate trebuie să fie controlate , ca și libertatea scrisului , ca și celelalte libertăți cetățenești , toate sunt condiționate .

De altfel , rezultă din texte , sunt sancțiuni pentru abuz , deci îndată ce introduci în noțiunea de libertate ideea de abuz și sancțiuni penale , s-a terminat cu libertatea absolută .

"Libertate absolută în spatele căreia se urmărește un scop particular , nu se poate susține nici în regimul democratic. " Sunt adevăruri elementare , pe care le puteți controla în tratatele cele mai recente despre democrație , în special în cartea lui Kelsen.

Libertatea individuală poate să treacă printr-o criză chiar în regimul democratic.

Chiar în vremurile actuale , cu regim democratic dar ... cu cenzură și stare de asediu , regim care suspendă garanții constituționale !

Prin urmare , jocul acesta al libertății individuale , într-o anumite zonă , nu poate , nu are menirea să caracterizeze regimul democratic." [-----]

)(Aznavorian -Șeicaru -polemică

▫ Regim autoritar -regim excepțional

[LD : pe cale de întrerupere , Șeicaru a intenționat să-l pună în dificultate pe Aznavorian , privind incompatibilitatea dintre regimul democrat - stare de asediu și cenzura , cu care guvernau liberalii , după asasinarea lui Duca. Guvernul fusese , de altfel , ținta tuturor partidelor de opoziție , pe această temă. De aceea , răspunsul lui Aznavorian ... este important.

Vezi pe larg la *fișier PNL* sau *Sistem de partid*]

-Aznavorian : "Cunosc concepțiunea de îndelungă vreme a d-lui Șeicaru.

Să mă credeți , deși sunt un convins democrat , eu cred în posibilitățile de punere în valoare a unor elite care știu , la un moment dat , să îndiguiască aceste revolte , rebeliuni , insurecțiuni , care minează însuși fundamentul Statului .

Aceasta nu compromite regimul , dar este necesar , din când în când , o comprimare , fiindcă nu se mai poate continua pe panta insurecției .

Și astăzi , când regimul democratic recurge la mijloace autoritare , știți bine , nu definitive , de restrângere a libertăților , nimeni nu trebuie să se plângă împotriva acestor mijloace excepționale.

Starea de asediu intră în regimul democratic ca un mijloc excepțional , dar este logic să intre. Sunt situațiuni excepționale în care nu poți găsi alt mijloc de apărare a regimului .

Se poate reproșa că , prin îndrumătorii săi , guvernul nu a găsit un mijloc normal.

Este supus criticii , dar , în orice caz , nu este în afară de cadrul posibilității și logicii regimului democratic. " [----]

)(Aznavorian- I.Mihalache - Petre Andrei-polemică

▫ Consimțământului electoral: la 4 ani!

-Aznavorian : Ceea ce mă interesează în această discuție , oarecum teoretică , nu este să justific superioritatea morală a PNL , ci vreau să arăt că în regimul democrat , așa cum îl practicăm noi , ar trebui să ne înțelegem , să nu ne mai insultăm reciproc...

-I.Mihalache : Die raportor , dvs treceți repede peste un lucru , și anume că , la originea

alegerilor parlamentare stă fraudă electorală (aplauze la PNȚ)

Nu poate să existe o armonie și înțelegere pe viitor, câtă vreme există fraudă electorală .
[----]

-Aznavorian : În discuția pe care am angajat-o , nu vreau să mă opresc la un accident care poate fi posibil. Dar , este posibil pentru un șef de partid și mai ales pentru situația dvs personală de șef de partid, să puneți accentul grav pe un accident oarecare ?
Numai electoralul vă interesează ? Numai bazat pe electoral, pe titlu, să vină un partid politic și să revendice dreptul de a conduce ? Acesta este întregul și singurul lui titlu , așa încât o falsificare oarecare , accidentală, să corupă întregul regim ? [---]

Petre Andrei : D-le Aznavorian, să-mi dați voie să spun câteva cuvinte.

Eu sunt de acord cu unele constatări foarte interesante pe care le-ați făcut ; democrație nu înseamnă primatul electoralului ; democrația nu exclude elita ; democrația este o metodă de selectare a valorilor. [-----] Perfect , cu o condiție , ca să vorbiți de "Demos" , de democrație , această ordine legală trebuie să fie consimțită : altminteri este absolutistă. Mă tem că dvs faceți o confuzie. Vă înșelați profund ! Democrație înseamnă consimțire. Chiar dacă nu "demosul" direct , poporul , prin electoral, ia parte în mod direct la conducere , consimte și selectează . Dacă lipsește acest element al consimțământului , atunci aveți starea de asediu care înăbușe exprimarea acestui consimțământ .

Electoralul prin fraudă ? În acest caz nu a fost - iertați-mi cuvântul - consimțământul poporului la acea selecțiune și ierarhizare : este regim semi -dictatorial
Aceasta am avut de spus. "

-Aznavorian : D-le Andrei , îți răspund următorul lucru : Tot Kelsen spune :
întrucât o consimțire implică stabilitatea rezultatelor consimțământului , cum se explică că , la 2 ani de interval de guvernare , pentru a verifica o experiență încă nedefinită teoretic , ați putut cere cu violența cu care ați cerut , răsturnarea guvernului , când 4 ani de realizare cere acest consimțământ . Este posibilă întreruperea consimțământului ?
Consimțământul se dă o dată. Cum vreți să verificați acest consimțământ la fiecare moment ? În ce oficiu se culege impresiunea că consimțământul nu mai există ?
În întrunirile care se pot aranja după posibilitățile materiale ale unui partid politic ?
[----]

Aznavorian / 13 dec.'35

▣ Pregătirea elitelor

/Competența versus nedemnitățile .

[reluarea discursului , după întreruperile cu electoralul]

" Nu există regim politic care să nu aibă această preocupare , cum să-și creeze Statul Major .
Îmi pare bine că dl Andrei a recunoscut astăzi, cu onestitatea care-l caracterizează, teoria elitelor în regimul democratic.

Da, trebuie făcută teoria elitelor , dar nu cu valorificarea electoralului , ci cu adevărate competențe , ca să nu se compromită instituțiunea , pentru că dacă scade autoritatea instituțiilor publice, este din cauza nedemnității celor care le conduc.

" Orice instituțiune , oricât de valabilă ar fi, se compromite prin oameni și , de aceea , regimul democratic trebuie să fie foarte scrupulos când alege elitele și le dă dreptul la comandă. Nu instituția trebuie să salveze omul, ci omul salvează instituțiunea.

Și dacă selecțiunea nu o faceți pe bazele normale de competențe , ajungeți , fatal, la măcinarea ideii de autoritate în regimul democratic.

Acesta este procesul sincer pe care îl fac și voi conchide la sfârșit că există câteva corective , există câteva posibilități de a salva regimul , pentru că nu mai putem nici teoretic salva ,

prea s-a ajuns departe cu discuțiuni de ordin electoral. "[-----]

Aznavorian / 13 dec.'35

▣ Corectivele regimului democratic.

"Care sunt corectivele ? S-au propus câteva.

-Regim dictatorial?

S-a vorbit de **regimul dictatorial**. De unde vine necesitatea acestui regim ? Să nu credeți că este o invenție a unor ambițioși, această chestiune a regimului dictatorial.

Regimul dictatorial vine de la preocuparea fortificării ideii de autoritate.

" **Democrațiile** , din cauza unor practici anumite, **slăbesc de multe ori ideea de autoritate.**

Întărirea acestei idei de autoritate se poate face și în regimul democratic, care poate cunoaște și realiza forme dictatoriale.

Veți spune : **starea actuală ! Dar tot regim democratic este** , dar este o stare excepțională.

" **Care este , însă, păcatul regimului dictatorial ?**

Este că , **dacă o guvernare într-un regim dictatorial , cade în greșeală, consecințele trebuie să le suporte regimul. Nu este posibilă o schimbare de guvern, fără o schimbare de regim.**

Și atunci, pe când , în regimul democratic , orice eroare guvernamentală poate să fie înlăturată prin schimbarea guvernului , fără ca regimul să fie schimbat,

în regimul dictatorial , guvernul care a căzut în eroare , poate stărui mai departe în această eroare , și pune în balanța intereselor generale , interesul regimului .

Acesta este pericolul pentru care nu poți încredința principiul autorității unui regim dictatorial , pentru că se leagă prea intim regimul de guvern ."

Aznavorian / 13 dec.'35

(Aznavorian - Mihalache - IGh.Vântu - Petre Andrei

[-Stat românesc /stat burghez - stat sovietic - stat fascist]

#Stat țărănesc?-o exagerare !

"**S-a mai propus și un alt corectiv** - și aici voi discuta din atâtea informațiuni câte mi-a fost dat să cunosc eu din teoria **Statului țărănesc**.

[-----realizările PNL ptr țărani: împrumutarea și votul obștesc -----]

" Va să zică , **iată două momente în care primatul problemelor țărănești a angajat întreaga activitate politică a noastră. Credeți că , pentru aceasta , vreun membru din Partidul Liberal de atunci a numit Statul român , Stat țărănesc ? Nu !**

Pentru că **poți să dai un obiectiv Statului spre realizarea unor probleme și poți să dai exclusivitate problemelor țărănești în Stat, dar Statul nu se numește țărănesc , este tot Statul vechi , în concepția de drept politico-juridică.**

Noi n-am schimbat Statul , i-am dat o funcțiune nouă , un obiectiv nou, după cum puteți să-i dați acest obiectiv pentru totalitatea problemelor țărănești , dvs confundați Statul cu funcțiunea.

[-----] " Eu aş vrea să strâng gândurile ca să pun problema capitală .Problema capitală pentru mine este tot punctul de plecare.

Credeți dvs că d-l Andrei, d-l Călinescu, și ceilalți juriști din partid nu știu care este exacta situație a Statului țărănesc ? Nu se schimbă nimic, dar absolut nimic , din Statul actual , în ce privește construcția juridică și politică .

A ! Îi dai primatul problemelor țărănești dar nu schimbi instrumentul politic pe care să-l realizezi .Atunci, de ce l-ați numit Stat țărănesc , iată întrebarea :oare electoralul de care vorbeam adineauri , n-are nici un rol aici ?(aplauze la PNȚ)

...Captarea interesului electoral

Dar care este pericolul ? Se poate ca preocuparea aceasta de electoral ,impusă dincolo de necesitățile regimului democratic, să ajungă până acolo încât să înnebunească o lume întreagă , crezând că prin Statul țărănesc va ajunge tovarăș la bunurile tuturor ,căci este o concepție primitivă aceasta, fiindcă țărănul nu poate ști că este vorba de același Stat Român ,care există și acum.Va crede că este altceva ; și nu este altceva , lucru pe care nu-l puteți contesta. Mai puteți vorbi , în acest caz, de libertatea consimțământului ?

Captarea conștiințelor cu astfel de erori e mai gravă decât furtul urnelor.[----]

" Prin urmare , **dacă Statul este țărănist, restul claselor sociale de la noi nu trebuie să mai participe la puterea politică a Statului.?**

-PCAndrei : **Este o inversare a rosturilor, care a fost până acum după proporție.**

-Aznavorian : Eu înțeleg să aduci pe primul plan al preocupărilor oamenilor politici **problema țărănească**. Statul însă nu se schimbă .Atunci de ce l-ați botezat Stat țărănesc ?
Veți putea spune : când vom veni la putere ,toți prefectii, toți primarii , vor fi țărani
Asta înțeleg s-o spuneți .

-PCAndrei : **Dle raportor, pentru talentul dvs , nu face cinste această argumentare.**

-Aznavorian : **Am exemplificat la extrem [-----] dați primat problemelor țărănești , dar cu aceasta nu ați schimbat Statul. Și atunci, fiindcă l-ați botezat Stat țărănist, nu înseamnă că aveți o evidentă preocupare electorală ? Fiindcă este mistica electorală care v-a condus** **Și consecințele sunt grave.** [-----]

LD:2003:

1. Cu aceasta, Aznavorian , după ce aduce un scurt omagiu lui Titulescu, încheie brusc discursul. Mărturisesc că simt o profundă desamăgire .La o dezbatere în care au dominat discursurile naționaliste, în care proaspătul PNC -prin Gh.Cuza, Goga și ACCuza - și-a prezentat programele, intențiile; la discursul vitriolant al lui Madgearu, la semnalele transmise de minoritari ,Aznavorian **nu găsește să spună nici un cuvânt despre criticile aduse.**

2.Despre guvernul Tătărescu ,despre legislația propusă, s-au pronunțat o serie de opinii ; Aznavorian nu găsește necesar să spună ceva despre ele !

3. Cu acest Răspuns la Mesaj, delegația Parlamentului va trimite un mesaj către Rege . Care este acest mesaj ?!

4.Concluzie :Discursul lui este demn de o interesantă dispută doctrinară ;demn de o polemică interpartidistă ;dar nu este discursul unui raportor ,nici al majorității parlamentare A doua zi a vorbit Tătărescu]

[LD:2007: Este discursul unui tânăr cultivat , exponent si produs la cercul "*Părerii libere*" Este un discurs "ca din carte" , teoretic , și "pro-domo" ,pentru guvernarea pe care o sprijinea. După cum , unele unele "inovații" ptr explicarea unor "corective" aduse democrației ,sunt -după citările bibliografice - sunt teorii occidentale în vogă. Asta nu scade cu nimic valoarea lor, ci dovedesc doar că era "în pas cu vremea" .]

H.Aznavorian / 13 dec.'35

17.) Gh.Tătărescu(președ.Consiliu), concluzie la Mesaj,14 dec.'35

(DAD, MO 14 . sâmbăta, 14 dec.'35 , p. 240- 244)

Ședința se deschide la ora 16, 30. Sunt prezenți 277 deputați , presă, public.

Pe banca ministerială- **guvernul** . Majoritatea, inclusiv șeful PNL , **Dinu Brătianu**,entuziasmată Opoziția este prezentă, inclusiv **Maniu, ardelenii, Gh.Brătianu, Cuza,Goga ș.a.**

Lipsește **deputații minoritari** - germani, maghiari, ucraineni -ceea ce indică o stare de profundă neliniște legată de măsurile de protecție naționale .

Am revăzut câteva discursuri ale lui Tătărescu , în postura de opozant.**Ce putea face schimbarea de ipostază** (la guvernare !) dar , mai ales ,**răspunderea** (pentru prima oară premier !) .Discursul este **sintetic, sobru, pragmatic, cuantificat , edificator ;**

Cifrele reci sunt puse să vorbească , nu etichetări, nu generalități ;

Sistematizat pe două mari direcții - ca efect oratoric - **pacificarea politică și consolidarea națională.**

Tătărescu reușește **o antiteză între guvernarea PNȚ și Guvernarea PNL.**

Efectul este zdrobitor. Abia spre sfârșitul discursului , dar și atunci , nu explicit,are câteva referiri la **partidele care ceruseră plecarea PNL de la putere** ,fără însă a argumenta prea mult, ci **sentențios :PNL trebuie să rămână la guvern** pentru a-și îndeplini misiunea, **programul, planurile ,de** **pacificare și consolidare națională.**

Nici o vorbă de starea de asediu, de cenzură, de revizuirea Constituției, de retragerea unor legi anunțate , de abuzuri sau ignorări în opera de guvernare .

Foarte sigur pe el , pe guvern, pe partid, și, clar ,pe încrederea Regală.]

Doc. integral - xerox ; **fișier Guvern XI**

/ Dezbaterile la Mesaj , prilej /
/ Bilanț : doi ani de guvernare /
/ Deviza guvernului : destindere , pacificare , consolidare /

A. Destindere politică , pacificare

-Focar : creditori - debitori ; soluția : **conversiunea datoriilor** /
-Focar : străinii - românii ; soluția : **protejarea elementului românesc** /
-Focar : șomeri - patroni ; soluția : **lucrări publice , investiții** /

B. Consolidare națională . Obiective , Soluții :

-**Apărarea țării** ; soluție : **înzestrarea armatei**
-**Echilibrul financiar** ; soluție : **monedă , buget , datorii** /
-**Suprastructura economică** ; soluție : **drumuri , poduri , CFR , linii telefon** /
-**Rentabilizarea agriculturii** ; soluție : **prețuri , tehnologii , culturi , educație**
-**Eficientizarea industriei** ; soluții : **producție ; materie primă ; comerț** /
-**Sănătatea națională** ; soluții : **reorganizarea sanitară ; profilaxie , spitale ; doctori** /
-**Învățământ** ; soluții : **legislație , școli , cadre didactice** /
-**Administrația de Stat** ; soluții : **primării ; stabilitate ; muncă , disciplină** /
[**Paralelă : 5 ani de guvernare PNT - 2 ani de guvernare PNL**]
-**Disciplină națională** ; soluție : **Straja Țării , Premilităria** /
-**Apărarea integrității** ; soluție : **politica externă activă** /
-**Legislație unitară** ; soluție : **unificarea codurilor , legislație diversă** /

C. Răspuns opoziției : continuarea guvernării

/Doctrinile , programele de "stânga" , de "dreapta" fără soluții , /
/Soluțiile alternative : **ură , indisciplină , violență , discordie** /
/PNL , **continuă guvernarea , programul , stilul de muncă** /

Gh. Tătărașcu / 14 dec. '35

Doi ani de guvernare - bilanț

"D-le președinte , d-lor deputați , **desbaterile** ce au avut loc în jurul **Adresei de Răspuns** la **Mesajul Tronului** , sunt **pentru guvern prilejul de a fixa** , printr-o **declarație colectivă** liniile generale ale **politicii sale** și de a **recapitula înfăptuirile** din acești **doi ani de guvernare** , care , **oricât de severe** ar fi **obiecțiunile și oricât de pătimase** ar fi **criticile** , rămân o **etapă rodnică în ideea consolidării Statului nostru** . (aplauze la majoritate)

▣PACIFICARE:

" În faptele acestea au urmărit cele **două țeluri cardinale ale guvernării noastre** : **pacificare și consolidare** .

Pacificare , și , în primul rând , **pacificare politică** . **Am crezut** , în momentul când mi-am asumat răspunderea guvernării , că situația generală internă și externă , ne impunea **crearea unei noi atmosfere politice** , **stăpânită nu de distrugere reciprocă ci de dorințe de colaborare** . (aplauze la majoritate)

Și **am crezut** că **acțiunea continuă de denigrare și de sfâșiere** nu poate să găsească în sufletul maselor decât simțământul totalei **neîncrederi în clasele conducătoare** , culminând cu **anarhizarea spiritelor și a moravurilor noastre** . (aplauze la majoritate)

" În slujba acestor credințe , **am proclamat** nevoia **destinderii în luptele interne** , și consecvenți cu aceste credințe , **am concentrat atenția noastră exclusiv asupra operei de refacere** , **abținându-ne** de la orice de la orice **act de vrăjmășie sau de învrăjbire** .

Vom persevera în practica acestei politici , socotind că **pacea internă constituie** , în împrejurările de astăzi , **condițiunea dominantă a oricărei acțiuni de guvernare** ." (aplauze la majoritate)

-Conversiunea=pacificare creditori-debitori

"**Pacea politică și pacea socială** . Când am făcut **inventarul moștenirii lăsate de guvernul precedent** , am descoperit în toată țara **focare de frământări și de agitație** , care amenințau să devină **turburătoare** . **Focarul cel mai primejdios îl constituia războiul dintre creditori și**

debitori. Problema conversiunii datoriilor rămăsese o **problemă nerezolvată**, și **ultimele două legi ale guvernului precedent se dovediseră inoperante**.

"Viu este încă și azi ecoul **întrunirilor și al manifestărilor**, care puneau periodic, față în față, **blocul de interese și de patimi** a două categorii sociale, exasperate de neputința conducătorilor de a rezolva conflictul.

"Proaspete sunt **consecințele acestui conflict** care **provocase prăbușirea creditului, oprirea transacțiilor, căderea instituțiilor bancare, paralizia întregii vieți economice** și care deschidea perspectiva pentru desfășurarea normală a vieții statului.

"Opera noastră de pacificare a început cu soluționarea acestei probleme.

Soluțiile noastre s-au dovedit eficiente și au liniștit masele turburate.

Soluțiile noastre **au statornicit ordinea și echilibrul**. Legea noastră **a înviorat creditul și a renăscut ideea executării contractelor**. **Debitorii au fost despovărați** și, cu satisfacție putem constata, că **70% din ei privilegiază** azi de avantajii legii noastre (aplauze la majoritate, strigăte de bravo)

Gh.Tătărăscu / 14 dec.'35

-Protecția muncii naționale =pacificarea români/străini

"Opera de pacificare a fost continuată pe celelate tărâmurile de agitație și neliniște.

Am curmat starea de agitație provocată de **o situație anormală în serviciile publice**, în care, **după 17 ani de la unire** mai erau încă **funcționari, care nu-și însușiseră limba** Statului, în timp ce **funcționarii români erau lăsați pe drumuri**, pentru economii bugetare. (aplauze la majoritate, strigăte de bravo)

"Prin acte de guvern, am făcut să înceteze această anomalie turburătoare.

În cadrul aceloarași preocupări, **am legiferat protecția muncii naționale** și am început lupta pentru **a asigura muncii românești drepturile ce le are în Statul nostru național**,

curmând și pe aceste teren o situație ce nu mai poate dăinui fără grave primejdii pentru liniștea țării. (aplauze la majoritate, strigăte de bravo) **Continuăm și azi această luptă și prin acte executate cu prudență, dar cu hotărâre**, sperăm să desăvârșim opera începută."

Gh.Tătărăscu / 14 dec.'35

-Lucrări și investiții=pacificare socială

[dr.I.Costiniu]

"Opera de pacificare a fost extinsă prin **reducerea șomajului** Grație **programului nostru de lucrări și investiții publice**, birurile Ministerului Muncii nu mai anunță azi **decât 8.000 șomeri pe tot întinsul Țării Românești**, iar prin acțiunea noastră de **permanent control și intervenționism lăsat**, în acești doi ani de guvernare, **conflictele muncitorești au scăzut și în număr și în instensitate "** (aplauze la majoritate, strigăte de bravo)

Gh.Tătărăscu / 14 dec.'35

☐CONSOLIDARE:

-Apărarea națională

[Tătărăscu -ministrul Armamentului ; g-ral Anghelescu- ministrul Apărării]

[LD : vezi ce a spus Tătărăscu în iun.'40 când s-a acceptat ultimatumul sovietic ,pentru că armata nu era pregătită !]

"Opera de consolidare ,în primul rând, **toate eforturile**, toate realizările menite **să întărească oștirea**, care a fost pentru guvernul nostru **preocuparea de căpetenie**.

(aplauze prelungite la majoritate, strigăte de bravo)

Nu aici putem enumera toate **realizările dobândite** în acești doi ani.Ele vor face **obiectul unei largi expuneri** în fața **Comisiunilor militare** ale Camerei și Senatului.Ceea ce trebuie să știe de pe acum și Parlamentul și țara ,este că **înzestrarea oștirii a ieșit din faza planurilor programatice și a programelor fără de resurse, și a fost așezată pe drumul realizărilor**.

(aplauze prelungite la majoritate, strigăte de bravo)

"În opoziție cu un trecut recent, în care întâi se elaborau programele de înzestrare și apoi se căutau resursele financiare - care nu s-au găsit nici o dată și de aceea **programele nu s-au**

executat nici o dată - noi am asigurat mai întâi **resursele financiare** și apoi, în cadrul lor, **am întocmit un program de înzestrare**, care se realizează și căruia i-am afectat până azi **suma de 4 miliarde de lei.**" (aplauze prelungite la majoritate, strigăte de bravo)

"Pentru asigurarea acestor resurse, **am pus în joc toată popularitatea noastră, cerând contribuții grele țării**, siliți, în același timp, **să neglijăm alte capitole de activitate din programul nostru.**

Grație noilor impozite, care au constituit **bugetul special al apărării naționale**, au putut fi atăcate **toate problemele înzestrării**, în cadrul unui **program** ce a primit aprobarea forurilor legale. **Armata de uscat, aviația, marina**, toate forțele care concură la apărarea țării, au fost luate în considerare în noul program.

Putem privi cu mândrie la această operă, una din cele mai importante **din câte s-au săvârșit de vreo guvernare.**" (aplauze prelungite la majoritate, strigăte de bravo)

-Finanțele țării

[**Vict.Slăvescu, Victor Antonescu**]

"Operă de consolidare, apoi, urmărirea fără șovăire pentru **reducerea cheltuielilor Statului**, pentru **reducerea numărului funcționarilor** și **organizarea serviciilor publice** și pentru **echilibrul bugetar**, care, după un an întreg de sforțări, a fost **asigurat prin bugetul în curs**, dobândindu-se astfel **un nou punct de sprijin** pentru refacerea vieții noastre financiare. (aplauze la majoritate)

Grație acestei opere de **restaurare financiară**, am realizat **împrumutul de înzestrare**, destinat în mare parte, satisfacerii nevoilor militare; **am redus cuponul datoriei externe**, după lungi și anevoioase tratative, aducând **o economie de 5 miliarde lei**, în bugetul general al Statului; (aplauze la majoritate) am obținut **înlăturarea controlului străin în gospodăria noastră financiară**; (aplauze prelungite la majoritatea PNL și PNC); am reușit să dăm astăzi țării, **un buget echilibrat**, printr-o politică fermă și prevăzătoare, punând astfel **ordine în finanțele publice** și sporind **creditul Statului în afară.**" (aplauze la majoritate)

Am reușit **să rezolvăm problema datoriilor Statului** din **exercițiile închise**, care apăsau greu atât asupra bugetului, cât și asupra creditului țării, **lichidând până azi 9 miliarde 9 sute milioane lei datorii**; am dotat oștirea cu un **fond special de 2 miliarde lei anual**;

în sfârșit, **am asigurat plata tuturor angajamentelor de salarii, pensii și materiale**, (aplauze la majoritate, strigăte de bravo) **după o perioadă de tristă amintire în care Statul nu putea să facă față celor mai elementare dintre datoriile sale.**

(aplauze la majoritate) **lată opera** care, într-un ceas de mari greutate, a **restaurat situația financiară a țării**, a redat Statului posibilitatea să-și regăsească **echilibrul mijloacelor bănești** și să facă față celor mai imperioase nevoi, **asigurând astfel funcționarea normală și rodnică a întregii gospodării naționale**" (aplauze la majoritate)

Gh.Tătărăscu / 14 dec.'35

-Căile de comunicație=operă de refacere

"Operă de consolidare - acțiunea de **refacere a drumurilor țării**, lăsate în părăsire **printr-o politică demagogică și negospodărească** (aplauze prelungite la majoritate)

Făcând **apel la conștiința și inițiativa cetățenească** și conjugând **resursele reduse** ale Statului **cu randamentul brațelor**, am putut, în timp de numai 2 ani, **să reparăm în parte efectul dezastruos al acestei politici**, urmărind și acțiunea de **refacere a utilajului național.**

"Am reparat **46.476 kilometri șosele** de toate categoriile.

Am executat **lucrări în valoare de 39 milioane** pentru îndreptarea **cursurilor apelor**, indignuri și apărarea comunelor **expuse la inundații.**

Am făcut **investiții de 238.514.190 lei** în **porturile de la Dunăre și Marea Neagră**, sporind **traficul de mărfuri și călători** pe vasele Statului.

Am început construirea unei **linii de interes strategic Ilva Mică -Vatra Dornei**, în valoare de 1.200.000.000 lei și a **liniei Reșița -Caransebeș**, în valoare de 350.000.000 lei care **vor fi date circulație în 1937**; am sporit numărul **vagoanelor** și parcurilor de **locomotive.**

"Astfel, într-o perioadă de serioase comprimări bugetare, **căile de comunicație ale țării** au înregistrat **îmbunătățiri însemnate**, care vor contribui la refacerea și dezvoltarea vieții

noastre economice . (aplauze prelungite la majoritate)
Gh.Tătărescu / / 14 dec.'35

-Agricultura:raționalizarea și adpatarea

[**VVSassu**]

"**Operă de consolidare** - toate eforturile noastre pentru raționalizarea și adaptarea agriculturii , la situația creată de **criza generală** și pentru **apărarea agricultorilor împotriva depresiunii catastrofale a prețurilor produselor agricole** .

"Am acordat **credite extra-bugetare** în sumă de **278.650.091 lei** pentru a sprijini **acțiunea tehnică și de îndrumare a tuturor ramurilor de agricultură** ;

am îmbunătățit culturile existente prin distribuire de **semințe și mașini** ;

am început campania de **schimbări a metodelor de cultură** , prin îndrumările **institutilor științifice** , prin **școli și fermele Statului** , prin numeroase **gospodării model** și prin cele **120 de centre agricole** , create și **înzestrate cu mașini sistematice** .

(aplauze la majoritate)

"Am sprijinit **viticultura și pomicultura** prin echipele voltante pentru **tratamentul pomilor** , prin **organizarea și investițiunile** făcute în **centrele viticole** ,prin **ajutorul dat de cooperativele existente** și cele din nou create ,prin **înlesniri în vederea exportului produselor** .

" Am sporit simțitor **veniturile regiilor comerciale** , printr-o bună gospodărire și prin reducerea cheltuielilor ,mărind numai la **Casa Pădurilor** ,**veniturile Statului** în 1934 cu **166 milioane de lei** , spor care se menține **și în anul curent** . (aplauze prelungite la majoritate)

Am sporit suprafețele împădurite , ajungând , prin administrația CAPS , a împăduri în anul 1934 și parte din 1935 , **o suprafață de 38.000 ha** (față de 27.000 ha în anii '32-'33) , iar în acțiunea de propagandă în anii 1934 și parte din 1935 , **o suprafață de 29.769 ha** .

(aplauze prelungite la majoritate)

" Am asigurat o **rentabilitate mărită crescătorilor de vite** , prin debușeuri interne prin convențiuni comerciale și prin debușeuri externe ,**sporind exportul bovinelor** , de la 16.000 capete , în 1933 ,**la 47.000 capete** în 1934 și **60.322 capete** în zece luni ale anului 1935 .

Am sporit rentabilitatea crescătorilor de oi , printr-o serie de **măsuri** care au stabilit **prețul lânii** și au adus acestei ramuri de producție , **un spor de venit de peste 250.000 lei anual** , începând cu 1934 . (aplauze prelungite la majoritate)

"**Am ridicat prețul grâului** , cu **sprijinul susținut al Statului și al cooperativelor** ,aducând în folosul plugarilor , față de prețul mondial , **un surplus de beneficiu de peste 5 miliarde lei** în 1934 , și de **6 miliarde în 1935** , revărsând acest beneficiu **cu deosebire asupra mici lor plugari** . (**aplauze prelungite la majoritate**)

Am asigurat , în general ,**o mai bună valorificare a tuturor cerealelor** , care se poate constata prin faptul că , pe când cantitatea de:

1.093.167 vagoane produse în 1933 , reprezentau o valoare de **21.915.000.000 lei**

857.526 vagoane , mai putine deci , în 1934 , în valoare de **22.531.000.000 lei**

926.540 vagoane , în 1935 , în valoare de **23.831.000.000 lei**

" Am constituit **noi izlazuri** și **am mărit izlazurile existente** ,defalcând din proprietățile Statului o întindere de **44.337 ha de pământ** .

" Am ajutat **regiunile deficitare** și am distribuit **semințe și porumb de hrană** , cu o jertfă de **300.000.000 lei** din partea Statului .

"Am continuat și dezvoltat , prin mijloace legale și prin **mijloace financiare sporite** , **opera națională de colonizare a Dobrogei Noi** , cu elemente românești viguroase .

(aplauze prelungite la majoritate , strigăte de bravo))

"**Ultimii doi ani** au însemnat astfel , **pentru toate ramurile de agricultură , o perioadă de realizări rodnice , de prosperitate și de progrese îmbucurătoare** . (aplauze prelungite la majoritate , strigăte de bravo))

Gh.Tătărescu / / 14 dec.'35

-Industrie

[ing**Teodorescu** ,]

" **Operă de consolidare** - acțiunea de **valorificare și de sporire a producției** în toate **celelate**

ramuri ale vieții naționale .

" Astfel, numai în întreprinderile Statului au urcat producția : **schemă LD**]

	<u>1933</u>	<u>1935</u>
aurul	740 kg	1.200 kg
argintul	5.700 kg	7.000 Kg,
plumbul	190 vag.	280 vag.
cuprul	16 vag	50 vag.
sulfat cupru	130 vag.	300 vag.
acid sulfuric	87 vag.	200 vag.
fontă	28 vag.	2.250 vag.
piese turnate	269 vag.	400 vag.

(aplauze prelungite la majoritate, strigăte de bravo)

"Am valorificat **redevențele de petrol** , sporite printr-o creștere de **20%a producției generale petroliferae** , **cu un surplus de preț**, realizând numai în 8 luni din 1935 , **460 milioane lei**, față de o prevedere bugetară de 280 milioane.

"Am aplicat **legea pentru protecțiunea muncii naționale** , obținând printr-un control viguros , în toate întreprinderile , **cu un mare număr de români, ingineri, contabili și diplomați ai școlilor superioare să-și găsească angajamente în diversele ramuri ale activității industriale și comerciale** " (aplauze prelungite la majoritate, strigăte de bravo))

" **Un început de prosperitate reală și de ordine națională , se resimte în toate aceste ramuri ale activității industriale și comerciale** "

Gh.Tătăărăscu / 14 dec.'35

-Sănătatea

[**dr.Costinescu**]

" **Operă de consolidare** apoi : **acțiunea novatoare desfășurată pe terenul sănătății publice** , prin **crearea de noi spitale și dispensare** și prin **organizarea a noi poziții de rezistență și de prevenire împotriva bolilor și epidemiilor** care amenință rasa noastră.

(aplauze prelungite la majoritate)

" **Am înființat** , astfel, **33 de spitale noi**. Am reparat **262 de spitale** care se găseau în stare de adevărată ruină. **Am redeschis** și pus în funcțiune **70 de spitale** care își închiseseră de mult porțile pentru lumea suferindă. (aplauze prelungite la majoritate)

" **Am sporit asistența medicală** și anumite centre de la sate și orașe prin înființarea a **243 dispensare noi**, altele sunt în curs de construcție, și prin **repararea a 146 dispensare vechi**. Am asigurat o **mai bună organizare** și funcționare a celor **320 spitale județene și comunale** , trecute în întreținerea Statului. **Am aprovizionat spitale** atât de lipsite de cele necesare unei funcționări normale,dându-li-se **medicamente** pentru 120 milioane lei și materiale pentru 153 milioane lei. (aplauze prelungite la majoritate, strigăte de bravo)

" **Am intensificat asistența medicală** în anumite **centre de la sate** , prin crearea a **200 posturi de medici și 250 posturi de agenții sanitare** pentru comunele rurale, prin acordarea unei **prime de salariu medicilor tineri stabiliți la sate** și prin **crearea eforiilor sanitare** .

" **Am înființat 44 de echipe speciale** pentru **combaterea tifosului exantematic** în unele județe din **Moldova și Basarabia** , unde boala luase aspecte endemice.

(aplauze prelungite la majoritate)" Pentru **combaterea bolilor sociale** , și în special a **tuberculozei**,care a luat proporțiile unui adevărat flagel, s-a înființat "**Liga contra tuberculozei**" ,asigurându-i un buget de **120.000.000 lei anual**. În cadrul acestei noi și puternice organizații, s-au creat secțiuni speciale la unele spitale , s-a mărit capacitatea sanatoriilor actuale și s-a început construirea 7 sanatorii noi. (aplauze prelungite la majoritate)

"**Am reorganizat asistența urmașilor și victimelor războiului**, prin **înființarea IOV** , și prin crearea a **4 cămine pentru studenții orfani de război**.

"Construcția a **12 căminuri de ucenici** , în valoare de **128. 142. 332 lei** ,

crearea a **2 institute de psihotehnie**, crearea **cursurilor de perfecționare**

și a **burselor de specializare pentru muncitori** , ridicarea a **noi localuri**

pentru **casele de asigurare** , **spitale și dispensariile muncitorești** în valoare de **59.406. 557 lei** , completează această operă de asistență .

" **Ea apare cu atât mai însemnată și mai binefăcătoare cu cât a fost îndeplinită după o lungă**

perioadă de lipsuri în domeniul asistenței publice și într-un timp de mari dificultăți bugetare ."
(vii aplauze prelungite la majoritate)

-Învățământul

[**dr.Angelescu**]

" **Opera de consolidare** : lupta pentru **propășirea culturală** dusă în cadrul **tradițional al guvernărilor național-liberale** , prin **sporirea armatei de învățători care combat analfabetismul și prin ridicarea a noi construcții școlare** .

" Am desăvârșit , întâi , **construirea celor 1.400 școli rămase neterminate din 1928.**

(aplauze prelungite la majoritate)și **am început construirea a 5.000 școli primare noi**, cu contribuția Statului de **100 milioane lei** și cu **contribuția de 6 ori mai mare** a județelor, a comunelor, și a țărănimii ." (aplauze prelungite , strigăte de bravo , la majoritate)

Am creat 10.000 posturi de învățători , în învățământul primar (aplauze prelungite la majoritate) din a cărui **obligativitate am făcut o realitate** , reușind a spori numărul elevilor care urmează cursul școlii primare la un procent de **90-95% "** (aplauze prelungite la majoritate)

" Am pus la îndemâna populației rurale , **învățământul supra -primar**, cu **învățământ agricol pentru băeți** și cu **învățământ gospodăresc pentru fete** ,oferind fiilor și fiicelor de săteni un **învățământ practic corespunzător** condițiilor de viață .

" Am continuat **construcția școlilor profesionale** de toate categoriile și a **liceelor începute în 1928**, făcând, în același timp , ca **selecționarea elementelor în învățământul secundar să devină o realitate.**

"Am sporit **nr.învățătorilor în Banatul Sârbesc** , înființând **o secțiune normală și una liceală la Vârșet "** (aplauze prelungite la majoritate, strigăte da bravo)

"Am acordat **Universităților** noastre , cu toate greutățile financiare ale Statului,**fondurile necesare** pentru satisfacerea nevoilor urgente.

"Am îmbunătățit **situația materială a Corpului Didactic**,prin plata **gradațiilor ,a definitivărilor și avansărilor "** (aplauze prelungite la majoritate)

"Astfel , **marea operă pe care Partidului Național Liberal o duce de decenii ,pentru luminarea păturii țărănești** , și pentru **ridicarea culturală a neamului,este în plină desfășurare** și în binefăcător progres **pe toate țărmurile. "**

Gh.Tătărăscu / 14 dec.'35

-Administrația de stat

"**Operă de consolidare** - actele de fiecare zi ale **administrației noastre** , fracționată în fiecare județ, în echipe de muncitori , puși în slujba **programelor de redresare** și care au scris **una din paginile cele mai luminoase ale activității administrative** (aplauze prelungite la majoritate)

" În afară de **contribuția dată acțiunii de construire a școlilor, dispensarelor, șoselelor**, înregistrate în această expunere, **opera constructivă realizată în județe, comune rurale, orașe și municipii** , se înfățișează în următoarele cifre :

am construit 1.369 primării noi, am **reparat 2.839 primării vechi**,
am construit 11.858 poduri noi, am **reparat 10.539 poduri vechi**,
am construit 539 de biserici noi, am **reparat 2.738 biserici vechi ."**

(aplauze prelungite la majoritate, strigăte da bravo)

am construit 3.814 de linii telefonice noi, am **reparat 4.685 linii telefonice vechi** ,
am investit în alte **diverse construcții edilitare** , **671.427468 lei** .

În acest răstimp de **doi ani** , atâta **activitatea organelor locale** , cât și întregul **mecanism administrativ al țării** , s-au resimțit de **un viguros avânt creator** și de restabilirea din ce în ce mai efectivă a **ideii de gospodărie "** (aplauze prelungite la majoritate, strigăte da bravo)

Gh.Tătărăscu / 14 dec.'35

...Bilanț cifric paralel:Guvernarea PNT - guvernarea PNL

[LD : încerc **să o scriu pe două coloane.**, o guvernare de **5 ani** (15 nov.'28- 15 nov.'33) și o guvernare de doar **2 ani** (15 nov.'33 - 15 nov.'35) Limbajul cifrelor.

Bine înțeles, în stenograma discursului este un paragraf curgător , aplaudat la fiecare comparație enunțată .Este adevărat că , la național țărăniști, este inclusă și guvernarea lorga.

Așa a fost făcut bilanțul . Și , e adevărat , **bilanțul era zdrobitor !**]

	Guvernarea PNT	Guvernarea PNL
prevederi buget	10.708.422.367 lei	8.867.203.824 lei
școli	855	2.391
spitale	18	33
dispensare	27	243
primării	864	1.369
șosele	2.269 km	3.911 km.
linii telefon	2.527	3.814
biserici	345	593

.....
Gh.Tătărăscu / 14 dec.'35

«CONSOLIDARE SUFLETESCA

- " Straja țării " , " Premilitarii "

" D-lor deputați , **operă de consolidare** , acțiunea de **consolidare sufletească** , întreg **programul de crearea unui nou cadru de disciplină națională** pentru tineretul nostru , **care a fost rupt din atmosfera primejdioasă a curentelor de dezagregare și de otrăvire** , prin înființarea **"Străjii Țării"** și prin organizarea **instrucției premilitare "**

(aplauze prelungite , strigăte de bravo , la majoritate)

"300.000 de străjeri și străjere constituiesc astăzi această **nouă falangă de disciplină** și **350.000 de tineri** sunt **înregimentați în unitățile premilitare** , care sunt , în fiecare sat , **adevărate focare de ordine** , pregătind în același timp pe soldații de mâine "

(aplauze prelungite , strigăte de bravo , la majoritate)

Gh.Tătărăscu / 14 dec.'35

-Politica externă .

[Titulescu]

" Operă de consolidare , politica noastră externă . Această politică a urmărit și urmărește două țeluri : **asigurarea păcii și menținerea granițelor actuale ale țării** .

" Prin **asocierea cu popoarele expuse** aceluiași primejdii ca și noi , **marile noastre interese naționale se confundă** azi cu **însăși bazele ordinii internaționale existente** .

Astfel , prin noul ei statut de organizare , **Mica Înțelegere** a devenit **o unitate internațională distinctă** de aceea a Statelor care o compun , și , **în așteptarea roadelor** unei evoluții firești de **lărgire și de integrare** , se alcătuește **cel mai solid organism de pace în bazinul Dunărean . "**

(aplauze prelungite , strigăte de bravo Titulescu ! ; deputații se ridică în picioare și aplaudă îndelung . Este singurul ministru astfel tratat , nominalizat , adulat)

" Prin încheierea **Înțelegerii Balcanice** , s-a creat un **ășezământ definitiv de pace** , a cărui putere a fost verificată , la focul experienței , tocmai în regiunea al cărui nume era înainte vreme sinonim cu războiul .

"De la Praga la Ankara s-a creat , prin cele două înțelegeri precizate , **un lanț de State** care nu cer nimănui nimic , decât să poată să se dezvolte , prin muncă și libertate , dar care constituiesc **un fond impunător** , **împotriva oricui** ar vrea să turbure **principiul lor de Stat : pace pe baza intangibilității hotarelor actuale** . (aplauze prelungite la majoritate)

" **Din convențiunile de la Londra** , încheiate cu **URSS** , **vecinii ei și statele Miciei Înțelegeri** , s-a dat nu numai pentru prima dată cu precizie **definiția agresorului** , dar **s-a pus , în același timp și pentru totdeauna** ,

întreg teritoriul aflat astăzi sub stăpânire românească ,

la adăpost de orice război sau violență . " (aplauze prelungite la majoritate)

" Datorită acestor convențiuni , s-au putut relua anul trecut **relațiunile normale cu URSS** , pe baza **garanției mutuale a plinului și întregului respect al suveranității celor două State** , și s-au putut crea **condițiunile unei prietenii** cu marea noastră vecină de la răsărit , **necesară atât securității Statului nostru** , cât și **colaborării rodnice în întreaga Europă** , **operă** căreia România a închinat și înțelege să închine toate eforturile ei . "

(aplauze prelungite la majoritate)

" **Politica externă a României este concepută și condusă în așa fel, ea este într-atâta expresia intereselor curate românești , încât România nu cunoaște vrăjmași ; vrăjmașii ei sunt numai vrăjmașii păcii .** (aplauze prelungite la majoritate)

"În schimb, **România consideră prieteni pe toți** acei care se străduiesc să mențină pacea , fără nici o distincțiune, de nici un fel.

Organismele internaționale create prin munca noastră și a prietenilor noștri , pentru a **consolida situațiunea stabilită prin tratate , nu au ușile închise.**

Orice Stat, fără distincțiune, **care ne garantează hotarele țării și pe acelea ale aliaților noștri, poate deveni asociatul nostru,** în marea luptă pentru organizarea păcii , pe care o vom duce **până la triumful ei definitiv. "**

(aplauze prelungite , strigăte de bravo , la majoritate)

" **Această luptă** , noi am înțeles să o ducem **cu ajutorul și din mijlocul** instituțiunii menită, înainte de toate , să ocrotească pacea și care este **Societatea Națiunilor.**

Semnătari ai Pactului Societății Națiunilor , înțelegem să-i **respectăm cu scrupulozitate obligațiunile, chiar atunci când executarea lor ne îndurerează sufletele,** ca în cazul **conflictului Italo - Etiopian.**

Semnătari ai Pactului Societății Națiunilor, am considerat că , **pentru a-i spori sortii ,** ca celelate State să execute obligațiunile lor față de noi,

trebuie să dăm pilda răspunsului leal al angajamentului luat , iar nu pe aceea a repudierii semnăturii date .

" **Operă de consolidare , politica noastră externă !**

Așa o considerăm nu numai noi, **din punctul de vedere al intereselor românești, așa o consideră toți aceia care și-au luat nobila îndeletnicire de a se ocupa de pacea lumii.**

Ce dovadă mai strălucită despre aceasta am putea da , decât faptul că , **acum trei luni, România a fost aleasă în cel mai înalt for internațional**

, **Consiliul Societății Națiunilor,** cu o quasi unanimitate de voturi , care dovedește că **străduințele ei neîntrerupte sunt adânc apreciate ,** pentru că **nu servesc numai intereselor noastre naționale ,** dar și **cauza păcii generale , cu care ele se confundă ! .**

(Strigăte de bravo, ovațiuni, aplauze prelungite ; trăiască ministrul de externe , Titulescu !)

Gh.Tătărăscu / 14 dec.'35

-Justiția:opera legislativă și de organizare

[**Victor Antonescu, Valeriu Pop**]

" **Operă de consolidare , legile noastre,** pe care rațiunea necesară împotriva maniei de legiferare a guvernului precedent,le-am voit **reduse prin număr , dar eficace prin roade .**

"**Sforțările guvernului** au fost concentrate, în primul rând,asupra **operei de unificare legislativă.** Am supus unei **radicale revizuirii anteproiectele și proiectele de unificare și ,** după o muncă stăruitoare,**Codul Penal și Procedura Penală** sunt astăzi **în ultima fază a legiferării ,iar Codul Comercial și Codul de Procedură Civilă,** vor putea fi prezentate Parlamentului în actuala sesiune a Corpurilor Legiuitoare.

" **Întreaga aceasta legiferare,** utilizând ultimele cercetări ale dreptului, a fost, însă, **în primul rând, o operă de adaptare la realitățile românești , deci o operă națională.**

" Deopotrivă, **am revizuit organizarea judecătorească ,reducându-se toate instanțele și toate posturile de prisos,** călăuziți, în același timp, hotărârea de **a crea magistraturii țării** condițiunile morale și materiale reclamate de **prestigiul și independența puterii judecătorești. (aplauze la majoritate)**

" **Legea învățământului primar, legea învățământului secundar,legea de modificare a organizării sanitare, legea pentru organizarea cooperăției ,**precum și **legile speciale** reclamate de necesitățile acțiunii de guvernare -la care **se vor adăuga legile anunțate prin Mesajul Tronului ,sunt tot atâtea contribuțiuni hotărâtoare , care completează armătura legală a Statului ."**(aplauze la majoritate)

Gh.Tătărăscu / 14 dec.'35

▣Răspuns opoziției

" D-lor deputați , **iată opera noastră** descrisă în fapt , prin date , prin cifre .

Ea a fost realizată în mijlocul celor mai **grele împrejurări** pe care vreun guvern a avut să le stăpânească și **în momentul culminant al depresiunii economice și financiare** .

Ea constituie o chemare la ordine a **tuturor detractorilor** și răspunsul victorios **la toate campaniile de ură și de atâtare** , al cărui trist ecou a răsunat până în incinta **Parlamentului** .(aplauze la majoritate)

" **Noi opunem astfel tuturor criticilor defăimătoare , inventarul rece al înfăptuirilor noastre** .
(aplauze la majoritate)

" **Propășirea și consolidarea Statului nu se realizează prin formule și programe demagogice [aluzie la PNT] , prin strigăte de ură și atâtare [aluzie la PNC] , prin planuri de birou și planuri de instinct , care pot întărâta apetiturile maselor , dar nici o dată nu vor putea rezolva nevoile lor "** (aplauze la majoritate)

Propășirea și consolidarea Statului , nu se pot desăvârși decât prin organizarea muncii - prin prisosul de muncă desfășurat pe toate tărâmurile vieții naționale .

Am rămas **fanatici acestei credințe** și , de aceea , **celor ce îndreaptă împotriva noastră valul atacurilor , noi le răspundem cu efortul de muncă din acești doi ani , și cu toate înfăptuirile** , care se înșiră **în fața patimei și relei credințe** . (aplauze la majoritate)

" **Vom continua această operă , fără să ne lăsăm tulburați de ofensivele care urmăresc zdruncinarea guvernului ."**

"**Gvernele se mențin prin încrederea Coroanei și prin încrederea țării .**

Atât timp **cât vom fi sprijiniți de această îndoită încredere** , vom continua să ne îndeplinim misiunea noastră , fără nici o șovăire , fără nici o abatere (aplauze la majoritate) , iar atât timp **cât vom governa , nu vom lăsa ca voința străzii să se substituie** vieții factorilor care , potrivit Constituției noastre , hotărăsc de soarta guvernelor , și **nici nu vom lăsa ca violența să triumfe împotriva autorității ."** (aplauze la majoritate)

/Soluții alternative?-soluții de agitație, electorale

"**Dacă am socoti că există , în alte mâini , soluțiuni** care ar putea să rezolve mai rapid problemele ce stau în calea noastră , **am lăsa cu un ceas mai curând frânele puterii** din mâinile noastre . **Nu vedem însă nicăeri aceste soluțiuni ."**

" La tribuna Camerei și a Senatului , **s-au expus** , în cuvântări și declarații , **programe , doctrine și ideologii variate și seducătoare ; dar , nu s-au expus soluțiile practice** prin care se pot stăpâni , mai bine decât prin soluțiile și metodele noastre , **nevoile și dificultățile de azi** , izvorâte , matii toate , **din haotizarea economiei mondiale** , cu repercusiunile căreia continuăm să ne luptăm . **Soluțiile expuse nu sunt decât soluțiuni de agitație sau soluții electorale** din care **nici un guvern de răspundere nu-și poate lua inspirațiile** . (aplauze prelungite la majoritate)
Rămânem deci statonici în credințele noastre , în programul nostru , în politica noastră . Vom continua să preferăm **programul de realizări de fiecare zi , programului de himere irealisabile .** Vom continua politica noastră de înfăptuiri , preferând **reformele precise și imediate , formulelor nerodnice și neaplicabile ."**

▣Guvernul rămâne la datorie !

"**Nu ne impresionează acțiunile adversarilor noștri** , fiindcă ele se vor sfârâma de **hotărârea neclintită a guvernului de a-și împlini până la capăt datoria , rezemat pe încrederea neșovăitoare a majorității parlamentare** . (aplauze prelungite la majoritate , strigăte de bravv ; majoritatea , în picioare , ovaționează)

"**Nu ne impresionează nici curente care se nasc la stânga sau la dreapta credințelor noastre** , căci **societățile** , în evoluția lor , pot străbate , ca orice organism viu , **ceasuri de criză** , dar **accesele acestea sunt trecătoare** și sănătatea morală și bunul simț **sfârșesc prin a birui ."**

/PNL-partid de evoluție, de ordine,de armonie socială

" **Emanățiune a unui partid de evoluție , de ordine și de conservare** , de expresiune permanentă **a bunului simț și a virtuții poporului nostru** -care prin instinct **repudiază toate**

transformările brutale și toate actele de violență- noi rămânem pe drumul concepțiilor noastre tradiționale, respingând doctrină de ură , ca și orice politică de agresiune socială ."
(aplauze prelungite la majoritate)

"Noi rămânem credincioși principiilor care stau la baza așezămintelor noastre constituționale, prin care s-a organizat , pe ruinele privilegiilor , democrația noastră națională și parlamentară.

Considerăm primejdioasă orice acțiune politică care tinde să înlocuiască dreptul prin violență și ordinea legală prin triumful forței ,și reamintim tuturor celor care le practică sau se gândesc să practice o politică de ură și agresivitate , că excesele și violențele sfârșesc totdeauna prin a crea discordia și dezagregarea. "
(aplauze prelungite la majoritate)

/Continuarea misiunii asumate

" Vom continua , deci, opera noastră de consolidare ,de solidaritate și de concordie. Vom mobiliza și în anul ce vine , toate energiile țării la desăvârșirea operei începute ,pentru ca astfel , după ce vom fi împlinit programul nostru,după ce vom fi readus pe deplin spiritul de ordine , de muncă și de disciplină în toate domeniile vieții Statului , în ceasul când vom părăsi locul nostru de răspundere ,să putem spune succesorilor noștri: continuați ! "
(aplauze prelungite ; strigăte de bravo ; majoritatea , în picioare, ovaționează îndelung.)

-Voci :Cerem afișarea discursului (aplauze îndelungate)

Adunarea încuviințează afișarea discursului d-lui președinte G.Tătărăscu .
Gh.Tătărăscu /14 dec.'35

18.)MSRegele, Răspunsul Regal la Răspunsul la Mesjul Regal,16 dec.'35

(DAD, MO 15, șed. de luni, 16 dec.'35, p. 262)

LD : Atât Hurmuz Aznavorian , cât și Gh.Tătărăscu, în discursurile - finale la dezbateri (13 , respectiv sâmbăta, 14 dec.) nu dedicaseră nici un paragraf special MSR.

Tătărăscu vorbise cu mare siguranță de sine ,ocolise orice subiect sensibil ,declarând hotărârea de a continua guvernarea, câtă vreme are încrederea deplină a Regelui și a Țării. Răspunsul la Mesaj a fost adoptat cu o majoritate zdrobitoare.

Răspunsul a fost dus de Delegație,luni , la ora 12 .

În aceeași zi, la ora 16 , se citește Răspunsul Regelui .Adunarea ascultă , în picioare.

Doc.integral - xerox ; fișier Monarhia V

/ Mulțumește pentru "frumoasele cuvinte de devotament"și " bunele urări " ce l s-au adresat ;

/ Constată cu deosebită bucurie că la dezbateri s-a pus accentul pe chestiunile economice ;

Deși teoriile și interesele se ciocnesc, în găsirea mijloacelor celor celor mai prielnice,

...Guvernul și Parlamentul " să-și dea mâna "!

să găsească călăuza zilei de mâine.

/ Deosebita atenție trebuie dată organizării " Consiliului Economic " ,

pentru a se putea stabili un regim economic care să nu mai fie supus fluctuațiilor.

...Legi puține, dar bune!

/ Să se mențină cu sfințenie lozinca anunțată la începutul sesiunii : "Legi puține, dar bune "

/ Apreciază grija pentru politica externă și pentru armata țării ;

...Apel la unire !

" Apelurile la unire s-au făcut și anul acesta ca și în trecut .

Faceți ca prin spiritul de patrioică înțelegere , acest strigăt să nu se piardă în deșert ;

este apelul ce vi-l adresează Regele vostru, este apelul ce vi-l adresează istoria Țării .

Este apelul ce vi-l strigă din noianul de greutate prin care trecem, acest blând și bun popor românesc. (Aplauze unanime, prelungite)

Răspunsul MSR / 16 dec.'35

19.)Decret-lege,;Reorganizarea Ministerului de Justiție,20 dec.'35

M.Ghelmegeanu ,Armd.Călinescu ,critici legislative

(DAD, MO 19, șed din 20 dec.'35 , p. 569- 572)

[LD :Decret-lege pe baza **Legii deplinei puteri** (apr.'34)Discuția este de tehnică juridică .
Mă întresează doar **argumentarea** care face **din executiv ,un guvern "legislativ"**,primind dreptul de a emite **decrete -legi**,și cum se ratificau ele de către Parlament .]

a)M.Ghelmegeanu-Aznavorian-Bentoiu

[LD:apelul la lucrări străine de doctrină parlamentară,invocarea unor nume prestigioase, intra în meniul polemicilor intelectuale ,ocazie cu care se etalau ultimele idei, ultimele interpretări, în materie.Dincolo de aparența unui snobism livresc,aceste uzanțe demonstau ,pe de o parte ,racordarea la mișcarea de idei contemporană(în mare parte ,franceze , dar nu numai) ,pe de altă parte ,nevoia de a legitima (motiva) practica unui demers politic ,legislativ , ș.a.

Este adevărat că ,mai ales tinerii liberali de la "Părerii libere",în plină ascensiune publică și carieră politică (Aznavorian, Bentoiu,Titeanu ș.a),uzau mult de competențele lor teoretice. Personal,eu mă delectez când dau peste asemenea digresiuni .]

//legalitatea legiferării prin decrete-legi

-**Ghelmegeanu** :Pe baza **legii deplinei puteri** , din aprilie 1934,s-au emis o serie de **decrete** . Aceste decrete, în condițiile legii , **au fost ratificate printr-o lege**.Între aceste decrete ratificate , face parte și **Decretul pentru ierarhizarea funcționarilor și reorganizarea administrației**. Acest decret , devenit lege prin ratificare , are un art 7, prin care **guvernul este autorizat să facă reorganizarea serviciilor publice**.

"N-am să discut **dacă este sau nu compatibil cu regimul parlamentar și democrat** sistemul legiferării prin **decrete legi**. [-----]

Eu recunosc , prin urmare,că este compatibil cu regimul parlamentar și democratic ca, în anumite împrejurări , pe care le voi specifica imediat ,să se reglementeze în mod excepțional pe calea **decretelor -legi. "**

În **legea deplinei puteri din apr.'34** ați prevăzut că **guvernul are dreptul să reglementeze** pe cale de **decrete-legi** , sub o îndoită condițiune , care afectează însăși valabilitatea decretelor. Prima condițiune :**legiferarea pe calea decretelor , care face din guvern,**

un guvern legislator, nu poate să aibă loc decât când Parlamentul este închis.(vacanță)

A doua condițiune : **decretele-legi** nu vor fi valabile **decât dacă guvernul le prezintă până la 14 decembrie și obține ratificarea .Altfel , decretul își pierde valabilitatea .**

Acum,guvernul vine cu un **decret -lege**, cf. căruia ,**poate organiza ministerele , deși Parlamentul nu este în vacanță !**

-**Aznavorian** :**Nu are nevoie de depline puteri pentru reglementarea serviciilor..Este materia exclusivă dată în competența puterii executive.**

-**Ghelmegeanu** :**Cu acest tip de decrete-legi, dvs puteți face reorganizarea Statului , când Parlamentul este deschis,și nici nu mai aduceți în Parlament ratificarea lor.**

Este posibil acest lucru, să porniți la reorganizarea Statului fără aprobarea, în nici un fel, a Parlamentului ? [-----]

-**Aurelian Bentoiu** (subsecretar de stat Justiție) :**Și PNȚa procedat la fel**,când a trecut anumite atribuțiuni de la Ministerul Domeniilor la PARID **Și în Franța, guvernul Laval uzează de aceste decrete -legi** [-----]

/Elitele oportuniste,deghizate

-**Bentoiu** :**Eugène Pierre , în tratatul său clasic de drept parlamentar,nu este de părere cu d-ta .O să vă fac serviciul să vi-l împrumut, ca să vedeți.**

-**Ghelmegeanu** :**Eu nu m-am ridicat aici cu Glasson, Duguit, sau Eugène Pierre ,ci cu o**

chestiune politică, cu o chestiune care interesează **viitorul regimului nostru democratic**, în legătură cu **practica de guvernământ**. Voi face un serviciu d-lui subsecretar de Stat ; îi voi da posibilitatea să expună Camerei **marea operă săvârșită de actualul guvern, prin sistemul decretelor - legi** [---]Vorbea colegul Aznavorian de marea **virtute a regimului democratic**, în **selecționarea elitelor**.

"Noi , într-adevăr ,credem în regimul democratic, în regimul parlamentar ,pentru că este mijlocul cel mai bun de selecționare al elitelor.Un om politic ,care izbuteste în viața publică să se mențină un deceniu , două decenii,acela triumfă printr-un examen politic de fiecare zi, dat la tribună , în viața publică , în fața țării.

Dar eu vă întreb :această selecționare a elitelor se poate face în cadrul unui regim care se abate de la regimul parlamentar și de la regimul democrat de guvernare ?

Selecționarea elitelor se poate face într-un regim de permanentizare a stării de asediu și a cenzurii ?Ce elite credeți că se vor ridica într-un asemenea regim ?

Elita inteligenții, elita talentului,elita meritului, elita muncii, elita caracterului ?

Nu! Se vor cita :o elită a abilității dubioase ,elita oportunistului cras,și elita care, prin însăși faptul că parvine ,dezagreghează toate energiile și demoralizează toate caracterele."

/Desconsiderarea parlamentarismului,a partidelor.

[LD :Ghelmeceanu întoarce foia în cazul discusului lui Tătărescu ! Îl critică pentru **fudulia de "pragmatism"** afișată, pentru **abuzul de cifre și statistici**,pentru **ignorarea deliberată a subiectelor " delicate"**,pentru felul cum a înțeles să răspundă criticilor opoziției.

Și trebuie să recunosc, avea dreptate .În materie de parlamentarism autentic,democratic, național-țărăniștii erau mai tari, mai îndreptățiți,mai "ortodocși"]

-Ghelmeceanu:"Vreți dvs selecționarea elitelor ,când Parlamentul se transformă într-un birou de înregistrare ?Selecționarea elitelor, când guvernul pune acest principiu :

nu legiferăm ,înfăptuim și gospodărim !Apoi , d-le subsecretar de Stat , **nici această administrație , care s-a transformat în cifre** ,în declarația d-lui prim ministru și de care vom mai avea ocazia să ne **preocupăm, dacă nu se poate face decât sub controlul strict al Parlamentului .**

"S-au ridicat , de grupările politice din această Cameră , diferite probleme,unele mai importante ca altele,în materie de regim de import și export, de devize,de cenzură și stare de asediu, de refacerea creditului .

" Eu vă întreb :a fost în stare Parlamentul să obțină măcar numai o comunicare de acte din partea guvernului , ca să instituie în fața țării o discuție obiectivă și serioasă ?

" Eu vă fac vina că , prin regimul care se practică , în care sistemul *dectelor -legi* , nu este decât o verigă într-un sistem mult mai primejdios , mult mai subteran decât ne închipuim , faceți imposibilă și această virtute pe care o recunoașteți până acum , regimul parlamentar , și de care vorbea dl Aznavorian, **selecționarea elitelor.**

" Am fost profund impresionat de cuvintele pe care fostul președinte al Republicii Cehe [Masaryc] le-a spus la un sfârșit de viață publică : statele trebuie să rămână credincioase idealurilor care le-au creat .

"Eu cred că acest adevăr este tot atât de valabil și pentru un partid politic și pentru un om în viața publică. Oamenii, ca și partidele politice ,trebuie să rămână credincioși idealurilor pentru care au ridicat sindardul și pentru care au luptat "(aplauze la PNȚ)

[transformă întrebarea în interpelare]

b)Armand Călinescu :

/Practica decretelor-legi

-Călinescu: În Monitorul Oficial a apărut un decret prin care se reglementează serviciile Ministerului de Justiție.**Atunci s-a pus întrebarea :despre ce este vorba ?**

Ce act este acesta ? Este o lege sau un regulament ?

"În adevăr, într-un regim constituțional ,normele de drept nu se pot fixa decât pe aceste două căi :sau printr-un act elaborat de puterea legiuitoare sau printr-un act elaborat de puterea executivă,și unul și altul cu formele prevăzute de Constituție.

"Este adevărat că ,de la un timp ,a apărut și un al treilea sistem de elaborare a normelor de drept : este ceea ce se cheamă **decretul -lege**.

Nu voi discuta **dacă acest sistem este oportun sau nu** ; nu voi examina nici chestiunea de a se ști **dacă teoria nouă a delegării puterilor** - singura care formează substratul , fundamentul juridic , al acestei metode de legiferare - **este admisibilă sau nu**.

Personal, vă mărturisesc că eu nu-l împărășesc , sau , mai exact, nu-l justific.

Nu am textele la mine,**sunt și eu un vechi diplomat al universității din Paris, cu specialitatea tocmai în dreptul constituțional.** Încât numai pe baza principiilor generale aș vrea să lămuresc această chestiune.

/Neconstituționalitatea decretelor-legii guvernamentale

-**Călinescu**: "Dar ,indiferent dacă eu admit sau nu **sistemul decretelor-legii, un decret-lege este echivalent cu o lege.** [-----]

În Constituție, este un articol expres, **93**, care spune că **departamentele ministeriale se înființează și se desființează prin lege.**

Este natural să fie așa ,căci **nu este admisibil ca organizarea puterilor în Stat să fie lăsată la discreția puterii executive.**

Există asemenea obligație, **imperativ constituțională**, la absolut toate organizațiile .

Pentru puterea executivă ,este art. **93** .Pentru puterea judecătorească ,este art. **101**.

nici o jurisdicție nu se poate înființa decât în puterea unei legi.

Pentru instituțiile județene și comunale,este art. **108** .

Prin urmare, **organizarea puterilor în Stat , trebuie făcută pe baza unei legi.**

conform Constituției,**așa că justificarea dlui Benteoiu nu este concludentă"**

Ghelmegeanu , Călinescu / 21 dec.'35

20.)Modificarea legii administrative,votarea generală,22 ian.'36

Ion Inculeț (ministru de Interne) , **Dumitru luca** (subsecretar de Stat la Interne)

[LD : nu am mai urmărit dezbaterile la această modificare de lege.

Știu că, în general **s-a intenționat revenirea la cadrul legii din 1925 , a lui Mârzescu,**

și , mai ales, la **eliminarea "inovațiilor" introduse de guvernările PNȚ și Iorga.**

Aici am vrut să o semnez și am consemnat opiniile unui liberal (nu știu cine)

spre final, despre Inculeț și luca]

X? / liberal / 22 ian.'36

/Virtuțile modificărilor operate

"Proiectul de lege are atâtea probleme și frumos rezolvite, încât poate zile întregi ar trebui pentru meticuloasa lor analiză. Adevărul adevărat este că , la întocmirea proiectului

a prezidat vechiul dicton : grija zilei de azi, este grija zilei de mâine.

Acest proiect de lege **a pornit de la amănunțita studiere a efectelor și s-a ridicat până să afle**

și să îndrepteze cauzele.A înlocuit labirintele procedurilor încurcate în care în trecut se

pierdea elanul și progresul,cu măsuri care vor face posibilă o deplină desfășurare în realizări

gradioase a geniului național.

/Meritele lui Inculeț și luca

...Disciplina științelor exacte a d-lui ministru **Ion Inculeț** [**LD Inculeț-prof. de Matematică**] , **a dat elementul legii cumpănit , ponderat , adecuat.**

Iar **spiritul expeditiv și practic** al distinsului d-sale colaborator, d-l subsecretar de Stat **Dumitru luca**, **elementele execuției prompte și imediate** .

Legea administrativă deschide o epocă de progres și de avânt în istoria evoluției României

Mari .Fericit Parlamentul care o va vota cu o zi mai repede "

(**aplauze prelungite la majoritate. Miniștrii și parlamentarii felicită pe orator**)

Legea administrativă / 22 ian.'36

21.) Valer Pop (Justiție) ,adoptarea Codului Penal ,Cameră,23 ian.'36

(DAD, MO 23, șed. din 23 ian.'36, p)

Valer Pop /

▪Codul Penal-prima mare lege de unificare

...A venit în dezbateră Camerei **momentul adoptării** proiectul de Cod Penal, **prima mare lege de unificare** , după desăvârșirea unității politice a tuturor românilor.

/Omagiu Consiliului Legislativ

Acest proiect , a format obiect de serioasă **colaborare , examinare** , muncă , ani de-a rândul, a Consiliului Legislativ,laborator legislativ, instituție care , potrivit Constituției , este **predestinată să contribuie la realizarea unificării legislative.**

El aduce prinos de laudă și recunoștință pentru marea operă pe care a înfăptuit-o.

/Omagiu Comisiilor mixte parlamentare

/Proiectul a ajuns **la Parlament în legislatura anterioară (a PNT)** și a format **obiect de serioasă cercetare** în **Comisia mixtă** a celor două corpuri legiuitoare.Trebuie să ne dezbrăcăm de patimi și sectarism, și **să recunoaștem că acea Comisie a dat o serioasă contribuție la îmbunătățirea textelor elaborate de Consiliul Legislativ.**

-Proiectul Victor Antonescu

/Proiectul retras și refăcut de Consiliul Legislativ, a fost depus de Victor Antonescu , pe biroul Senatului și la **Comisiunea mixtă** a celor două Camere, care au realizat, iarăși , o foarte importantă îmbunătățire.

...A urmat **discuția și adoptarea** solemnă a Proiectului, **în Senat** ;Apoi proiectul a ajuns la **Cameră**, unde **Comisia de legislație civilă și penală** a Adunării deputaților - **cei mai distinși juriști , din majoritate și opoziție -a examinat** cu toată seriozitatea , **proiectul votat de Senat.**

/Proiectul adus în discuțiune, poartă pecetea acestei **ultime retușări.**

După atâtea **muncă neobosită și pricepută**, după atâtea **disuțiuni care s-au purtat în jurul principiilor și soluțiilor** , **la discuția generală nu s-a mai ridicat nici un glas cu critici importante proiectului.** **Acum urmează adoptarea legii .**

Valer Pop / Codul penal / 23 ian.'36

22)Decretul -lege "depline puteri" în funcțiune ,mart. '36

(Rev." Parlamentul Românesc " , an VII, nr. 199-200, 8 apr.'36 , p.22)

[LD :acest **decret-lege** cadru se adoptase în apr.'34.De atunci,guvernul uzase de ea.]

-Revista /

/Senatul a votat 24 de legi!

Senatul a bătut un record ! :a votat într-**o singură ședință 24 de legi** !Mulți dintre bravi **senatori abia se mai țineau pe picioare** , de atâtea trudă, și confundau bila albă cu bila neagră. Altfel, sesiunea fusese plină .Doldora ! **Atâtea legi, atâtea discursuri ,și chiar destule gesturi** (- **citește bății** -) cum s-a exprimat , elegant președ. Săveanu. Un singur om (**stenograful**) , **cu un toc în mână, era greu să înregistreze tot ce făceau cei 387 aleși ai Națiunii** , risipiți pe culoare ,**prin cele 10 comisii** , pe la Bufet, prin incintă și chiar în public ! Circulau zvonuri diverse și contradictorii

/Pro și contra sistemului

Chestiunea abilitării guvernului de lua diverse inițiative prin **decrete-legi** ,a ajuns iar la ordine zilei .Printr-un **proiect de lege** de ultimă oră,**guvernul urmărea de a se delega puterii executive** ,

dreptul de a dispune cu putere de lege , asupra totalității legislației .

Îngăduia așa ceva Constituția României ? În parlament s-au exprimat două opinii :

a) **Cei ce susțineau valabilitatea procedurii**, fără a aduce prea multe argumente ,
ci una simplist-comparativă : **de ce să nu adoptăm sistemul , din moment ce Franța , Belgia
ș.a. îl aplică ?**

b) **Cei ce erau împotriva** - printre care **Istrate Micescu (PNC) Mircea Djuvara (PNL)
Anibal Teodorescu (PD) , Al Radian (Un.Agrară) , C.Rarincescu (PNȚ) - au fost vehement
contra acestei practici , deoarece ei i se opuneau : litera Constituției și doctrina și
jurisprudența românească și străină .**

**Puterea executivă - susțineau ei -nu putea fi delegată cu drepturi ce-i sunt interzise prin
Constituție.** Argumentele cu analogiile din Franța și Belgia - susțineau ei - **nu erau valabile,**
deoarece :

/ În aceste țări **nu exista control jurisdicțional al constituționalității legilor ;**

/Textele constituționale ale celor două țări, **aveau o redactare deosebită de cea românească ;**

/ În ambele țări, **doctrinarii (Duguit , Wauthier , Berthélemy ș.a.) ,considerau**

ca neconstituțională delegația legislativă dată guvernului ;

/Așa numitul "**drept de necesitate**" , admis de **jurisprudența românească ,nu poate fi
invocat ,** deoarece **nu este război sau altă situație excepțională.**

Decret- lege , depline puteri / mart.'36

***Notă:legile adoptate în sesiunea '35-'36**

-**Lege - Prelungirea stării de asediu** , 14 martie ; 14 sept. , 1936

(C.Hamangiu, *Codul general al României* vol. XXIV, p 440-441)

-**Legea administrativă** / revenire, modificare / , 27 mart.1936

(M.O. 73, din 27 mart. 1936)

-**Decret - Acordare de avantaje speciale** , întreprinderilor care fabricau **produse noi** ,
nefabricate până atunci în țară ,1 august 1936

(C.Hamangiu, *Codul general al României* vol. XXIV)

23.)Interzicerea plebiscitului german ,22 ianuarie '36

(DAD, MO 22, șed. din 22 ian.'36 , pag. 890- 894)

a) **H.Otto Roth** (P.G) b) **N.S.Ionescu** -intervenție c) **I.Inculeț** (ministr.Interne) - răspuns

[LD : reprezentanții minorității germane absentaseră la ultima parte de dezbateri în parlamentare ,
la care își rostiseră discursurile -concluzive la Mesaj ,Aznavorian și Tătărăscu

Cei doi nu s-au ocupat deloc de minorități ,deși în dezbateri fuseseră destul de des invocate .

Pentru germani, însă, predominau **frământările interne din comunitate** ,care îi determinaseră
să recurgă la un "**Volksenscheid**" (plebiscit) ,prevăzut pentru 26 ianuarie,pentru **a hotărâ
organizarea lor viitoare .**

La sesizarea lui **SNIonescu (20 ian) ,acest plebiscit a fost interzis de guvern.]**

Aluziv,Roth transmite niște semnale ,un apel la diferențiere în aprecierea tendințelor germanilor,
dar o face cu atâta echivoc , încât este greu de descifrat crezul său.

Inculeț , în schimb, răsunde **clar și fără echivoc : nu !**]

Doc.integral - **fișier Minorități V**

a)H.O.Roth(PNG)

»PG a hotărât "**votarea generală**"

" Dle președinte, d-lor deputați, **am luat cunoștință cu adâncă mâhnire** de hotărârea
guvernului **de a se interzice votarea generală** pusă la cale de către **Partidul German** , pentru

ziua de 26 ianuarie.

"Ne întrebăm **cu mare mirare**, care pot fi motivele care au făcut guvernul să ia această măsură extraordinară. Motivul invocat în Comunicatul oficial, dat de către d-l ministru de Interne, **nu sunt deloc convingătoare.**

"Poporul german nu poate să nu considere hotărârea guvernului, **ca adânc jignitoare pentru el. Pentru ce i se interzice exercitarea libertăților garantate prin Constituție,** și, tocmai astăzi, când nevoile dinăuntru și dinafară ale poporului nostru, se resimt din ce în ce mai mult și mai penibil ?

Poporul conducător al Statului, **nu mai are voința de a se înțelege în mod pașnic cu populația germană ?** În ultimul timp, noi am bătut adesea, în zadar, la porțile guvernului. Ele ne-au rămas închise. Dorința de a căuta soluțiuni și numai pentru problemele cele mai arzătoare, **dispare din an în an mai mult.**

"În fața acestei situații se va înțelege, cred, că **noi suntem siliți să vedem în interzicerea votării generale, expresiunile neâncrederii și a unei dispozițiuni deadreptul neamicală.** [-----]

b) Ion Inculeț (ministru de Interne)

▣ Răspunsul guvernului

"Am apreciat întotdeauna **lealitatea minorității germane din România**, față de Statul Român. Am luat act cu satisfacție de declarația de astăzi a d-lui deputat Roth, în numele minorității germane, **de credință față de Statul nostru.**"

/Plebiscit fără cunoștința guvernului !

"Suntem gata, ca și în trecut, **să-i ajutăm în clarificarea chestiunilor lor interne.**

"**Dacă am interzis acest plebiscit,** a fost fiindcă **nu ne putem împăca cu procedura adoptată.** În cazul în discuțiune, s-a făcut o convocare a corpului electoral, **fără ca guvernul sau ministerul de Interne să fi fost înștiințat.**

Noi am fost înștiințați despre aceasta, de organele noastre de siguranță, la început, iar târziu am luat cunoștință **din presă.** Vă dați seama că **o astfel de procedură,** din partea unei minorități conștiente ca cea germană, **nu poate fi în nici un caz admisibilă și noi n-o putem accepta sub nici un motiv.**

/Formula-secretă și inamicală

D-le Roth, este o mare deosebire între un congres și un plebiscit .

Congresul se face **sub controlul și al opiniei publice și al autorităților ;**

pe când plebiscitul este ceva cu totul secret și pe dedesubt. Știm noi ce poate să iasă din acest plebiscit ? [-----]

/Precedent periculos .

" Prin urmare, vă rog să considerați **interzicerea acestui plebiscit, nu ca un act de inamicitate, ci ca o interzicere a unei modalități neobișnuite și chiar primejdioase în consecințele ei,** fiindcă **dacă astăzi dvs cereți un plebiscit,** pentru clarificarea unor chestiuni - foarte legale și echitabile, poate - **în mijlocul minorității dvs,** dar pentru viitor **dacă creem un astfel de precedent,** vă dați dvs seama **ce răspundere ne-am lua noi, admitând o astfel de procedură ? Mai sunt și alte minorități. Vă dați seama ce chestiuni ar putea fi viciate pe cale plebiscitară ?"** (Vii aplauze la majoritate)

" D-le Roth, lucrul acesta noi, care ținem la unitatea Statului nostru, **dobândită cu atâtea jertfe și sacrificii, nu-l vom putea admite nici o dată.** Prin urmare, **găsiți altă procedură** și vă stăm cu desăvârșire la dispoziție pentru a o aproba "

(aplauze prelungite la majoritate)

[LD : Roth se face că nu a înțeles ; insistă ; repetă argumentele . Inculeț repetă contra argumentele]

-**HORoth** : Eu cred că **n-a fost nici o procedură complicată** ; întrebările au fost bine formulate ,

au fost foarte pecise. Prin urmare, fiindcă **s-ar fi votat cu " da" sau " ba" ,** n-ar fi putut să iasă din acest vot **nimic periculos pentru Stat,** sau vreo jignire sau alt obstacol ...

Cred că nu este bine că ni s-a refuzat.Această votare ar fi dovedit că în poporul nostru majoritatea o alcătuiesc oamenii moderati și înțelepți, ceea ce ar fi fost de folos și Statului român. Țin să repet încă o dată că **noi ne simțim ,**prin această interzicere , **nedreptățiți** .[-----]

H.Roth I.Inculeț / 22 ian.'36

24.)Armand Călinescu ,comunicare - avertisment ,23 ian.'36

(DAD, MO 23, șed. din 23 ian.'36, p. 902)

[LD , 27 mai 2003. **Strategia lui Tătărăscu** de a-și anihila adversarii,pretendenții la guvernare , - **PNȚ și PNC** -lăsându-i să se încaiere ,să se atace reciproc,fără ca organele de ordine să intervină,împinge **pasiunile electorale spre scene de anarhie civilă.**Pe de o parte. **Decizia impulsiv-resentimentară-** dar nepregătită -**a PNȚ de a răsturna guvernul ,cu orice preț ,**după dejucarea manifestației din 14 noiembrie ,**cautând noi pretexte de a forța mâna Regelui ,cu spectrul unui război civil.**Pe de altă parte.

"Slobozenia" și " euforia " PNC Goga-Cuza ,noul partid naționalist(care avea terenul liber , (prin dizolvarea Gărzii de Fier și încurajării de peste hotare) **Pe de o altă parte .**

Plus :dorințele Regelui ; plus :alte ambiții (Vaida, Gh.Brătianu , Iorga, Titulescu)

Plus :unele absențe valoroase (Duca, Maniu) vor face din anii '36 -'37 scena turnantă pe care regimul democratic din România va eșua .Vor mai curge însă ... 2 ani .

Nu se poate stabili o anume dată, un anume moment pentru aceasta.

Dar eu consider **momentul (avertismentul) acestei declarații ca un episod important din serie,** care va duce la... **așa zisa dictatură regală .]**

[LD:16 ian.2007.Există momente (perioade) din viața unui popor când avem de-a face cu mai multe stări de spirit suprapuse orizontal.Guvernarea Tătărăscu este o astfel de perioadă.

Există o **reală fază de rezolvare a problemelor economice,**din care izvorăște un început de progres, de prosperitate ,de optimism,de construcție și realizări.

Din ea și prin ea,**PNL își adjudecă -pe drept cuvânt -merite și îndreptățire în continuarea guvernării.**

Există ,la fel de **real și impetuos,un val de apărare a regimului democratic ,**serios amenințat în instituțiile și principiile sale de bază:**parlament -partide -libertăți cetățenești.**

Din el și prin el ,**PNȚ își adjudecă -pe drept cuvânt - merite și îndreptățire în a reveni la guvernare.**

Există, destul de **confuz și amalgamat ,**în consonanță (și chiar în legătură) cu **mișcările politice exterioare ,curente extremiste de "stânga" și de "dreapta",grupuri de presiune ,**care vor lichidarea democrației , cu instituțiile și principiile ei .

Din ele și prin ele își extrag suportul **partidele naționaliste și (sau) de clasă:G de F,PCR, PNC, Fr.Românesc,fragmente ale minorităților ,ș.a.**

Aceste confruntări,din ce în ce mai substanțiale după 1933,**se acutizează în timpul crizei economice și se conturează opozant decisiv ,** în perioada 1935-1937, primind " (prin contagiune geopolitică)etichete "generice" mai mult sau mai puțin adecvate,de **"fronturi" -democratic-dictatorial;naționalist-internaționalist ;antifascist-fascist** -care ,în cazul României ,poartă pecetea **confuziei și a substituirii de substrat.**

Istoricul de azi nu poate să recompună și să dea "note calificante" acelor manifestări și tendințe.Sau ,dacă o face , o face subiectiv și partizan , în funcție de opțiunile actuale .

Și cum timp de jumătate de secol,în **istoriografia comunistă interpretarea a fost dictată da "sus",**eu doresc să recompun cât mai fidel ceea ce gândeau și doreau oamenii epocii.

Asta am căutat cu lumânarea ,asta m-a făcut să dau mare credit exprimărilor directe, dialogurilor ,confruntărilor din parlament .]

Armand Călinescu/ 23 ian.'36

#Incidente comise de org.extremiste

#Pasivitatea autorităților .

"Cu două luni în urmă , în numele PNȚ , adresase o comunicare [LD : vezi :9 dec.'35] d-lui prim-ministru ,semnalând o serie de grave incidente comise de organizațiile extremiste. Invederese ,tot atunci,absența oricăror măsuri din partea autorităților judecătorești și polițienești, considerând că guvernul însuși avea o atitudine echivocă ,și că trebuia să răspundă , pentru a risipi echivocul .

Nici Tătărescu, nici ministru Inculeț, nu au crezut de cuviință că trebuie să răspundă. " Dimpotrivă, între timp, am avut să asistăm la o serie de noi dezordini și mai grave încă, atât prin forma în care s-au produs, cât și prin atitudinea observată de autorități.

...București...

Astfel, cu prilejul unei alegeri pentru Consiliul de disciplină al Baroului de Ilfov,cete de indivizi care nu aveau nici o legătură cu acest scop, îmbrăcate în uniforme interzise de lege și înarmate,s-au dat la acte de extremă violență , atât în jurul palatului de Justiție , cât și în interiorul acestui palat .

Forțele armatei au asistat impasibile la aceste violențe,iar organele parchetului au declarat că nu au mijloace pentru a impune respectul legii.Acest fapt , se petrecea în centrul Capitalei, în jurul celui mai înalt for juridic,în prezența ministrului de Interne, constituind un îndemn și o încurajare a elementelor de dezordine de pretutindeni.

...Suceava ...

Câtva timp după aceea, cu prilejul unei alegeri parlamentare la Suceava,scenele au fost reluate într-o mai mare măsură ." Bande de oameni îmbrăcați în uniforme hitleriste , înarmate, precum anunța un Comunicat oficial,au terorizat săptămâni întregi județul și s-au dat la acte de agresiune împotriva unor parlamentari și foști miniștri.

"Din nou autoritățile au lipsit de la datorie ; ele nu au luat nici o măsură pentru a menține ordinea publică și pentru a garanta siguranța personală a cetățenilor pașnici . Iar când vreunii ,prinși asupra faptului ,au fost arestați de formă de jandarmi, Parchetul, ascultând alte îndrumări ,i-a eliberat imediat ,pentru ca violențele să reînceapă "

...Mehedinți ...

"Astăzi, în vederea alegerii parlamentare ce va avea loc la Mehedinți,se operează o nouă concentrare a trupelor dezordinei .Manifestațiuni violente au și avut loc la Turnu -Severin , iar când sătenii au voit să respingă agresiunea, așa numitelor " cămăși albastre", forțele polițienești le-au spijinit și le-au luat apărarea.

De asemenea,autoritățile privesc nepăsătoare când, prin gara București,trec spre Mehedinți ,vagoane întregi cu formațiuni înarmate și îmbrăcate în uniformă.

Însuși un membru al actualei majorități liberale [cine ?] a ridicat această problemă de la tribuna Camerei ."

Armand Călinescu/ 23 ian.'36

#Guvernul Tătărescu pregătește răsturnarea regimului !

"În asemenea condițiuni, este evident că echivocul semnalat acum două luni , a încetat . Nu mai există astăzi nici o îndoială pentru nimeni că guvernul însuși dirijează forțele extremiste ,după un plan concentrat" (aplauze la PNȚ)

" Partidul Național -Tărănesc a înțeles că guvernul Tătărescu ,impingând organizațiile extremiste la acte de violență și oprind, în același timp, aparatul de stat să-și îndeplinească atribuțiunile legale pentru asigurarea ordinei, prin aceasta pregătește în mod deliberat răsturnarea regimului constituțional și instaurarea unui regim de forță ,după modele luate din alte state .(aplauze la PNȚ)

«PNȚ:acțiune de luminare democratică

"Partidul Național-Tărănesc , socotindu-se exponentul nevoilor și drepturilor largi ale națiunii , a înțeles să-și întemeieze forța lui pe o acțiune de luminare a conștiinței cetățenești ,

adresându-se gospodarilor capabili de judecată , pe baza unui program democratic .

/PNȚ nu-și poate asuma răspunderea .

" Când , însă , noi metode de luptă organizează în bande militarizate și armate demențele declasate ale societății , pe care agitatorii le exaltează , iar guvernul le sprijină , **Partidul Național -Țărănesc** va sta mai departe pe temeiul unui program serios de guvernământ , nu va ezita , în același timp , să țină piept aventurii , cu mijloacele ce îi sunt impuse de **absența unui guvern care să asigure ordinea legală în Stat**

(aplauze la PNȚ ; întreruperi la PNC)

/Răspunderea guvernului

" Nu venim să prezentăm o reclamațiune . Declinând răspunderea sa , **Partidul Național -Țărănesc** voește însă ca , în aceste momente grave , să fixeze cu toată hotărârea , **răspunderile unui guvern care , disprețuind trecutul acestei țări ieșită din jertfele de sânge ale poporului și călcând jurământul ce a prestat de a respecta Constituția și legile , împinge țara la aventură "** (aplauze la PNȚ)

-**NNSăveanu : Se va comunica guvernului .**

Armand Călinescu / 23 ian.'36

25.) Alegerile parțiale - Suceava, Mehedinți, Hunedoara , febr.'36

(DAD , MO 30 , șed. de joi , 27 febr.'36 , p. 1123 - 1149)

(" Rev. " *Parlamentul Românesc* " , an VIII , nr. 195-198 , 20 mart.'36 , p. 63)

a.) Octavian Goga (P.NC) , **comunicare-interpelare** , 27 febr.'36

b.) Virgil Solomon (PNȚ) replică : **Pactul de la Ciucea** ,

c.) Gh.A.Cuza (PNC) , Comunicare : **alegerile de la Mehedinți** ,

d.) Mihalache (PNȚ) : **amânarea interpelării dr.Lupu**

Gh.Cuza , Nichifor Robu , Tilică Ioanid ș.a. : intervenții , replici , ciocniri , scandal ;

I.Mihalache , dr.Lupu , Aurel Dobrescu , Virgil Solomon , M.Ghelemegeanu , Petre Andrei , replici , intervenții , ciocniri , scandal

NNSăveanu , C.Burcă , Tiberiu Moșoiu , Justin Stănescu -conducători de ședință

[LD : Am citit și reprodus toată această mizerie politică care s-a revărsat în această ședință .

Am avut deodată o revelație : **guvernul liberal a folosit aceste alegeri parțiale ca pe un prilej de a experimenta și testa - sub regim de stare de asediu și cenzură ! - măcinarea adversarilor , iar autoritățile ... s-au retras , au stat deoparte , folosind când pe unii când pe alții .**

Pe lângă spectacolul tragi-comic exagerat , prea arată totul a **aranjament -capcană** , în care Mihalache a căzut , și a trebuit să înghită din **paharul umilinței , până la fund .**

Dar se păcălea și PNC , pentru aparentul sprijin .

Și culmea ! **Cel mai tare s-a păcălit PNL , care nu va mai fi capabil să stăpânească anarhia pe care a crezut că o poate manevra în acest mod .**

Dincolo de aranjamente însă , **realitatea aceasta a campaniei electorale este uluitoare .** , și dacă ea nu s-ar fi dezbătut sub această formă , de dialog , ar fi fost de necrezut .

[LD : procedură parlamentară : Ședința aceasta a durat **cca 7 ore** și a fost deosebit de tensionată și greu de stăpânit . Ea a fost condusă , succesiv , de **NNSăveanu , C.Burcă , Traian Moșoiu , Iustin Stănescu** , cu evidentă favorizare a PNC .

Impresie strict subiectivă :

cred că acesta a fost **tactica -răspuns a guvernului la comunicarea făcută de Armand Călinescu** (23 ian.) ; cred că s-a acordat acest timp exagerat lui **Goga și Gh.Cuza** , să-și dezvolte interpelările , pentru ca operația de " **demascare** " , de **compromitere** , de **intimidare** , de **amenințare la adresa PNȚ** , să-și facă deplinul efect ;

cred că **soluția a fost cu două tăișuri** , și că , prin consecințe , **se va întoarce și împotriva PNL** , care nu-și va putea prelungi guvernarea (nov.'37) ;

cred că această episod electoral , a fost încă **o verigă din aceluși lanț** ce va duce spre **instaurarea dictaturii regale .**

a) Goga

/ Reportaj parlamentar de epocă : " parlamentarism integral " = ședința din 27 febr'36 /
/ Alegerile parțiale = prilej de verificare : Suceava- Mehedinți-Hunedoara
/ Calomnii jidănești : PNC - lovitură de stat ; Guvernul - protejează lovitură de stat /
/ Calomnii jidănești : străjeria, premilităria = organizații hitleriste /
/ Goga - Lupu : moravuri politice ; jungla electorală /
/ Goga -Mihalache : violența ca practică politică /
/ PNC = protejatul guvernului ?! / argumente contrare /
[Incident Robu-Mihalache- Lupu : pistoalele depuse la tribună]
/ Goga - concluzii: alegerile parțiale = indicație pentru succesiune /
Alternativa PNT = Mihalache+ Ana Pauker + Boris Ștefanof
Alternativa PNC = angajare, program național.
Doc.integral .- **fișier LANC / PNC - V**

b) Virgil Solomon , "chestiune personală" :

Pactul de la Ciucea - compromiterea lui Goga /

c)GH.Cuza - interpelare

/ Alegerile din Mehedinți / inisterul de Interne- nu l-a dat dosarele /
/ Metotele electorale ale PNT și PNC : Gărzile țărănești - Lăncierii /
/ Bătăie, violențe, atentate : Severin -Butoești - Igiroasa - Fântâna Domnească - Pleoștina
Ghelveioaia - Câmpul Mare, conacul Rădulescu-Mehedinți, Izvorălu, Bâcleș /
/ Violență contra violență / Cercul vicios al violenței / armele /
/ Recapitulare - Concluzii - Pronostic :
Înfrângerea partidelor democratice ; Viitorul : al mișcării naționale , al PNC /

/ Camera votează :PNT va avea interpelarea joia viitoare /

Rev."Parlamentul Românesc " 20 mart.'36

/"Parlamentarism integral"

/Ședința din 27 febr. :confruntare PNC-PNT

[LD : bineînțeles, reportajul parlamentar " la cald" este o mostră de mentalitate, tot subiectivă .
L-am ales , deoarece revista respectivă era considerată , în epocă , " un barometru" al vieții
parlamentare .În realitate, reportajul a fost extrem de slab, superficial chiar, cu prost disimulate
simpatii pentru Goga, dar și pentru Lupu . Nu pe asemenea considerații aş putea eu să scriu
istorie ! Pe parcurs , **vor apare opiniile lui Goga despre ziare...**]

Ședința de joi, 27 februarie, a covârșit și a eclipsat toate celelalte ședințe de la 20-29 febr..

Explozia de pasiune și de violență a fost , de ambele părți, neașteptat de puternică.

Național -țărăniștii , îmbătați de succes și siguri de ziua de mâine ;

**Național-creștinii , crescuți în ochii lor , la Mehedinți și în țară,erau dispuși să-și măsoare
puterile în Parlament.**

Din clocotul și vuetul celor două mulțimi proteice , înăuntrul și în afara Adunării

**Deputaților, unii confracți nu descifrau decât ceea ce le comanda "direcțiunea" respectivă, iar
beligeranții ,doar succesul personal.**

Țara întreagă avea prea puțin amestec în acest război !Țara întreagă **nici nu-l poate aprecia ,
fie și pentru că la el asistau cca 1000 de spectatori ,** din care **nici 100 nu sunt imparțiali .**

Și totuși ...**Viata parlamentară a câștigat în intensitate și valoare.**

După atâtea "vacanțe" ,iată **8 zile de parlamentarism ,**în care s-au dezbătut **2 legi importante :**

legea administrativă și Codul Penal ;

iar joi, a fost " interpelarea " lui Octavian Goga, și preciziunile electorale ale lui Gh.Cuza .

Felul cum au răspuns național-țărăniștii și ripostele național-creștinilor,

au fost interesante **dovezi ale adevăratei democrații parlamentare .**

Invective tari și colorate, lovituri bine sau rău plasate, și ... arme!

Pentru prima oară la tribuna Camerei Române, **arme aduse de Nichifor Robu** de la național-tărăniștii din **Suceava !**

dr.Lupu a asemănat propaganda din aceste alegeri cu niște **cursuri de politică**, făcute mulțimii.

Cel care a vorbit mai frumos, a primit voturi mai multe.

Și acesta a fost Octavian Goga !Numărul voturilor lui - deși nu avea organizații în toate comunele - a întrecut toate așteptările.

...Goga, discurs clasic ...

Octavian Goga , în parlament, **a vorbit frumos cu elan, cu convingere.**Un discurs clasic.

Păcat că în Cameră auditorii erau încadrați în crezul altor organizații.

Goga nici nu a atăcat partidul advers .[LD : ???]A dat cu platforița în muștele supărătoare care au bâzâit în jurul luptătorilor, **a zburâtăcât câțiva cotei, și a hâșăit niște ciori** care și-au închipuit că, fără cârâitul lor, **alegătorii nu vor ști ce este aceea românism.**

Dar el a făcut aceasta **cu eleganță** , în cuvintele sale a fost **talent, căldură, suflet românesc.**

A fost și curajul răspunderii pentru propaganda sa.În urma luptei electorale de la **Mehedinți, ne-am ales cu un mare discurs,**iar literatura românească, cu **noi pagini de elocvență.**

...dr.Lupu,cu vervă...

Dr.Lupu, i-a răspuns cu vervă, cu duioasă dojană, nu cu răutate și venin.

A lămurit , nu a mușcat . Camera a asistat **ca la teatru , ca la șezătoare** , satisfăcută.

Lupu a recunoscut că **propagandiștii celor două tabere s-au luat la hârjoană ;**

că el îl simpatizează pe Goga (care și el îl simpatizează pe Lupu !)

Menajamente de prieteni ... imputări . fără lovirea prestigiului...

Două discursuri frumoase care au fermecat pe intelectuali .

Rev." Parlamentul Românesc "

a) Octavian Goga / 27 febr.'36

▣Alegerile parțiale

"Acest subiect a tăiat valuri adânci și am crezut că nu putem să-l lăsăm și să trecem la alte chestiuni la ordinea zilei , fără ca să lămurim pe deplin , în orice caz să-l aducem la tribuna parlamentară și să-l discutăm în văzul și auzul lumii , pentru ca țara să ne judece pe toți.

De aceea, m-am hotărât să mă ocup de **alegerea de la Mehedinți** , în ședința de astăzi.

" Voi vorbi în cadrul spiritual, de cadrul moral în care s-a desfășurat această alegere , și voi căuta să o pun în legătură cu problemele de Stat ,să arăt interesele politice ale țării , prin prisma alegerii care s-a desfășurat .

" DI Gheorghe Cuza, secretarul general al Partidului Național-Creștin,va avea onoarea ca, de la această tribună, **să prezinte abuzurile care s-au săvârșit ,caz cu caz,** pentru ca , împreună , **judecând dvs acest ansamblu al problemei ,să puteți trage consecințele trebuincioase."**[---]

Octavian Goga / 27 febr.'36

" Din momentul în care s-a pus chestiunea împlinirii unor vacanțe parlamentare ,în mod foarte normal , ne-am prezentat ca să verificăm în cadrul alegerilor ,această corelație sufletească a noastră cu masele populare .

...Suceava ...

În ordine cronologică, **cea dintâi alegere** a fost cea de la **Suceava .Despre această alegere ,** însă, **într-o presă oarecare , obișnuită cu falsificările,s-a vorbit foarte puțin , deși semnificația ei politică** este foarte importantă.Pentru ce ?**Pentru că eu cred-** și mă feresc de orice accent de grandilocvență-că **alegerea de la Suceava** este, din punct de vedere al succesului politic, pentru partidele de opoziție ,**un caz cu totul particular și neobișnuit .**Nu cred că s-a înregistrat la vreo **alegere de senator , un număr așa de mare de voturi,ca proporție, între un partid și celelate partide , la oaltă.**Dar nu s-a vorbit foarte mult despre aceste alegeri de la Suceava .

S-a spus că ,un lucru normal, **că este un fief vechi al d-lui ACCuza** ,și **s-a trecut în tăcere mai departe.**

...Mehedinți

Au urmat , însă, alegerile de la **Mehedinți** și alegerea de la **Hunedoara**.De sigur, ne-am prezentat și acolo.Din primul moment **s-a instrumentat în opinia publică o atmosferă cu totul particulară împrejurul nostru**.În zeci de mii, în sute de mii de exemplare, gazete care n-au nimic de a face cu sufletul românesc, **gazetele jidovești,au căutat să creeze o atmosferă de ostilitate pentru noi** ,în raport cu **alegerea de la Mehedinți.**

#Electorat împărțit în două categorii

S-au răscolit , d-lor, **atâtea pasiuni** , încât realmente am putea să spunem că,pe urma acestor **injoncțiuni de patimi** , **țara s-a împărțit în două categorii de oameni**,dincolo de barierele partidelor politice. **Erau unii pentru , alții contra**, după cum pe fiecare îl îndemna sufletul , **sau spre un naționalism integral** , **sau spre anumite concesiuni** , din punct de vedere național.**S-au răscolit patimi** , **s-a revărsat o ură neagră** , și , un om normal,un observator critic, care nu era amestecat în valurile politice, putea să-și pună întrebarea cu drept cuvânt :

aici sunt două partide care luptă unul cu altul pe câmpul politicii românești.

Ce caută atunci **acești escroci** , să se intercaleze **între cele două partide politice ?**

Care este rostul lor ? **De unde vin ei , cu hârtia lor tipărită ?** În ce-și moaie condeiul lor ?

Ce au ei cu această vâltoare a politicii românești ?" [-----]

Octavian Goga / 27 febr.'36

#Invective ,calomnii ,despre PNC și complicitatea Guvernului

[LD :Goga, printr-**o substituie deliberată**, atribuie toate aceste etichetări **presei jidovești**. Dragoste sau admirație pentru gogo-cuziști,nu puteau avea evreii,este adevărat .

Dar nu trebuie pierdut din vedere că **aceste teze fuseseră lansate de PNȚ** în alegeri -(vezi confirmarea în declarația lui **Armand Călinescu** din 23 ian.'36.).

" Va să zică a trebuit ca **din primul moment să se creeze un joc al aparențelor** , care să mă înfățișeze înaintea țării **într-o atmosferă defavorabilă**.Tot de aceea, **din primul moment a trebuit să apar la alegerea de la Mehedinți ,prin faptul că guvernul nu a pus candidat , ca un protejat al guvernului.**

-I.Hudiță : **Așa este !** [----]

-**Goga** : De aceea **s-a spus de către gazete :guvernul susține acest partid**,reprezentantul în țară a **hitlerismului**, și purtând pe plaiurile Mehedinților **drapelul german cu crucea încârligată** [-----]

"**Sa spus că lumea e terorizată** , s-a vorbit de **o lovitură de Stat** pe care am vrea s-o dăm, că **guvernul protejează lovitura de Stat** , că merge pe **linia crucii încârligate** și că **drumul acesta duce direct la Berlin.**

Chiar și după alegeri, **gazeta "Adevărul "** se întreabă:< **Guvernul ar fi voit să salute pe Rege , oferind pe tîpsie , odată cu pâinea și sarea tradițională, biruința crucii încârligate** **Democrația română, însă, presa română, au meritul de a fi crușat României această rușine, de a nu fi lăsat ca ziua senină de întoarcere a Regelui să fi fost întunecată și pângărită de un rezultat electoral care ar fi fost în cel mai puternic dezacord cu declarațiunile Sale care angajau și angajează Statul Român. >**

Vedeți dvs , **era târâtă în discuție și Coroana** , înfățișată într-un fel de **dezacord** cu tot ce am făcut eu, cu tot ce am declarat noi, **pentru că - spuneau dânșii -angajamentele Miestății Sale ar fi fost crunt lovite dacă eu ieșeam la Mehedinți !** Și astfel de articole s-au lăsat să apară **sub regim de cenzură !** [----]

Octavian Goga / 27 febr.'36

-Mihalache -intervenție

#Străjeria, premilităria = org.hitleriste !

[LD: sub ce inspirație otrăvită scria aceste infamii "Adevărul"? Cine poate spune că tot ce spunea presa "democratică" (sau "evrească") avea monopolul adevărului? După 50 de ani de falsificare a istoriei, se poate admite că "aportul" acestei prese la înveninare, a fost pe măsură. Nu-i așa?]

"Astfel, < **hitlerismul** > pe care l-am făcut noi, nu **este înfățișat** decât ca **o continuare a unui hitlerism** care are **protecțiune în sferă înalte**. Căci iată ce spune "**Adevărul**":
< Aiurea, mișcarea hitleristă, de dreapta, a pornit de jos în sus.

La noi, această mișcare- trebuie să o spunem mereu, ca să se înțeleagă - este impusă de sus în jos. În centrele de **instrucție premilitară**, **se face hitlerism**, **la străjeri se țin conferințe hitleriste**; pretutindeni, nu știm sub ce sugestii colective, **se fabrică hitleriști albi pentru cămășile albastre de mâine.** Acești tineri, cărora li se predică astăzi **hitlerismul**, în această organizație de Stat, **cu tot prestigiul pe care organizația de Stat îl poate da unei doctrine anarhice, acești tineri, fanatizați de pe catedră, anarhizați în sala de cusuri, vor fi cămășile de mâine** ">

"Despre ce este vorba? Despre **străjerie și educația premilitară**, două instituții care, știți bine, s-au făcut și la noi, în mod întârziat, fiindcă există în toată lumea.

Se introduce **o disciplină de gândire**, încadrată în **adevăruri patriotice**, în școli, începând cu **școala primară** și continuând, mai târziu, **până în Universitate**, se face **o educație preregimentară**, care înlesnește educația militară de mai târziu. Această chestiune n-am inventat-o noi...

-Pamfil Șeicaru : A inventat-o Rusia Sovietică .

-Goga : "Aceasta voiam s-o spun[...] mai întâi și întâi **a fost lansată de Rusia Sovietică**, care a militarizat tot învățământul ei.

Și dacă noi astăzi, adică **Statul Român, sub lăudabilul început al Maiestății Sale** (aplauze prelungite, strigăte de bravo)

Acesta nu este hitlerism. Când **copiii noștri** de școală, pe care vă invit să vă duceți să-i vedeți, **ridică mâna sus și spun cântând :<Toți străjerii , Maiestate, Vă urează sănătate !>** vă asigur că **este un moment reconfortant sufletește**, pentru oricare bun român

-I.Mihalache : Dle Goga...

-Goga : Dle Mihalache, milostiviți-vă și lăsați-mă să vorbesc.

-Mihalache : **Este regretabil ca instituțiunile și sentimente , pe care le-am apreciat cu toții, sunt amestecate și exploatate într-o întreprindere politică ca a dvs .**

-Goga : Dlor deputați, fac apel la dvs și **vă rog să urmăriți cuvântul meu**, nu sub unghiul de vedere al unui interes de partid, ci **ca buni români**, cu toată obiectivitatea să mă judecați.

Nu vreau nimic altceva. **Vă rog să nu săriți în apărarea acestor gazete**, fiindcă v-ați ajutat unii pe alții destul de mult. Deocamdată, **lăsați-mă să vorbesc**, căci **eu discut cu gazeta " Adevărul "**

-Mihalache : **Nu vreți s-o discutați**, dar **ați exploatat-o pentru dvs.**

-Goga : Va să zică **nu se mai îngăduie nici Maiestății Sale Regelui să facă străjerie și educație premilitară. Însă în această gazetă**, în fiecare zi, **se vorbește despre cifrele astronomice ale premilitarismului sovietic**, și nimeni nu are nici o obiecție de făcut, și nimeni nu vine să spună că **educația premilitară și străjeria pe Continent**, își au origina, cum a spus foarte bine dl Șeicaru, **în preparațiile militare ale sovieticilor.** "[----]

#Politica externă ...

[LD:trebuie ca acest "tabu" să fie menajat ad infinitum?! Oare nici acum chestiunile legate de relațiile cu URSS nu le putem trata în lumina adevărului?]

"Eu n-am preconizat **un sistem de alianță** în materie de politică externă, **care să turbure sentimentul unanim al țării ; am înregistrat numai**, cum au înregistrat și alții - bunăoară dl Gh.Brătianu - de atâtea ori, **îngrijorările mele în raport cu ideea unui pact de asistență mutuală cu Rusia Sovietică .**

Acesta este păcatul meu și pentru aceasta sunt " hitlerist " - [----]

-Goga : D-lor, din toate lucrurile **trebuie să tragem o concluzie**, și eu vreau să termin această parte a cuvântării mele, trăgând o concluzie .

Alegerea de la Mehedintzi a fost pentru mine o pagubă și un câștig ; o pagubă, pentru că **n-am fost ales**, și **un câștig**, cu un rezultat definitiv : **nu voi mai avea ocazia să mai stau de vorbă cu d-l dr. Lupu" (aplauze la PNC)**

Octavian Goga - I.Mihalache / 27 febr.'36

#Violența

[LD : presupun că pe banca ministerială erau niște miniștri ; **precis era Eugen Titeanu .** Nici la provocarea expresă a lui Ion Mihalache, **nimeni de pe banca ministerială nu a reacționat în vreun fel.** În continuare, **sunt lăsați să se înfrunte PNT cu PNC .**

Această "aparentă rezervă" să fi însemnat epoca de "pacificare" anunțată de Tătărescu ? Nu cred. A fost o stratagemă oportunistă cu două tășuri .]

" S-a zis că **noi am introdus violența.** Dvs vă aduceți aminte că **am făcut o declarație**, atunci când m- am dus la Severin, tocmai pentru a pune lumea în gardă **că nu vreau violență.** Am spus : **violența se găsește în arsenalul nostru , dar nu am declanșat-o .** Când o vom declanșa, o vom spune , ca să știe țara .

Acesta este adevărul , și-l repet și aici . Când mă voi convinge că România are nevoie de violență pentru a curăța putregaiul și canalii care se găsesc în ea, voi spune țării că , de azi încolo, **începe perioada de violență .** (aplauze la PNC)

-I. Mihalache : Nu știu dacă banca ministerială ascultă sau nu, aceste cuvinte. Nu am observat nici măcar pe d-l ministru al Justiției să fi reținut cuvintele d-lui Goga ; trebuie să le reproduc. Este partizanul violenței. Ce a făcut d-sa până acum , nu este violență . De aici încolo avem să facem cunoștință cu violența d-sale. Atrag atenția guvernului să constate dacă declarațiunea unui șef de partid aci, și dacă faptele de până aci , sunt compatibile cu legea specială care interzice astfel de formații și astfel de acte, și să ia cunoștință că d-l Goga nu se decalară satisfăcut , nu spune că aceasta este violență. D-lui crede că aceasta este o acțiune civilizată și că de aici încolo are să se desfășoare arsenalul de violență.

Să ia cunoștință, însă, de un lucru : îi vom învăța noi cu violențele "

(aplauze la PNT ; protestări la PNC) [-----]

Octavian Goga / 27 febr.'36

#PNC = protejării guvernului ?!

"Una dintre cele mai curente învinuiri care ni se aduc, aș putea zice calomnie, este că noi am fost protejării guvernului, că guvernul ne-a ajutat în aceste alegeri, pentru că n-a pus contra-candidat . Nu se face comparația cu situația de acum 6 luni, când candidatul PNT n-a avut candidat din partea guvernului, deci **guvernul era într-o continuitate de atitudine imparțială, lăsând mână liberă forțelor politice de opoziție să se măsoare între ele.**" [-----]

" Se spune în legendă că guvernul ne-a susținut pe noi. Ei bine, în câteva cuvinte , vreau să vă arăt , nu numai că n-am fost susținuți, dar obiectivitatea dusă prea departe a dvs, s-a transformat într-un ajutor pe seama PNT . De ce ?

Întâi, a fost amânată alegerea, după ce noi ne terminasem propaganda, și s-a pus problema fondurilor de susținere. Apoi, a urmat evacuarea propagandiștilor . Prin abținerea PNL de la alegeri, mulți nu s-au prezentat la vot . Iar o parte din liberali - o dizidență - au dat votul lor PNL-georgist . Măsurile administrative - închiderea cârciumilor, butoaiile cu rachiu din Dolj - nu au fost respectate cu strictete. [-----]

Octavian Goga / 27 febr.'36

-Mihalache -intervenție

#Alianțe electorale

-I. Mihalache : " Am spus că d-l Ghiță Pop este candidatul Partidului Național-Țărănesc pentru alegerile de la Hunedoara și primește cartel electoral cu Partidul Social -Democrat și cu formațiunile democratice , care sunt permise de lege, cu excluderea partidelor extremiste. În schimb, în manifestul d-lui Silviu Dragomir , se declară că Partidul Național-Creștin merge în acord cu Partidul " Totul pentru Țară " , adică cu Garda de Fier, acela care , ca și comuniștii, nu are ființă legală.

" Iar , d-ilor, dacă vreți să știți, răspunsul meu a fost clar și categoric : excludem din acord partidele de extremă dreapta și extremă stânga, cu atât mai mult cu cât sunt partide nelegale." [-----]

O. Goga / 27 febr.'36

...Hunedoara

[LD : firesc, concluzia a fost pe potriva argumentelor ; ea trebuia să ajungă și la urechile MSRegelui , pentru perspectiva alegerilor din 1937 .Nu știu dacă forțez nota,dar cred că acesta a fost **un al doilea simptom** (după cel dat de PNȚ), pentru ceea ce urma să ducă la dictatura regală .Pentru acel moment, însă, **în aparență,Goga jubila crezând că-și adjudecase un ascendent**. În realitate ,**PNL reușise** , fără să intre direct în luptă,**să-și compromită ambii adversari : PNȚ și PNL**

#Concursul dat de PCR ("antifasciștii")candidatului PNȚ

[LD:atenție la afirmația lui Goga privind **Frontul Antifascist** care ar fi sprijinit **candidatul** Am eu și alte suspiciuni privind "**colaborările**" dr **Lupu cu "antifasciștii"dirijați de PCR]**

"Trag deci **concluzia politică** din **acest examen al faptelor** , pe care vi le-am expus dvs.

Dacă ar putea să se desprindă **o indicație politică** ,în temeiul **rezultatelor de la Hunedoara**, **singurul care poate să contrabalanseze rezultatul nostru de la Suceava**,atunci **o asemenea indicație nu se desprinde în favoarea Partidului Național-Tărănesc ,ci în favoarea autorilor care au dat acest succes, în favoarea Frontului Popular.**

Și atunci , **dacă este vorba ca acest rezultat,să se transforme într-o platformă de venire la putere** ,aceasta **trebuie să fie rezervată , nu d-lui Mihalache, singur,ci în tovarășie cu tovarășii săi , să facă guvernul împreună cu Boris Ștefanof și Ana Pauker.**(ilaritate , aplauze la PNC și PNL)**Dacă țara vrea, va primi o asemenea rețetă.**

Eu însă voi lupta împotriva unei asemenea rețete și mă declar gata de la început , și în numele d-lui profesor ACCuza, să merg la pușcărie ,dacă un asemenea guvern se va face în România." [-----]

În fața acestor semne îngrijorătoare, **în calitatea mea de om politic,în calitatea mea de observator al unui proces de destrămare sufletească** în această țară, care astăzi, mai mult ca oricând , **de solidaritatea sentimentului național,atrag atenția dvs , d-lor miniștri**, care aveți o situație de răspundere astăzi, **să nu îngăduiți să se ducă mai departe agitația comunistă care crește de la zi la zi."**[-----]

O.Goga / 27 febr.'36

Partidul Național-Creștin:Angajare , program .

" Întrucât mă privește, **pe mine și partidul meu**, să știți că **vom merge înainte pentru propagarea acestor idei , vom afirma credințele lui...**

-Voci PNȚ :Cu ghioaga !

în toate chipurile și , dacă va fi nevoie să declanșăm violența , **o vom declanșa și vom răspunde de ea.** [-----]

O.Goga / 27 febr.'36

b)Gh.Cuza / 27 febr.'36 , Interpelare.

▫Alegerile din Mehedinți

#Lipsa documentelor guvernamentale.

" Pășesc la această tribună cu **două săgeți mai puține în tolba mea de luptător** : una de ordin fizic, **insuficiența glasului meu** , pentru ziua de astăzi,și a doua , datorată **neglijenței onoratului guvern** , căruia , deși **de trei zile i-am cerut rapoartele privitoare la alegerile de la Mehedinți, nici până acum nu mi le-a înmănat.**

În adevăr, mi s-a pus la dispoziție din partea **ministerului Justiției dosarul general din acel județ**, dosar însă **prea puțin interesant și pe care dvs îl cunoașteți de la validări.**

În schimb, **ministerul de Interne, nu mi-a pus la dispoziție Raportul inspectorului de Siguranță, și nici Raportul inspectorului comandant al Jandarmeriei**, dl g-ral Pârâianu, rapoarte care ar fi fost **deosebit de interesante** să le fi spicuit împreună cu dvs , aici,

ca să vedeți că sunt și documente oficiale care exemplifică concluziile noastre ,documente care arată că alegerile și mandatul pe care l-ați răpit la Mehedinți ,a fost estorcat prin silnicie , teroare, jaf și banditisme. (aplauze la PNC ; exclamații ironice la PNT)
-dr.Lupu : Aceasta e comic ! [-----]

...Bătăliile de la Butoești și Igroasa(cf. ministr.Inculeț)

[LD: aceste amănunte să fie tratate la fișier Sistem de partid , și la partidele respective .
Aici doar faptul că

" Pentru a dovedi că este așa , că de la cel dintâi pas al propagandei dvs electorale, agresiunile au curs valuri, am aici, în lipsa raportului Siguranței, declarațiunile pe care le-a făcut d-l ministru de Interne Inculeț , în ziua de 1 februarie , în ziarul " Curentul" , cu privire la sălbăticiile de la Severin : < Recapitulând incidentele de la Mehedinți , în ziua de 23 ianuarie - va să zică după declarațiile d-tale , d-le Mihalache -după amiaza, 5 camioane, cu vreo 200 de propagandiști național-tărăniști ,sub conducerea învățătorului Elian din Negoești -Doj, s-au dus în comuna Butoești, unde au devastat locuința cârciumarului Petre Lupu, sub cuvânt că este goгіst . >[-----]

Și dl ministru continuă , că procurorul venit la fața locului, a constatat în "Procesul verbal " : < Aici, în adevăr, am găsit că avusese loc o devastare : se spărseseră geamuri, se slobozise mai multe focuri de revolver, din care două în casă, în tavan, și alte două, pe lângă casă, afară, la ușă, pe lângă strașină. Ușile erau izbite cu ciomagul , iar în casă , pepereți, stropituri de sânge .[-----] Tot acești vajnici doljeni, sub conducerea luminătorului satului, -înv.Elian -au mai bătut acolo grav , asta netam nesam, pe pădurarul Voinescu . > [----]

Tot d-l Inculeț spune : < În ziua de 25 ianuarie , la amiază , 5 mașini cu național-tărăniști, venind de la Strehaia, s-au oprit în com.Igroasa , unde au intrat în curtea înv. Cebuc, și au ridicat cu forța 3 goгіști, ducându-i la clubul PNT din Turnu -Severin. >[----]

-Gh.Cuza : Dl Mihalache vorbește de arme. Dar d-lor, la Severin noi n-am mai avut arme. Dovada :la 20 ian, dl Rădulescu-Mehedinți a făcut o cerere către prim-procuror , în care spunea că are informații precise că la hotelul "Europa" din Severin, unde locuiau lăncierii, se află depozitate arme .Pe baza ordinului judeului-instructor și a prim-procurorului, șeful poliției,Mihalcea,întovărășit de 2 comisari, au făcut o descindere.

-I.Hudiță : Poliția v-a prevenit între timp, și de aceea nu s-au găsit arme.Acesta este adevărul."

...Arsenalul electoral

-Gh.Cuza : Procesul -verbal al descinderii conchide :< s-a efectuat o amănușită percheziție corporală și a bagajelor tuturor membrilor Partidului Național-Creștin , precum și a tuturor camerelor acestui hotel, negăsindu-se nici un fel de armă , muniție sau explozibile" >

Alături de acest document oficial, constatând nevinovăția noastră, îmi fac o plăcere să ofer d-lui Mihalache fotografia care arată recolta de băte, ghioage , cuțite și alte arguente contondente național-tărănise, recoltate într-o singură zi, de către autoritățile din jud.Mehedinți.

-V.Serdici : Și eu ofer , în schimb, fotografia unui camion distrus de dvs.

-Gh.Cuza : Iată și un proces-verbal încheiat după o percheziție în tabăra PNT , în ziua de 26 ianuarie : < Noi, Emil Petrescu, judecător de instrucție al cabinetului de pe lângă Tribunalul Mehedinți, la cererea verbală a d-lui Titus Constantinescu , primprocuror al acestui Tribunal, și însoțit de d-sa, ne-am transportat astăzi la bariera Craiovei din Turnu Severin , pentru a proceda la percheziționarea mai multor partizani ai PNT care urmau să părăsească orașul în 6 camioane automobile, deoarece fiind înarmați cu arme de foc sau arme albe, s-au dedat la incidente cu adversarii lor național-creștini , cu care ocazie a fost împușcat agentul de poliție Meșteru [.....] Rezultatul percheziției , car s-a făcut fără nici o opunere, a fost : s-au găsit un număr de 5 revolve , diferite sisteme și calibre, toate încărcate sau parțial încărcate, un număr de 22 cuțite, 1 topor, 1 sulită, securi și câțiva pari , mai multe pietre și 2 boxuri .[-----] >

Elocvența acestui document nu scapă nimănui, ci oglindește toată urgia și sistemul teroarei ce ați deslănțuit în județul Mehedinți , cu scopul de a îngrozi pe adversari și de a teroriza

masa electorală , pentru ca să renunțe de a vota sau să voteze în silă cu dvs , de frica bătașilor.[-----]

Mai departe, dl **Armand Călinescu** **se substituie guvernului și arată că își va lua măsurile pe contul partidului său :< Până ce ministrul nu va ordona evacuarea acestor haimanale, din județ, nu se va putea vorbi de aplicarea sinceră a legii .Și dacă dl Inuleț nu o va face la timp, este neândoios că va trebui să o facem noi.>**

Sfârșesc seria citatelor cu **părerea șefului partidului , d-I I.Mihalache** .Este o declarație pe care o face după alegeri , în oficiosul "**Dreptatea**" , declarație în care **recunoaște că victoria de la Mehedinți se datorește < Gărzilor țărănești improvizate de noi în județele vecine >** [-----] **Văzurăm și acest eveniment : sus guverne care anarhizează țara, jos , țărănime care impune respectul legilor prin disciplina ei proprie. >**

(aplauze la PNȚ) [-----]

Gh.Cuza / 27 febr.'36

«Concluzii .Pronostic.

#Înfrângerea partidelor " democratice "

[LD : indiferent dacă a plăcut sau nu, indiferent de partea cui era adevărul, indiferent de justețea concepției sau programelor de partid, **Gh Cuza a stabilit , totuși, un diagnostic destul de exact , și un pronostic care se va adevări peste doar 2 ani , în nov. 1937]**

[-----]

" Adevărul este că noi ne adresăm astăzi maselor populare ,**peste barierele meschine de partid, cu glas profetic de redeșteptare ,și nu cu mărunte chițibușuri politicianiste. În țara mumă , astăzi, nici liberali, nici țărăniști,**Țara poposește azi la răspântia hotărâtoare ce-i izvorăște izvoarele regăsirii ei (aplauze la PNC)

" Se trezesc din afundurile ancestrale , virtuțile și voiniciile fiilor neamului ,**care rup lanțurile împilării și alungă năluca opresantă a partidelor democratice. "**

-I.Mihalache :**Țara poate fi liniștită ; amatorii de dictatură se plâng de 7 ore că au fost bătuti.**(vii aplauze la PNȚ)

-**Gh.Cuza:** De la această tribună **am venit să subliniem un lucru.Nu noi am provocat violența și sângele vărsat al fraților noștri , ci dvs.**Ei bine, **la violența dvs antiromânească și anticreștină,**noi vom răspunde **cu paloșul de foc al răzbnării arhanghelilor, cât de curând.** Așa să ne ajute Dumnezeul datinilor noastre milenare "(aplauze prelungite la PNC)
Gh.Cuza / 26 febr.'36

26.)CIC [Dinu] Brătianu ,Circulară (către președ. jud. PNL) ,4 apr.'36

(BCS, Fond Saint -Georges, Pch CCII , ds. 2)

/Actele teroriste -mască de paradă naționalistă

Actele grave petrecute în gara Sinaia (2 apr)și în alte regiuni din țară , **săvârșite de elemente teroriste,** " care-și ascund crima sub masca unui naționalism " de paradă " , dovedesc că **prevederile cele mai pesimiste sunt întemeiate .**

Această stare de spirit , tot mai îngrijorătoare, tulbură și paralizază liniștea țării .

"Partid de ordine,democratic și naționalist, prin tradiție, PNL are dreptul și datoria să se împotrivescă din timp, politiciii de violență și rătăcirilor criminale "

Vă rugăm să luați toate măsurile pentru a întreprinde **acțiuni susținute și organice** în județele dvs. **În concepția PNL , organizarea " formațiunilor de luptă "** a fost sistematic exclusă.

Dar astăzi, **partidele politice se folosesc de ele.**

Comunicați-ne propunerile dvs pentru paralizarea acestor acțiuni dăunătoare .

Dinu Brătianu / 4 apr.'36

Vacanța parlamentară .vara '36

27)N.Russu -Abrudeanu ,Cine să guverneze ?,25 mai '36

(Rev." Parlamentul Românesc " , an VII; nr. 203, 25 mai 1936 , p.1)

[LD:atenție : am dat doc.și comentariile și la fișier Parlament VII .

Aici trebuie rezumat doar pentru a sugera starea de spirit]

Abrudeanu face ceea ce numim noi azi un barometru de opinie.Sigur , opiniile lui sunt izvorâte din contingentul imediat, de suprafață, nedepășind atmosfera politică "la vedere".

Într-un articol precedent,"Un singur program" -deși nu o spusese explicit,lansase o **sugestie ,o așteptare a aceluia regim de "uniune națională"** pe care îl va institui **Carol II în 1938**,de sus în jos, **schimbând Constituție și principii de guvernare** .

De aceea l-am și invocat în cartea mea "România în vârtoarea anului 1939"

Revin la acest articol ...de data aceasta în chiar contextul când era scris]

▣Pulsul opiniei publice

"Câțiva cititori ne obligă , printr-o corespondență mai interesantă ca de obicei,să reluăm firul ultimului nostru articol "Un singur program" și să încercăm să răspundem întrebării lor : cine să aplice un astfel de program ?Cine să ne guverneze ?

-Dictatură națională sau oarecare ?

"În chestionările lor se descifrează o preocupare dominantă care, suntem absolut siguri, este azi a întregii țări conștiente și dornice de îndreptare :

<e mai bine cu democrație națională sau cu o dictatură oarecare ? >

-Lumea împărțită în două tabere

"În adevăr, România se împarte actualmente în două mari tabere **pretinse politice :**

una care vrea **domnia legilor și triumful intereselor obștești**

iar alta ,care ar vrea o guvernare de sus în jos, perpetuă și discreționară,

la adăpostul stării de asediu și cenzurei .

"Nu este nevoie să adăugăm că **cea dintâi ne este simpatică** prin dezinteresul ei și posibilitatea de critică și îndreptare , **pe când ultima , oricât de bine intenționată ar fi, ne apare inferioară și plină de riscuri nemăsurate .**

Nici nu avem intenția de a dezvolta aici teoriile respective. [-----]

În pragul României de mâine, vom sta turburați și nehotărâți , încă mulți ani.

Dar timpul nu contează .Ci conștiința noastră .Veghea noastră.

Țara nu este încă părăginită sufletește "

...Guvernare democratică ...

Iată, avem **un Mareșal Averescu** - idol militar și politic ;avem **un Iuliu Maniu** , far luminos al nației și al politicii adevărate ;**un Gheorghe Brătianu** , tinerețe mândră și bărbat ,care va polariza mâine tot ce se va menține la un nivel aerisit .

I-am indicat pe aceștia , pentru cititorii care ne-au întrebat :

<în numele nației , cine ne-ar putea guverna cu mai multă dreptate ? >

Cei pomeniți de noi mai sus vor putea merge mâine împreună ,la o guvernare constituțională , democratică și națională.

...Guvernare țărănistă ...

Dar ei pot fi înlocuiți și de o guvernare țărănistă, în care **nevoile poporului românesc** să afle **întregul ecou** ce de atâta vreme îl așteaptă .

Ion Mihalache este o cheazășie. Dar să poată governa el !

...Guvernare naționalist- creștină

"Nu putem avea îndoieli -decât asupra metodei și sursei de putere - nici în **marii români** care sunt **ACCuza, Octavian Goga** și alții.Ei însă au îndoieli și asupra **marei mulțimi care nu este coaptă a se autoguverna** , și asupra **posibilităților de înfăptuire a unui program național-creștin** , care s-ar cenzura , de bună seamă.

...Guvern de uniune națională ...

" Încât **răspunsul nostru** este acesta : la **" un singur program "** , ar avea loc cu toții , pe rând, și **în ordinea cea mai logică** , întrucât e posibilă.

Dar cine va renunța la partid și la partizani ?

«Liderii și partizanii

...**Dinu Brătianu** renunță la orice, **numai liberalii să se permanentizeze la putere** ,fie chiar **sub șefia lui Gh.Tătărăscu** ;e un om generos și va fi proclamat **al IV-lea mare patriot din os brătienesc**.

...**Grigoriță Iunian** ,**nu se poate despărți** nici de **C Stere** , nici de **Zalozieki** , și nici de **Costache Leanca** .

...**Alexandru Vaida** ,**nici mort nu se lasă** de **Mirto, DRI și VVTilea !**

Deși România are mulți oameni care ar putea s-o facă fericită ,prin metoda dictatorială, **ea trebuie să renunțe la marile lor servicii de dragul unui program care nu se poate înfăptui prin înbulzeala Salvatorilor** ,ci numai printr-o **continuitate de fapte de interes general**, prin **controlul banului public și printr-o direcție morală** care ne lipsește.

«Guvernul ideal...

[LD : parantezele cu partidele politice îmi aparțin. Interesant ! nimeni de la PNL !]

De dragul unui **asemenea program**, am fi fericiți să vedem **toți oamenii cu credit ai țării** , lucrând împreună :

[de la PP] **mareșalul Averescu** la Armată ,

[de la PNT] **Iuliu Maniu** la Interne,

[de la PNL-2] **Gheorghe Brătianu** la Externe,

[de la Un.Agr.] **C.Argetoianu** la Finanțe,

[de la PNT] **Ion Mihalache** la agricultură,

[de la PP] **PPNegulescu** la Instrucție publică,

[de la PNC] **Octavian Goga** la Culte și Arte,

[de laUn.Corporat.] **Mihail Manoilescu** la Muncă sau Industrie,

[de la Garda] **un legionar** la Lucrările publice ,

[???] **un om cinstit** la Justiție ,

[???] **un om nou** la o Presă nouă.

Toți ceilalți să-i secondeze în spirit de înalt și luminos patriotism.

Clientela de partid, să fie pusă la **dispoziția ministerului de Lucrări publice** , să **facă șosele**, iar **criticii de rea credință** , interesați sau minoritari, **să poarte botniță** .

Datoriile Nației noastre, să fie compensate cu Drepturi.

Cinstea și buna cuviință să fie legi capitale .

" **Trădarea de Țară** " să fie **aspru pedepsită** , chiar și atunci când nu e decât simplu furt din tezaurul național , sau atentat la sufletul național "

N.Rusu Abrudeanu / 25 mai '36

28.)Gh.Tătărăscu , Referat :demisia lui Titulescu ,11 iun.'36

(A.I.C,Fond Casa Regală, dosar 29 / 1936, f. 1-5)

[LD : nu sunt sigură dacă este rezumat sau citat.Fișă de mână luată de mine prin 1970,când am cercetat Fondul Casa Regală ! Jur că nu m-am mai uitat pe ea de atunci.Jur că o uitasem.

dar mărturisesc că, recitind-o , am fost de acord cu Tătărescu .

Vezi pe larg problema, în evoluție, la [fișier Politică externă](#)]

Referat asupra demisiunii d-lui N.Titulescu , ministrul Afacerilor Externe .

Observațiile privesc cauzele și consecințele demisiei .

...Cauze externe și interne

Demisia nu se datorește unui conflict cu șeful guvernului, ci unor stări de fapt care trec dincolo de contingentele trecătoare .

Telegrama trimisă lui Titulescu drept răspuns telegramei prin care el relatează conversația cu ministrul Yvon Delbos -este pretextul și nu cauza demisiei lui Titulescu.

"Cauza eu o văd aiurea . O văd în situația greu de suportat pe care și-a creat-o dincolo de hotare d-l Titulescu personal , prin acte , atitudini, exagerări , a căror răspunderi nu o poate împărți cu nimeni : conflicte cu italienii, cu polonezii , cu o parte din francezi, și chiar cu unii conducători ai țărilor aliate .

" La această cauză , se adaugă una de ordin intern DI Titulescu trebuie să fie conștient că unele exagerări ale lui - în vorbă și în atitudine - în chestiunea raporturilor cu URSS , i-au alienat o bună parte din simpatiile opiniei publice românești .

Acestea sunt cauzele esențiale.

...Consecințe.

Iau în considerare această demisie fără îngrijorare. [.....] Pentru interesele românești, însă, retragerea domniei sale , fără a atrage nici o pericolare, va fi, dimpotrivă,

un prilej de destindere necesară în raporturile cu unele din statele aliate și prietene.

Interpretarea ce se va da -potrivit căreia plecarea d-lui Titulescu înseamnă o nouă orientare în politica externă a țării -va fi infirmată de actele și atitudinile viitoare ale guvernului , care vor dovedi că nimic nu s-a schimbat în această politică. Înlocuirea cu dl.Victor Antonescu , un tradiționalist, va fi o garanție.

Intern, o parte din opinia publică, alimentată de opiniile PNT, va considera demisia ca o catastrofă . Cealaltă parte a opiniei publice , alimentată de campaniile partidelor de dreapta, o va considera o binefacere .

Majoritatea oamenilor o vor considera ca o necesitate a momentului politic.

Gh.Tătărescu / demisia lui Titulescu / 11 iun.'36

29.) **Congresul PNL, 9 iulie 1936.**

(BCS, Fd.Saint Georges, Pach. X L I , ds.25 și 725)

(Rev." Parlamentul Românesc" , an VII, nr. 201, 25 apr.'36, p. 14)

[LD : din primăvara lui '36, se spunea că **Dinu Brătianu nu se hotărâse dacă să mai fie șef PNL** . În schimb, se vorbea tot mai insistent despre faptul că **Gh.Tătărescu se hotărâse s-o rupă cu " dreapta "** [Vezi pe larg ,fișier PNL](#)]

Congresul se desfășoară în sala " Aro " . Este ales CC .

CC alege Delegația Permanentă (la clubul partidului), formată din 25 persoane, printre care :

-CIC [Dinu] Brătianu - președinte;

-Gh.Tătărescu - secretar g-ral al PNL și prim -ministru.

[Vezi la fișier PNL-X](#)

28.) **Guvernul Tătărescu , Restructurare, remaniere , 30 aug. 1936**

▫Portofolii

-Gh.Tătăărăscu - președ. Consil de Stat ,ministru Armamentului ;
-I.Inculeț(fost ministr.Interne)-vicepreșed.Consil de Stat, ministru de Stat
-Al.Lapedatu -ministru de Stat ;

-Victor Antonescu(ex ministr.Finanțe)-ministru de Externe (ex Titulescu)
-Victor Bădulescu -subsecretar de stat la Externe(ex.Rădulescu-Pogoneanu)

-D.luca(fost subsecretar de stat)- ministru de Interne(ex.Inculeț)
-Aurelian Bentoiu - subsecretar de Stat la Interne(ex D.luca)
-V.Bârcă - subsecretar de Stat la Interne ;

-dr.C.Angelescu - ministru Instrucțiunii Publice ;
-I.Valaori - subsecretar de Stat la Instrucție Publică (moare la 15 X '36)
-Florian Ștefănescu -Goangă - subsecretar de Stat la Instrucție Publică ;

-Vasile Sassu - ministru Agriculturii și Domenii ;
-M.Berceanu - subsecretar de Stat la Domenii ;

-Richard Franasovici - ministru Comunicațiilor și Lucrărilor Publice;
-I.Costinescu - ministru Sănătății și Ocrotirii Sociale ;
-Valer Pop(ex.ministr.Justiție) -ministru Industriei și Comerțului (ex.Teodorescu)
-Ion Nistor - ministru Muncii ;

- **Mircea Cancicov** - ministru de Finanțe
- **D.Alimănișteanu** - subsecretar de Stat la Finanțe ;

- **Mircea Djuvara** - ministru Justiției (ex.Valer Pop)

-g-ral P.Angelescu - ministru Apărării Naționale ;
-Gh.Tătăărăscu - ministru Armamentului;
-Petre Bejan - subsecretar de Stat la Armament ;
-G.Caranfil - subsecretar de Stat la Aviație ;
-Victor Iamandi (ex subsecretar de stat)-ministru Cultelor(ex.?)
-Tiberiu Moșoiu - subsecretar de Stat la Culte ;

-Mihai Negură - ministru de Stat , însărcinat cu Cooperația ;
-Al.Lapedatu - ministru de Stat ;

Remaniții :Titulescu,Gh.Leon,(subsecretar la Industrie - trece cenzor la BNR),**Valer Roman** -
(subsecretar la Muncă - nu mai este în guvern), **ing.Teodorescu** (ministru industriei)